

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De facie quæ in orbe lunæ apparet

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ

τῆς ἐμφαινομένης τῶν ὀφθαλμῶν τῆς
κύκλῳ τῆς σελήνης.

ΜΕΝ οὖν Σύλλας ταῦτα εἶπε. τὰ γὰρ ἐ-
μῶ μύθῳ παρορῶν, καὶ κεῖθεν ὅστιν. ἀλλὰ
δεῖ παρορῶν τὰς ἀπὸ χειρὸς ταύτης καὶ ἄλλας
σώματος πᾶσι δοξᾶς τῶν τῶν ὀφθαλμῶν
τῆς σελήνης παρορῶν ἀκροῦσα ἄλλας παρορῶν

τον ἠδέως αἰμοὶ δοκῶν πύθεται. Τίς ὅτι ἐμέλλομεν (εἶπον)
ὑπὸ τῆς ἐν τούτοις ἀπορίας ἐπὶ ἐκείνοις ἀπαθεντες, ὡς γὰρ
οἱ ἐν νοσήμασι χρόνοις παρὰ τὰ κριναὶ βοηθήματα καὶ τὰς
συνήθεις διαίτας ἀπειπόντες, ὅτι καθαρμοὶ καὶ παρὰ πλά-
καὶ οἰεῖται τρέπονται, οὕτως ἀνεγχεῖται ἐν διεσπρημένοις καὶ
ἀπορίας σκέψασιν, ὅταν οἱ κρινοὶ καὶ ἐνδοξοὶ καὶ συνήθεις λῶ-
ροι μὴ πείθωσι, πειρᾶσθαι τῶν ἀποπυρρῶν καὶ μὴ καὶ παρορῶν
ἴδν, ἀλλ' ἐπ' ἀδὴν ἀτεχνῶς ἑαυτοῖς τὰ τῶν παλαμῶν καὶ ἄλλας
πρότων τὰ λήθεις ἐξήγειρειν. ὅρας γὰρ ὅτι ὡς ἀποπος ὁ λέ-
γων ὅ φαινομένην εἶδος ἐν τῇ σελίῳ, πάθος εἶναι τῆς ὀφθαλμοῦ
ὑπὸ χυμῶν τῆς λαμπερῆς τῆς ἀσθενείας ὅ
κα-
λοῦμεν ἢ σιωποῦν ὅτι παρὰ τὸ ἥλιον ἐδὲ τῆς τοῦ γένεσθαι μάλ-
λον, ὅξω ἀποπυρρῶν καὶ πλήκτιον, ὡς παρὰ καὶ Ἐμπεδο-
κλῆς τῶν ἑκατέρων ἀποδίδωσιν ὅτι ἀπὸ τῶν ἀφορῶν. Ἡ-
λιος ὄξω μελῆς, ἠδὲ λαίνα σελίῳ, ὅ ἐπαγωγὸν αὐτῆς καὶ
ἰλαρὸν καὶ ἄλυτον οὕτω παρορῶν ἀπορῶν. ἔπειτα λόγον
ἀποδίδου καὶ ὅτι αἱ ἀμυδραὶ καὶ ἀσθενεῖς ὀφθαλμοῦ
ἀφορῶν ἐν τῇ σελίῳ μορφῆς ἐπορῶσιν, ἀλλὰ λῶος αὐ-
ταῖς ἀπὸ λαμπερῆς καὶ παρὰ πλάκας αὐτῆς ὁ κύκλος, οἱ δὲ ὄξω
καὶ σφοδρὸν ὀφθαλμοῦ, ὅξω ἀπορῶν μάλλον, καὶ ἀφορῶν
λοῦσιν ἐκτυπούμενα ἄλλοι τῶν παρορῶν, καὶ τῶν ἀφορῶν
παρὰ πλάκας ἀπορῶν σαφέστερον. ἔδὲ γὰρ (οἱ μὲν) τοῦ ἀπὸ τῶν
παρὰ πλάκας ὀφθαλμοῦ ἐπορῶν τῆν φαινομένην.
ὅπου ὅ παρὰ πλάκας ἀσθενεῖται εἶναι, ὅ φαινομένην. ἠδὲ ἀνωμα-
λία καὶ πρόματ' ἀπὸ ἐλέγχου τὸν λόγον. ἢ γὰρ ὅτι σιωποῦν
σκιαὶ καὶ συγκεχυμένης ὀφθαλμοῦ. ἀλλὰ ἢ φαύλως ὑπονοεῖ-
φωὸ Ἀγροῦ ἀλλ' εἶρηκε,

Πᾶσα μὲν ἠδὲ πέριξ πυρὶ λαμπερῆς, ἐν δὲ ἄρα μέση
Γλαυκότερον κυδνοῖο φαίνεται ἢ ὑπερῶν
Ὀμμα, καὶ ὑπερῶν μέτωπα. ὅ δὲ ἐρῶν ἄλλα εἰσὶν
οὕτως γὰρ ὑποδύεται παρὰ πλάκας τοῖς λαμπερῶν τὰ σκιστά.
καὶ πῆξαι πάλιν ὑπὸ αὐτῶν καὶ ἀποκροῦνται καὶ ὅλως πέ-
πλεκται δὲ ἀλλήλων
καὶ τῆς γήματος καὶ παρὰ Κλέαρ-
χον ὅ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἀπὸ τῶν ἑδδοκεῖ λέγεσθαι τὸν ὑμέ-
τερον ὑμέτερος γὰρ ἀπὸ Ἀριστοτέλης, τῆς παλαμῶν γερονῶν
συνήθεις, εἰ καὶ πολλὰ τῶν παρὰ πλάκας παρὰ πλάκας. ὑπολα-
βόντος δὲ τῶ Ἀπολλωνιάδου τὸν λόγον, καὶ τίς ἔστι ἡ δοξᾶ τῶ
Κλεάρχου ἄλλοι τῶν μᾶλλον (εἶπεν) ἀγροῦ ἢ σοι
παρορῶν ὅτι λόγον ὡς παρὰ πλάκας ἑστίας τῆ γεωμετρίας ὀφθαλμοῦ
νον. λέγει γὰρ ἀπὸ εἰκῆνας ἐσοπρῆκας εἶναι ὅ εἶδωκα τῆ μετὰ τῆς
θαλασσης ἐμφαινομένη τῇ σελίῳ ὅ καλοῦμεν παρὰ πλάκας

PLVTARCHI DE FA-

cie quæ in orbe Lunæ apparet,
Commentarius.

Initium deest.

MEC Sylla dixit. Meæ enim fa-
bulæ convenit, indeque desum-
tum est. Sed quorsum attineat
contra illas in promptu fitas, &
omnium ore celebratas opinio-
nes de facie Lunæ exordium di-
cendi facere, principio libenter interrogauerim.
Cur verò, inquam ego, nihil attineret? cum alte-
rius quæstionis difficultates nos ad hanc compule-
rint. Sicut enim diuturnis vexati morbis, quando
de vſitatis remediis & consueta victus ratione de-
ſperauerunt, ad luſtrationes, amuleta, & ſomnia ſe
convertunt: ita neceſſe eſt in quæſtionibus diffi-
ciles explicatus habentibus, quando communes, pro-
babiles, & receptæ rationes non faciunt fidem: alie-
nas tentare, neque eas contemnere, ſed veterum
commenta palam in medium producere, verita-
temque ex omnibus inquirere. Vides nimirum ſta-
tim, quam abſurde quidam dixerit formam quæ in
Luna cernitur, aſſeſſionem eſſe viſus, præ imbecil-
litate ſplendori cedentis, quod cæcutire dicimus.
Non enim animaduertit ille, id potius debuiſſe ac-
cidere in ſolem intuentibus, qui acris & vehemens
nobis offertur. ſicut etiam Empedocles non inue-
niſte diſcrimen indicauit:

Sol radiis acer, lumen Lunæq; benignum.
nam Hiladram Lunam dicit, quod lumen eius blã-
de alliciat ac citra moleſtiam conſpiciatur: deinde
rationem reddens, cur hebetes & imbecilles oculi
nullam differentiam formæ in Luna videant, ſed
læuis & plenus iis eius orbis refulgeat: qui vero acu-
te vident, magis ſubtiliter diſcernant faciei formas,
& diſcrimen liquidius notent. Oportebat enim
contra, niſi fallor, ſiquidem victo * * oculi i-
maginationem faciebat. vbi id quod afficitur eſt
imbecillius, id quod apparet. Inæ qualitas verò pla-
ne eam redarguit rationem. non enim incontinua
vmbra & confuſa nititur viſus. Et Ageſianax non
inepte hoc ſignificauit ſcribens,

*Hanc circum rutili totam lux funditur ignis:
In medio quædam ſpecies ſed glauca puella
Conſpicitur, cyano mage cærulea, cuius ocelli,
Et frons oſtendunt ſuffuſum pulcra ruborem.*

Omnino enim abundunt vmbroſa circumfuſa lu-
cidis, viciffimque ea premunt abſciſſa, prorfusque
inter ſe implicantur. * pictoriam quæ per *
figuræ * & aduerſus Clearchum Ariſto-
teles videtur veſtrum non inconuenienter vero di-
xiſſe. veſter enim eſt Ariſtoteles, antiqui familia-
ris, quanquam multa Peripateticæ philoſophiæ de-
creta pervertit. Cum Apolloniades orationem inter-
rumpens quæreret, quænam Clearchi fuiſſet opi-
nio: Nemo, inquam ego, omnium eſt, quem mi-
nus ignorare deceat, atque te, eius ſententiam, qua-
ſi è penatibus accitam à geometria. Dicit e-
nim eam quæ vocatur facies, ſimulacra eſſe ſpecu-
laria & imagines magni maris in Luna apparentes.

Nam & orbita cum reflectitur, saepe attingere solet A ea quae non recta videntur: & plena Luna omnium speculorum æquabilitate & splendore purissimum est. Itaq; sicut arcu cælestem vos putatis visu ad Solem refracto in nube conspici, cui humida sensim læuitas & colliquatio inest: ita ille existimavit mare exterum in Luna conspici, non eo, quo est situm loco, sed quo visus radii refracti eius resplendentiam attingunt. sicut rursus Agesianax scripsit:

Aut maris immensi opposita sub parte frementis In speculo ardenti representatur imago.

His delectatus Apollonides: peculiare (inquit) profecto & nouum hoc opinionis commentum est, hominis neque infanti, & audacis. sed quinam refellebatur? Primum, inquam, si mare exterum vnus est naturæ, continuum scilicet & in se confluens: atræ autem in Luna apparentes maculæ quasi isthmis quibusdam à splendore umbrosa diuidente ita distinguuntur, vt auulsa à se & suis finibus circumscripta sint, & lucidorum in umbrosa penetratio texturæ cuiusdam figuram efficiat, vnde oculorum & labiorum forma similitudine summa exprimitur: oportet aut plura maria opinari esse, quæ isthmis & continentibus dirimantur, (quod & falsum est, & absurdum) aut, si vnicum sit, non sane respondentem eius imaginem ita diuisam in Luna apparere, nam hoc quidem tutius est interrogare quam pronunciare de eo te præsentem, an orbis terrarum tam longus latusque cum sit, possit vniuersus eodem modo visus à Luna refractus mare contingere, & eos qui in Oceano nauigant atque etiam habitant, vt Britannis præsertim cum dicatis terram cum Lunæ globo comparatam ne centri quidem æquare rationem. Atq; hoc quidem, aiebam, considerare tui est muneris. Refractio vero visus ad Lunam, non iam tuum est aut Hipparchi. quanquam mi

sed multis non probat se de natura visus disputans, quæ statuit ipsum habere simili modo affectam temperiem ac concretionem probabilius est, quam istius quosdam & resultationes habere, quales atomis Epicurus adfinxit. Non volet autem, puto, Lunæ corpus nobis perhibere Clearchus mole præditum ac solidum: sed astrum æthereum & luciferum, cui vos negatis huiusmodi infractionem visus conuenire: itaq; actum erit de refractione. Si tamen eam admittimus, quæremus cur in sola Luna maris imago faciei specie appareat vt in speculo, in nullo alio astro. Atqui ratio hoc exigebat, vt visus sic vel ab omnibus, vel à nullo afficeretur. Sed ad Lucium respiciens dicebam: reminiscere eorum quæ primo sunt à nobis dicta loco. Et Lucius: Verum, inquit, ne nimis videamur contumeliosi in Pharnacem, Stoicorum opinionem nulla adhibita refutatione, prætereuntes, dic aliquid aduersus eum, qui vniuersi aeris & mollis ignis mixturam ponit esse Lunam; deinde veluti in tranquillitate oborto horrore dicit acre nigredine perfuso fieri visum formæ simile

Probe, inquam ego, Luci, honoris verbis res absurdas velas. Non autem sic socius noster, sed quod verum est dixit, suggillare illos Lunam, quam næuis & nigris maculis opplent, λιλίω, εἴτα οἱ ἐν γαλιῇ φείκης ὑποτρέχουσης φάσκειντα τῆ ἀέρος διαμετακίνουτος ἐμφασιν γίνεσθαι μορφοειδῆ

χρησῶς γε (εἶπον) ὡ Λόκιε τὴν ἀποπῆν διφῆμοις παρῆρα πῆχους ὀνόμασιν. οὐχ οὕτω δὲ οἰεταί εἰς ἡμῶν, ἀλλ' ὅσῳ ἀληθῆς ἡ ἐλεγχῆ, ὑποπίεζεν ἀνδρῶν τὴν σελιῶν, ἐπιλῶν καὶ μελασμοῦ ἀναπιμπλάνας,

σωπον. ἢ τε γὰρ ἴσως ἀνακλωρῶν πολλὰ χόρον ἀπῆσθαι τῆ οὐ κατ' ὄψιν ὡραίων πέφυκεν, ἢ τε πρὸς ἑλίου αὐτῆ πρῶτων ἐσπίρων ὁμαλότητι καὶ σιλπνότητι καλλι- τὸν ὅτι καὶ κατὰ ῥῶτατον. ὡς ὅσῳ τὴν οἴε- δε ἡμεῖς ἀνακλωρῶν ἐπὶ τὸν ἥλιον τῆς ὄψεως ἐνοεῖσθαι τῶν νέφει λαβόντι νοτεράν ἡσυχῆ λειότητα καὶ

Ξιν, οὕτως ὁ κείνος ἐνοεῖσθαι τῆ σελιῶν τὴν ἐξω θάλασσαν, ὅτι ἐφ' ἧς ὅτι χόρος, ἀλλὰ ὅταν ἡ κλάσις ἐποίησεν τὴν ὄψιν, τὴν ἐπαφίω αὐτῆς καὶ τὴν ἀπῆσθαι ὡς που πάλιν ὁ Ἀγιστῆρας ἴρηκεν,

Ἡ πόντου μέγα κύμα καταλῖα κυμαίνοντος, Δείκελον ἰνδάλλοιο πυριφλεγέγοντος ἐσπίρου

πεισθεῖς οὖν ὁ Ἀπολλωνίδης, ὡς ἴδιον (εἶπε) καὶ χαμνὸν ὅλως ὁ σκιδώρημα τῆς δόξης. πόλμου δὲ τινα καὶ μοῦσαν ἔχοντος αἰδρός, ἀλλὰ πῆ τὸν ἐλεγχοῦν αὐτῶν παρῆρα. Πρῶτον μὲν (εἶπον) εἰ μία φύσις τῆς ἐξω θάλασσης ὅτι, σύρρου καὶ συνηγῆς πέλαγος, ἢ δὲ ἐμφασίς οὐ μία ἢ ἐν τῆ σελιῶν μελασμάτων, ἀλλ' οἱ ἰσμοῖς ἔχουσα, τῶ λαμπεροῦ διαμενῶτος καὶ διορίζοντος ὁ σκιδρῶν ὅταν ἐκείνου τόπου χωροειδέντος, καὶ ὅσῳ ἴδιον ἔχοντος. αἱ τῶν φωτεινῶν ἐπιβολαὶ τοῖς σκοτεινοῖς ὑφῆς εἰκόνα καὶ βάρως λαμβάνουσα τῆς παρῆρα τὰ ὄμματα καὶ τὰ χεῖλη εἰκόνας φαινομένης ὁμοιότατα διετύπωσαν ὡς τε ἡ πλείονας ἐξω θάλασσης ὑποληπτόν

ἰσμοῖς ποι καὶ ἡπίεσις ἀπολαμβανομένης, ὅπερ ὅτι ἀποπῆν καὶ ψεύδος, ἢ μίας οὐσης, οὐ πιθανὸν εἰκόνα διασπαρμένῳ οὕτως ἐμφαίνεσθαι. ὁ κείνο μὲν γὰρ ἐρωτῶν ἀσφαλῆς ἐσθῆν, ἢ ἀποφαίνεσθαι σου παρόντος, εἰ τῆς οἰκουμένης ὄρος ἐχούσης καὶ μήκος, ἐν δὲ χεῖρα πᾶσαν ὡσαύτως ἀπὸ τῆς σελιῶν ὄψιν ἀνακλωρῶν ἐπιπλάσσειν τῆς θάλασσης καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ μεγάλη θαλάττη πλέουσι ἡ Δία καὶ οἰκουσὶν ὡς περ Βρεττανοῖς. καὶ τῶτα μὴ δὲ τῆς γῆς, ὡς ἔφατε παρῆρα τὴν σφῆραν τῆς σελιῶνς κείτου λόγον ἐπεχούσης. Τουτὶ μὲν οὖν (ἔφην) σὸν ἔργον ἐπισκοπεῖν, τὴν ὄψιν τῆς σελιῶν ἢ τῆς ὄψεως κλάσιν, ὅτι ἐπὶ σὸν, ὅσῳ ἴσως ἀποπῆν καὶ γὰρ φίλε παρῆρα ἀλλὰ πολλοῖς ὅτι ἀρέσκει φυσιολογῶν παρῆρα τῆς ὄψεως. αὐτῶ ὁμοπαθῆ καὶ σὸν ἴσως καὶ σύμπηξιν εἰκὸς ὅτι μᾶλλον, ἢ πληγᾶς πινᾶς καὶ ἀποπῆν δὲ οἰσῆς ἐπλάττει τῶ ἀπόμην Ἐπίκουρος. ὅτι ἐθέλησεν δὲ (οἶμα) τὴν σελιῶν ἐμβριθῆς ὑποπῆσθαι σῶμα καὶ φερεὸν ὑμῖν ὁ Κλέαρχος ἀλλὰ ἀέρον αἰθέριον καὶ

φωσφόρον, ὡς φατέ, τοιαύτη τὴν ὄψιν ἢ δρασίον παρῆρα καὶ ἀποπῆν, ὡς τε οἴχεσθαι τὴν ἀνάκλασιν. εἰ ὅ παρῆρα δειτᾶ τις ἡμᾶς, χρῆσομεθα πῶς μόνον παρῆρα σὸν ὅτι ἐν τῆ σελιῶν ὅ τῆς θάλασσης ἐσπίρον, ἀλλὰ δὲ ὅσῳ τῶ ποιούτων ἀέρων ἐνοεῖσθαι. καὶ τοι τό γε εἰκὸς ἀπαιτεῖ, παρῆρα ἀπῆρα ἢ παρῆρα μῆγενα τούτων παρῆρα τὴν ὄψιν ἀλλ' παρῆρα τὸν Λόκιον ἐφ' ὧν ἀποπῆν ὅ παρῆρα ἐλέγθη τῶ ἡμετέρων ὑπομνησον. καὶ ὁ Λόκιος, Ἀλλὰ μὴ δόξω μὲν (ἔφη) χρομῆν παρῆρα λακίζῆν τὸν Φαρνάκην, οὕτω τὴν Στωικῆν δόξαν ἀπαρῆρα τῆτον ὑποπῆσθαι, εἰπέ δὲ ἡ παρῆρα τὸν αἰδρῶν, πῶ τῶ αἰδρῶν μύγμα καὶ μαλακῶ πῆρα ὑποπῆσθαι τὴν σε-

λιῶν, εἴτα οἱ ἐν γαλιῇ φείκης ὑποτρέχουσης φάσκειντα τῆ ἀέρος διαμετακίνουτος ἐμφασιν γίνεσθαι μορφοειδῆ

χρησῶς γε (εἶπον) ὡ Λόκιε τὴν ἀποπῆν διφῆμοις παρῆρα πῆχους ὀνόμασιν. οὐχ οὕτω δὲ οἰεταί εἰς ἡμῶν, ἀλλ' ὅσῳ ἀληθῆς ἡ ἐλεγχῆ, ὑποπίεζεν ἀνδρῶν τὴν σελιῶν, ἐπιλῶν καὶ μελασμοῦ ἀναπιμπλάνας,

ὁμοῦ μὲν Ἀρτεμιν καὶ Ἀθηνᾶν ἀνακαλεῖται, ὁμοῦ δὲ
 σύμμιγμα καὶ φύσιν ποιῶντας ἀέρος ζοφερῆ καὶ πυ-
 ρῆς ἀδριακάδους, ὅτι ἔχουσαι ἕξασιν ὁδὸν αἰθέρων οἰκίαν,
 ἀλλὰ διακρινέες πῶμα τυφώμενον αἰεὶ καὶ πνεύμασιν
 ἄσπερ τῆν κρηναίων τοῖς ἀλαμπείοις καὶ φολόεσσιν ὑπὸ
 τῆ ποιητῆς περὶ τὰς ἀστρονομίας. ὅτι μὲν τοὶ πύραϊ δρακα-
 δεῖ, οἷον τοῦ τῆς σελήνης ποιούσιν, ὅτι ἔχει ἀφαιμονίαν ἕ-
 δὲ σύστασιν ὅλως. εἰ μὴ φερεῖται ὕλη καὶ φερούσης ἅμα καὶ
 τρεφούσης ἐπιλαβήται, βῆλον οἷμα σιωρῶν ἐνίων φιλο-
 σοφῶν τοῖς ἐν παιδίᾳ λέγουσιν τὸν Ἡφαιστον εἰρηόσασιν χυ-
 λὸν ὅτι ὁ πύρξυλον χυλεῖ, ὡς πῦρ οἱ χυλεῖ βακτηρίας,
 οὐ περὶ οὐκ εἰ οὐκ ἢ σελήνη πύρξυλον, πόθεν αὐτῆ τοσοῦτος ἐγ-
 γέρων ἀήρ; ὁ γὰρ αἰὲρ καὶ κύκλω φερούμενος οὐ τοῖς τόποις
 ὅτι ἀέρος, ἀλλὰ κρείττονος οὐσίας καὶ πᾶντα λεπτῶν καὶ
 συνέξασθαι φύσιν ἐχούσης ἐστίν. εἰ ὁ γέρων, πῶς ὅτι οἰ-
 χεται μεταβάλλων εἰς ἕτερον εἶδος, ὑπὸ τῆ πυρῆς ἕξ-
 αιδρωθεῖς, ἀλλὰ σώζεται, καὶ σιωοικῆ πνεύμασιν τοσοῦτον
 χερόν, ὡς περὶ ἡλίου ἀεραῶς τοῖς αὐτοῖς αἰεὶ μέρεσι καὶ συγ-
 γερμωμένους. ἀρτεμιν μὲν γὰρ ὄντι καὶ συγκεχυμένω, μὴ
 μὲν δὲ ἀλλὰ σφαιροειδῶς περὶ σφίκεται. συμπεπηγμένα δὲ οὐ
 διωατὸν ἀναμειγμένον πνεύμα, καὶ μήτε ὑγρῶ μετέχει-
 τα, μήτε γῆς, οἷς μόνοις ἀήρ συμπήγνυσθαι πέφυκεν. ἢ δὲ
 ῥύμη καὶ τὸν ἐν λίθοις ἀέρα, καὶ τὸν ἐν ψυχρῶ μολλίεσσι
 σιωοικῆ μὴ γὰρ τὸν ἐν πνεύμασιν διεικνύμετα μετὰ τὰ
 χυλεῖ τοσοῦτου. καὶ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς διεκλαίνοισι πύρξιν ἀ-
 έρος χαλαζώδη ποιούσιν τὴν σελήνην, ὑπὸ τῆς τῆ
 πυρῆς σφαιροειδῶς περὶ σφίκεται. αὐτῆ δὲ τὴν σελήνην
 σφαιροειδῶς περὶ σφίκεται, ἀέρα φασὶν ἄλλον ἄλλῃ διεσπα-
 σμένον περὶ σφίκεται, καὶ αὐτὰ, μήτε ῥήξας ἔχουσαι ἐν αὐ-
 τῆ, μήτε βάθην καὶ χυλοειδῶς, (ἀσπερ οἱ γὰρ ποιού-
 ντες ἀπολείπεισιν) ἀλλὰ ἐπιπολῆς δηλονότι τῆ κυρτότητι
 ἐπιχειρῶν. τοῦτο δὲ ἐστὶ καὶ περὶ ἀφαιμονίαν ἀδρον, καὶ
 περὶ τῆσαν ἀδύνατον ἐν τῆς πᾶσι σελήνῳσι, διορίσασθαι γὰρ
 ὅτι εἶδει μέλαρα καὶ σκίερον, ἀλλὰ ἀμυροειδῶς χρυσεῖ-
 μένον, ἢ σιωοικῆ μὲν ὑπὸ τῆ ἡλίου καταλαμβανόμε-
 νης τῆς σελήνης. καὶ γὰρ παρὴν ἡμῶν οὐκ ἐν βάθει καὶ χυ-
 λώμασι τῆς γῆς, οὐ μὴ δέισιν αὐγῆ, ἀφαιμονίαν σκίερον καὶ
 ἀφαιμονίαν ὅτι ἔξωθεν τῆ γῆ περὶ σκίερον, φέρονται καὶ
 χυλεῖ αὐγῆ δὲ ἢ περὶ πᾶσαν μὴ γὰρ ἐστὶ ποιότητα καὶ δι-
 ναμιν δὲ κέρως ὑπὸ μέρους τοῦ μαλιστα δὲ φωτὸς ἀν-
 πιφύσσει μόνον, ὡς φασὶν καὶ τῆς διολου τρεπόμενος ἐκφω-
 λίζεται. τῶν τοῦ τῆ τοῦ καὶ τοῖς εἰς βάθην πᾶν καὶ φάραγ-
 γας συναποδῶσιν ἐν τῆ σελήνῳ τὸν ἀέρα, καὶ καλῶς εἶοικε
 βοηθεῖν. ὑμᾶς τε διορίζετε καὶ τοῖς ἕξ ἀέρος καὶ πυρῆς οὐκ
 οἶδα ὅπως μιν ποιῶντας αὐτῆς καὶ συναρμολογῶντας τὴν σφαι-
 ρον. οὐ γὰρ οἷον τε λείπεσθαι σιωοικῆ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὅταν
 ὁ ἡλῖος ἐπιλάμπῃ τῶ φωτὶ πᾶν ὅποσον καὶ ἡμεῖς ἀπ-
 τεμνόμεθα τῆ ὄψι τῆς σελήνης. καὶ ὁ Φαρνάκης ἐπὶ μου
 λέγοντος, Τοῦτο ἐκείνο πάλιν (εἶπεν) ἐφ' ἡμᾶς ἀφίκεται ὁ
 πᾶσι τὸν ἐκ τῆς Ἀκαδημίας, ἐν τῶ περὶ ἕτεροις λέγοντι
 ἀφαιμονίαν ἐκείνοτε μὴ παρέχῃν ἐλεῖν ὡν αὐτῆ λέγουσιν. F
 ἀλλὰ ἀπολογουμένοις δὲ γῆρας μὴ κατηρηροῦσιν αὐ ἐν ἡμε-
 ρῶσιν. ἐμὲ δὲ οὐκ ἐκ τῆς ἀξιοῦσθαι τῆμερον εἰς τὸ διδόναι λόγον
 ὡν ἐπιλάμπῃ τοῖς Στωϊκοῖς, ὡρὶν δὲ θῆνας λαβεῖν παρ' ὑμῶν
 αἰὲρ τὰ κατὰ τῆς φύσεως ποιούτων. καὶ ὁ Λόγιος γελάσας, Μόνον (εἶπεν) ὡ τὰ, μὴ κρίσιν ἡμῶν ἀσεβείας ἐπαχθείης,

A modo Dianam & Mineruam appellantes, modo
 mixturam & confusionem aeris caliginosi & ignis
 (vt sic dicam) carbonosi: & quæ non ex sese accen-
 datur, propriamve habeat lucē, sed obscurum quod
 dam sit corpus, semper fumigans & igne vltum:
 qualia sunt fulmina quæ splendoris expertia & fu-
 liginosa poetæ dicunt. Jam quod ignis carbonarius,
 qualem illi adscribunt Lunæ, neq; constare neque
 perdurare vlllo modo possit, nisi materiam solidam,
 ipsumq; sustinentem simul & nutrientē corripiat:
 arbitror rectius, quam à nonnullis est factum phi-
 losophis, eos animaduertisse, qui iocâtes, Mulcibe-
 B ium dicunt claudum ideò cognominatum fuisse,
 quod ignis sine ligno nō magis progreditur, quam
 claudus sine scipione. Porro si Luna ignis est, vnde
 ei tantum aeris subit? Nam supremus quidem hic,
 & in orbem assiduo agitatus motu locus, non aeris
 est, sed præstantioris alicuius nature, quæ omnia te-
 nuia redigere, & accendere vi sua soleat. aut si natus
 ibi aer est, quomodo non mutatur ab igne in æthe-
 rem pristina exutus forma, sed tanto tempore cum
 igni manet incolumis, clau iustar eodem in loco
 infixæ cum enim rarus sit, & confusus, non permā-
 C sio ei, sed mutatio congruit. Neq; verò cōcretus di-
 ci aer iste potest, igni admixtus, & humoris omnis
 terræq; expers, cum quibus solis cōcrefcere aerem
 sua sinit natura. Tum motus suo impetu & in lapidis
 & in plumbo qui inest aerem accendit: ne dū eum,
 qui in igni tāta cum celeritate circumagitur. Em-
 pedoclem sane reprehendunt, qui Lunam aeris cō-
 creti in molem grandinis massam facit, quæ à globo
 ignis contineatur. At ipsi Lunam, quæ globus igne-
 us sit, aerem in se multum hinc inde dispersū aiunt
 continere: cum quidem non habeat ea in se ruptu-
 ras, aut profunda, aut cavitates: (quæ ei tribuunt, qui
 terrestri statuunt) sed aer nimirum superficie cur-
 uuitatis eius incumbat. Id verò & à permanfionis ra-
 D tione est alium: & fieri non posse, pleniluniorū
 contēplatio docet. non enim debuerūt nigra ista &
 vmbrosa distincte cerni, sed aut deminui & occul-
 tari, aut vna cffulgere Sole Lunam occupante. Et-
 nim apud nos aer qui in profundo & cauis terræ est,
 qua Luna nō penetrat, obtusus & luminis egēs ma-
 net: qui foris terræ circumfunditur, calore quodam
 & luce illustratur. Nā aer cum ob raritatem suam fa-
 cile qualis recipiat qualitates, maxime à Luce, vt
 vos dicitis, tantum etiā attingente, totus mutatus il-
 luminatur. Hęc ergo vt iis qui in cauernas quasdam
 E & profunda Lunæ aerem compellunt, videntur pro-
 be opitulari: ita vos redarguunt, qui ex aere & igne
 nescio quomodo eius compingitis globum. Fieri e-
 nim non potest, vt vmbra in superficie relinquatur
 Lunæ, quando Sol omnem eius eam partem illu-
 strat, quam nos nostro visu stringimus. Me adhuc
 loquente, Pharnaces: Hoc, inquit, illud nobis vsu
 venit ex Academia deductum, vt cum aduersus a-
 lios dicimus, subinde ipsi eorum quæ affirmamus,
 non adferamus demonstrationem, & qui nobis-
 cum disputare velit, ei defendenda sua, non nostra
 sint impugnanda. Metamem hodie nunquam eo
 adductus, vt ea defendam quæ vos Stoicis cri-
 mina intentatis: nisi prius à vobis mihi satisfiat
 hac de commissa culpa, quod imas mūdi partes su-
 premo collocatis loco. Tum Lucius ridens dunta-
 xat, Heus tu, inquit, noli nos impietatis reos facere,

eo pacto quo Aristarchus putavit Cleanthem Samium violatæ religionis à Græcis debuisse postulari, tanquam Vniuersi lares Vestamque si loco mouisset: quod is homo conatus ea quæ in cælo apparent tutari certis ratiocinationibus, posuisset cælum quiescere, terram per obliquum evolui circum, & circa suum versari interim axem. Ipsi autem de nobis dicamus. Qui verò terram ponunt esse Lunam, quinam ii, mi homo, magis inferiora superiora faciunt quam vos? qui terram hac sublimem in aere suspenditis, longe maiorem Luna: sicut in defectibus & mora Lunæ in umbra quantitatem eius metiuntur mathematici. Nam umbra terra minor à maiore illuminante corpore proiicitur: cuius umbræ in summo exilitas ne Homerum quidem (vt aiunt) fefellit, qui à mucrone eius noctem *holw* id est acutam, denominauit, & tamen ab hoc mucrone Luna in defectu occupata, triplum suæ quantitatis spacium ad emergendum desiderat. Cogita ergo, quot Lunis terra æqualis sit, si eius umbra quæ est minima, tres Lunas æquat. Et tamen de Luna vos solliciti estis ne cadat: de terra fortasse *AEschy-*lus vobis persuasit de Atlante sic scribens:

*Terram polumque stat ille columna fulciens,
Humerisq; pondus ingens sustinet suis.*

Ergo Lunam tenuis aer suffusus gestat, solidum onus portare non sufficiens: terram adamante subnixæ columnæ fulciunt, vt est apud Pindarum. atque ideo ne terra cadat non metuit Pharnaces, miseratur autè Luna conuersioni suppositos *AEthiopes* aut *Taprobanos*, ne in eos tanta moles decidat sollicitus. Atqui Lunæ auxilio est ne cadat motus & eius impetus: quomodo quæ fundis imposta in orbem rotata delabi non sinuntur. Nam motus naturæ conueniens vnamquamque rem agit, si non ab alia aliqua re alio auertatur. Itaque Lunam grauitas non mouet, cum à conuersione circulari eius motus profligetur: magisque rationi erat consentaneum, mirari si illa eodem semper maneret loco, sicut manet terra. Nunc verò quod Luna huc non fertur, id magnam habet causam: terram, quæ omni alio caret motu, probabile est solo suo pondere cieri. Est nanque terra quam Luna grauior, nõ modo quia maior, sed quod præterea Luna ob calorem & inflammationem leuior est reddita. Omnino autem apparet ex iis quæ dixisti, Lunam, si quidem ignis est, magis indigere terra & materie cui insistet & inhæreat, & qua contineatur ac tanquam fomite alatur vis ipsius. non potest enim cogitari ignis, qui sine materia conseruetur. Terram aut vos dicitis sine fundamento & radice perdurare. Plane, inquit Pharnaces, cum suum à natura sibi destinatum obtineat locum, nempe medium Vniuersi: is enim est quo omnia grauia vndiq; vergentia, ibi subsistunt. Superior autè regio omnis etiam si suscipiat terrenum aliquid violento motu sursum elatum, statim id elidit deorsum, aut dimittit potius naturali momento hac declinās. Ad hoc ego, vt qui vellem Lucio tempus reminiscendi dari, Theonem vocans: quis, inquam, tragicorum dixit medicos

Eluere amaro amaram bilem remedio?

Cum respõdisset Theo, Sophoclis hoc esse: Necessitas, in quâ, cogit, hoc illis vt cõcedatur. Verù philosophi audiendi nõ sunt, quando absurda absurdis volunt euertere, impugnãtq; admirabiles tentetias, vtentes ad hoc aliis à ratione magis etiam alienis.

A ὡς περ Ἀρείσαργος ἔπειθ' ἔειπεν Κλεαίη τὸν Σάμιον ἀσεβείας
 παρκαλέσασθαι τοὺς Ἑλλήνας, ὡς κινουῦντα τὴν γῆν ἐπὶ τῆς
 ἐστῆς, ὅτι φαινόμενα σώζον αἰὲρ ἐπεισάτω, μὴ δὲ τὸν οὐρανὸν
 ὑποστήτην. Ἐξελίθη δὲ αὐτὴν ἔχοντα τὴν γῆν, ἀ-
 μα καὶ πᾶσι τὸν αὐτῆς ἄξονα δινευμένον, ἡμεῖς μὲν ἐν ἑδρῇ αὐ-
 τοῦ παρ' αὐτῆς ἔλθοντες. οἱ δὲ γῆν ὑποστήτην τοὺς σελή-
 νου, ὡς βέλτε, ἢ μάλλον ἢ μὴ αἰὲρ τὰ κατώ ποιεῖσι τῆν γῆν
 ἰδρύντων ἐξ αὐτῆς μετέωρον ἐν τῷ αἰέρι, πολλὰ πη μείζονα
 τῆς σελήνης ἔσονται, ὡς ἐν τοῖς ἐκκληστικαῖς πάθειν οἱ μα-
 θηματικῶν, καὶ τῆς ἄλλης τῆς σκιάματος παρῶν τῆς ἐποχῆς ὁ
 μέγιστος ἀναμετρεῖται. ἢ τε γὰρ σκιά τῆς γῆς ἐλαττων ὑπὸ μεί-
 ζονος τῆς φωτίζοντος ἀνατείνε, καὶ τῆς σκιάς αὐτῆς, λεπτόν ὄντα
 αἰὲρ καὶ φερόν. οὐδὲ Ὀμηρον, ὡς φησὶν, ἔλαττει ἀλλὰ τὴν
 νυκτὸς γῆν, ὅθεν τῆς σκιάς παρῶν ἰσχυροῦσιν. ὑπὸ τοῦτου δὲ
 ὄψεως ἀλισκομένη τῆς ἐκλείψεων ἢ σελήνης ἴσως μάλιστα τοῖς
 αὐτῆς μεγέθει ἀπαλλάττει. σὺ περὶ δὲ πόσων ἢ γῆ σελήνων
 ἔστιν, εἰ σκιά ἀφίησιν ἢ βραχυτάτη πλάτος τελεέλιων.
 ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τῆς σελήνης μὴ πέση, δεδίδκατε. πᾶσι δὲ τῆς
 γῆς ἴσως Ἀϊγύλιος ὑμᾶς πέπεικεν, ὡς ὁ ἄτλας ἔθηκε κίον
 ἕρπονός τε καὶ τῶν ὀμίωσι φερόντων, ἄλλος ἐκ δ' ἀγκυλων. εἰ
C τῆ μὲν σελήνη κέρπος ἀπὸ τοῦ τρέχοντος, καὶ φερόντος ἔχον ἐκ ἐχέ-
 γουος ἐνεγκέιν, τῆν γῆν καὶ Πίνδαρον ἀδαμυτοπέδιλοι κίον-
 νες φερέχουσι. καὶ ἔπειθ' ὅτι Φαρνάκης αὐτὸς μὲν ἐν ἀδείᾳ ἔπε-
 σὶν τὴν γῆν ἔστιν, οἰκτεῖρ δὲ τοῖς ὑποκειμένοις τῆ μεταφορᾷ
 τῆς σελήνης Ἀίθιοπας ἢ Ταπροβανούς μὴ βάρους ἀλλ' ἐμ-
 πέση ἑσσοτόν. καὶ τοῖς τῆ μὲν σελήνη βοήθησεν ὁ μὴ πεσεῖν,
 ἢ κίονος αὐτῆ, καὶ ὁ ῥιζώδες τῆς παρῶν γῆς. ὡς περ ὅσα τῆς
 σφαιδόνος ἐντελέντα τὰ καταφορᾷς κώλιον ἴχει τὴν κύκλω
 φερόντων. ἀλλ' ὅτι ἕκαστον ἢ τῆ φύσιν κίονος ἀν' ἑσὶ ἄλλης
 μηδενὸς ἀποτρέφεται. διὸ τὴν σελήνην ὅσα ἀλλ' ὁ βάρους,
D ὑπὸ τῆς παρῶν τῆν ῥοπήν ἐκκρουόμενον. ἀλλὰ μάλ-
 λον ἴσως λόγος εἶχε θαυμάζειν, κέρπουσιν αὐτῶν πᾶντα πασιν,
 ὡς περ ἢ γῆ, καὶ ἀπρεπὸν νῦν δὲ σελήνη μὲν ἔχει μέγιστον αἰ-
 τῆσαν τῆς δυνάμει μὴ φερέσθαι τὴν δὲ γῆν ἐπέρας κινήσεως ἀ-
 μοιρον οὔσαν, εἰς τὸν μόνον τῶν βαρύνοντι μὲν βαρυτέρα
 δὲ ἔστι τῆς σελήνης, οὐχ ὅσα μείζον, ἀλλ' ἐπὶ μάλλον, ἀπε-
 δὲ δὲ ἀφ' ἡμετέρας καὶ πύρωσιν ἐλαφῆς γεγηνημένης. ὅλως
 δὲ εἰσὶν ἔξ ὧν λέγεται ἢ σελήνη μάλλον, εἰ πύρ ἔστι, γῆς δεῖ-
 σθαι καὶ ὑλης, εἰ ἢ βέβαιε καὶ παρῶν πέφυκε, καὶ σινέχῃ καὶ
 ζωπυρεῖ τὴν δυνάμει οὐ γὰρ ἔστι πύρ χωρὶς ὑλης ἀφαινο-
E θῆσαι σωζόμενον. γῆν δὲ φατε ὑμεῖς ἀδύνατος καὶ ῥιζῆς
 ἀφαινομένη. Γαῖον μὲν οὖν (εἰ περ ὁ Φαρνάκης) τὸν οἰκόν καὶ τῆ
 φύσιν τόπον ἴχουσαν, ὡς περ αὐτὸ ὁ μεσον. ἔπειθ' ὅτι πᾶσι
 ὄν ἀιτέρεϊ δὲ πᾶντα τὰ βάρη ῥέποντα, καὶ φερέται, καὶ σιν-
 νῶν πᾶντα χέρον. ἢ δὲ αἰὲρ χέρον πᾶσα καὶ πὶ δέξεται γεω-
 δες ὑπὸ βίας ἀναρρίφειν, ἀλλ' ὅσα ἐκ θλίβει δ' ἄλλο, μάλλον
 δὲ ἀφ' ἡμετέρας οἰκεία ῥοπήν καταφερόμενον. παρῶν τῆ
 ἐγὼ τῶν Ἀδελφῶν χέρον ἐγένεσθαι βελόμνος ἀναμνη-
 σκόμενος, τὸν Θεῶν καλέσας, Τίς (ἢ Φίω) ὁ Θεῶν εἶρηκε τῆ
 τραγικῶν ὡς ἰατρῶν πικρῶν πικρῶν κλύσει φαρμακῶν
 χολῆν; ἀποκρινάμενος δὲ τῶ Θεῶνος ὅτι Σοφοκλῆς, Καὶ
F δοτέον (εἶπον) ὑπὸ ἀνάγκης ἐκείνοισι. φιλοσόφον δὲ
 ὅσα ἀκουσίον, αἰ τὰ πᾶσι δόξα πᾶσι δόξοις ἀμύνεσθαι
 βούλωνται, καὶ μαχόμενοι παρῶν τὰ θαυμάσια τῆν δο-
 γμάτων, ἀποπώτερα καὶ θαυμασιώτερα πλάττωσιν.

ὡς περ οὐτοι τίω ἐπὶ τῷ μέσῳ φορᾶν εἰσάγουσιν. ἢ τί τῶν ἀ-
 δόξων ὅσα ἐνεστίν; οὐχὶ τίω γὰρ σφάραγαν εἶ), τηλικαῦτα
 βάθη καὶ ἕψη καὶ δυνάμεις ἔχουσιν; ὅσα ἀντίποδας οἰκεῖν,
 ὡς περ θρίπας, ἢ γαλεώτας, τε ἀπέντα ἀνω τὰ κατώ τῆ γῆ
 πρὸς ἀρκυροῦς; ἢ μάς δὲ αὐτοὺς μὴ πρὸς ὀρθὰς βέβηκότες,
 ἀλλὰ πλαγίως ἐπιμύειν ἀποβύοντες, ὡς περ οἱ μεθύοντες;
 οὐ μύθους χλιστολαλοῦσιν ἢ βάρους τῆ γῆς φερόμενους,
 ὅταν ἐξίκωνται πρὸς τὸ μέσον, ἴσα δὲ μηδενὸς ἀπὸ τῆ
 τος, μηδὲ ὑπερβαλλόντος; εἰ δὲ ῥύμη κατώ φερόμενους τὸ μέσον
 ὑπερβάλλοιεν, αὐτὸς ὅπισθ' ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀναπλάττειν ἀπὸ
 αὐτῶν; οὐ τμήματα δοκῶν ἀποπαρῶντα τῆς γῆς ἐκεί-
 ρωθεν μὴ φέρεσθαι κατώ ἔξεσθαι, ἀλλὰ πρὸς πᾶσι πᾶσι
 πρὸς τὴν γῆν ἐξωθεν ἴσως διωθεῖσθαι καὶ ἀπικρύπτοισιν πρὸ
 τῷ μέσῳ; ἐρῶ δὲ λαβρὸν ὑδάτος κατώ φερόμενον εἰ πρὸς τὸ
 μέσον ἢ τοῖς σημήν, ὅσων αὐτοὶ λέγουσιν ἀσώματον, ἴσα δὲ πε-
 ρικρανοῦμενον κύκλῳ πρὸς πᾶσι πᾶσι ἀπὸ τῶν ἀνω καὶ ἀκα-
 τὰ παύσειν ἀνωρῶμενον. ὅσα δὲ ἡ ψαυδῶς ἐνία τούτων βιά-
 σασθαι ἀνὴρ αὐτὸν εἰς τὸ διωκτικὸν τῆ βπινεία καταστῆσαι. τῶ-
 τὸ γὰρ ὅτι τὰ ἀνω κατώ καὶ πᾶσι ἀπέντα πάλιν εἶ) τῶν
 ἀνω τῶ μέσου κατώ, τῶν δὲ ὑπερ τὸ μέσον, αὐτὸ πάλιν ἀνω
 γειομενῶν. ὡς τε εἰ τις συμπαγεία τῆς γῆς τὸ μέσον αὐτῆς ἔχον
 εἴη πρὸς τὸν ὀμφαλὸν ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν ἀνω, καὶ
 τοῖς πόδας ἀνω ἔχειν τὸν αὐτὸν, καὶ μὴ ἀσκαπῆν τὸν ἐπέ-
 κεινα τόπον ἀνακύπτον αὐτῶ τῶ καὶ κα-
 τῶ ἀνωθεν ἔλκεσθαι τὸν ἀσκαπῶμενον. εἰ δὲ δὴ τούτω τῆς
 ἀντιβέβηκώς τοῖς ἀμφοτέρων ἅμα πόδας ἀνω γίνεσθαι
 καὶ λέγεσθαι. τοιούτων μὲν τοῖ καὶ ποσούτων τῶ ἀδόξων
 λόγων οὐ μὰ Δία πείθειν, ἀλλὰ θαυμαστοῦ πᾶσι ἀπο-
 σκόλιον καὶ πυλαίαν κατανοήσασθαι καὶ ἀνέλεγκτες ἐ-
 τέροις φασὶ πελάζειν ἀνω τὴν σελήνην, γῆν οὐσαν, ὀμι-
 δρούσιν οὐχ ὑπερ τὸ μέσον ὅτι καὶ τῆ γῆ εἰ πᾶσι σῶμα ἐμ-
 βεβῆκώς εἰς τὸ αὐτὸ σκινῶν, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ μέσον αὐτε-
 ρεῖδ' ἢ πᾶσι τοῖς μορίοις, οὐχ ὡς μέσον οὐσα τῶ πᾶσι ἢ γῆ
 μᾶλλον, ἢ ὡς ὄλον, οἰκειώσεται μέρη αὐτῆς ὄντα τὰ βάρη, καὶ
 τεκμήριον εἶσαι
 τῶν ῥεπόντων, οὐ τῆ τῆς μεσότητος πρὸς τὸν κόσμον, ἀλλὰ
 πρὸς τὴν γῆν κρινωσίας πρὸς καὶ συμφύας τοῖς ἀποσσω-
 μένοισιν αὐτῆς. εἶτα πάλιν καταφερόμενους, ὡς γὰρ ὁ ἥλιος εἰς
 ἑαυτὸν ἐπιστρέφει τὰ μέρη ἐξ ὧν σκινῶσθε, καὶ ἢ γῆ τὸν λί-
 θον ὡς περ πρὸς ἑαυτὴν
 ἀέχεται, καὶ φέρει πρὸς ἑαυτὴν. ὅταν εἰσὸνται τὰ χροῶν
 καὶ συμφύεται πρὸς αὐτὴν τῶ τοιούτων ἔχασον. εἰ δὲ πῆ
 τυγχάνει σῶμα τῆ γῆ μὴ πρὸς ἐνεμενημένον ἀπὸ ἀρχῆς,
 μηδὲ ἀπεσπασμένοι, ἀλλὰ πᾶσι καὶ αὐτὸ σῶμα ἐ-
 σχεν ἴδιαν καὶ φύσιν, ὡς φαίνεται ἐκείνοι τὴν σελήνην
 πῆ καλύει χροῶν εἶ) καὶ μᾶλλον πρὸς αὐτὸ, τοῖς αὐτῶ πε-
 πτεσμένον μέρησι καὶ συμπεπεδημένον; οὐτε γὰρ ἢ γῆ μέ-
 στον οὐσα δεικνύται τῶ πᾶσι, ἢ τε πρὸς τὴν γῆν τῶ
 εἰ ταῦτα σκινῶσθαι καὶ σῶμα ὑψηλῆται τὸν ἔσπον-
 ῶ μᾶλλον τὰ ἐκεί συμπεσόντα πρὸς τὴν σελήνην εἰς
 ὅτιν. ὁ δὲ πᾶσι τὰ γεωδὴ καὶ βαρῆα σκινῶσθαι εἰς μί-
 αν χροῶν καὶ μέρη ποίων ἐνὸς σώματος, οὐχ ὅρα ἀπὸ τῆ
 τοῖς κρούοις τὴν αὐτὴν ἀνάγκην ὅσα αὐτὰ ποδίδωσιν, ἀλλ'
 εἶ) χροῶν εἶ) σῶμα πρὸς ἑαυτῶν, καὶ οὐ πᾶσι εἰς
 τῶ σκινῶσθαι τοῖς ἀστέρας σαφῶς οἴεται δεῖν καὶ σῶμα κρινῶν εἶναι τῶ ἀνω φορᾶν καὶ φλογοειδῶν ἀπὸ τῶν
 ἀλλ' ἥλιον

quemadmodum hi nunciationem ad medium in-
 troducunt. Cui quid non inest absurdi? nonne se-
 quitur terram esse globum, quæ tot altitudines, pro-
 funda, inæqualitates habet? nonne habitari eam ab
 antipodibus, qui instar teredinum aut stellionum
 imis corporum partibus sursum obuersis terræ ad-
 hærescant? nonne nos ipsos non ad lineam & angu-
 los rectos ei insistere, sed obliquos & inclinatos e-
 briorum instar? nonne massas quæ c i o talenta ap-
 pendant per profundum terræ delatas, vbi ad me-
 dium peruenerint, nulla re occurrente aut sustinē-
 te tamen, subsistere: aut si motus uehementia me-
 dium fuerint præteruectæ, vltro ad id reuerti? non-
 ne segmenta trabium ab vtraq; terræ parte abscissa
 non semper deorsum ferri, sed foris ad terram ac-
 cidentia pertrudi intro ad medium, ibique collidi?
 nonne rapidus aquæ fluxus delapsus, vbi ad mediū
 peruenerit, quod est ipsorum sententia punctum
 corporis expers, subsistet, & circa polum illum cir-
 cumfundetur, illicq; perpetuo librabitur ac pende-
 bit? quorum quædam talia sunt, vt ne falsa quidem
 imaginatione in animum quisquam ea possit indu-
 cere. Hoc verò est inferiora facere superiora, & om-
 nia inuertere, & quæ sunt vsq; ad centrum deorsum,
 quæ infra illud, sursum ponere. Ergo si quis
 terræ consensu in medio eius staret vmbilico ad cē-
 trum locato, fieret vt simul & caput sursum, & pe-
 des sursum haberet. & si locus in oppositam partem
 effoderetur, prospiciens iste * deorsum sursum
 trahit qui effoderetur. & si alius contrariis vestigiis
 stare intelligeretur, vtriusq; pedes sursum tendere
 dicerentur. Proinde huiusmodi tamque alienis
 à ratione opinionibus onusti (quas non experien-
 tia, sed præstigiatoris alicuius circulatorisve appa-
 ratus, & triuialis nugæ suggerunt) easque in res phi-
 losophicas attrahētes: eos dicunt inferiora superio-
 ribus adiungere, qui Lunam, quæ terra sit, non in
 medio sed in sublimi collocant. At enim si omne
 corpus graue eodem fertur, & ad centrum suum om-
 nibus partibus vergit: terra non vt centrum Vni-
 uersi potius, quam totum, sibi omnia grauia vt suas
 partes vindicabit. Argumento est * erit ver-
 gentium. quibus non medium mundi causa est suo-
 rum momentorum, sed cognatio cum terra, à qua
 vi repulsa, rursus ad eam se conferunt. Sicut e-
 nim Sol omnes partes, ex quibus constat, ad se con-
 uertit: & lapidem terra vt sibi conuenientem ac-
 cipit * & fert ad eum. Itaq; horum vnumquodq; temporis progressu vnitur cū
 ea & coalescit. Quod si quod est corpus ab initio
 terræ non attributum, neq; ab ea avulsam, sed pecu-
 liari natura pro sese constat: (qualem isti Lunam
 faciunt) quid obstat quin seorsim id subsistat suis
 compactum propriis ac constrictum partibus?
 nam neq; demonstratur terram esse medium mun-
 di: & eorum quæ hic sunt comparatio & consti-
 tutio respectu terræ, ducit nos ad intelligentiam
 modi, quo ea quæ ad Lunam isthic accidunt per-
 manere sit probabile. Qni autem omnia ter-
 rena & grauia in vnum compellit locum, facit-
 que omnia partes vnus corporis, non video cur
 non eadem necessitate leuia deuinciat: sed finat
 tot ignes seorsim consistere, neque censet debe-
 re vniuersas in vnum cogi corpus stellas, quod
 commune sit leuium & igneorum omnium.

ἀλλ' ἥλιον

Sed Solem quidem vos, mi Apollonida, innumeris A
stadiorum millibus abesse à summo cælo dicitis, ac
Luciferam supra eum, & Mercurium aliosque pla-
netas, inferiores stellis inerrantibus, & qui magnis
inter se spaciis diuisi motus suos conficiant: ponde-
ribus verò & terrenis corporib. nullam putatis in
mundo inter se distātiā, nullum spatium tribui.
Vidētis ridiculum esse, negare Lunam esse terram,
quia distat ab inferiori regione: & dicere stellā eam
esse: cum tot stadiorum millib. à superiore cælo de-
pressa, & quasi in fundum quendam demersa sit: tā-
to quidem inferior astris est, vt mensura interualli
non possit exprimi, & vos mathematici in ea ratio-
cinanda numeri deficient, terram quodam modo
attingit, ac pone eam circumuecta, veluti orbitam
currus quandam replicat. vt ait Empedocles:

Quæ circum summam

Non enim vmbra eius superat sapenūmero, pau-
latim emergens ob Solis illuminantis magnitudi-
nem. sed ita videtur proximè, & fere in vnīs terræ
circumagi, vt terra lumen Solis ei obstruat, quando
non attollit sese supra vmbrosam hanc, & nocturnam
& nocturnam regionem, quæ est terræ sorte con-
cessa. Itaque arbitror nobis audacter dicendum in
terræ terminis esse Lunam, ideoque ab huius extre-
mis, lumini Lunæ officii. Considera porro omīssis
aliis inerrantibus & vagis, quæ demonstrat Aristar-
chus libro De magnitudinibus & interuallis. Solis
scilicet à Luna distantia ad interuallum quò à no-
bis ea abest maiorem esse rationem octodecupla,
minorem vigecupa. & tamen qui Lunæ minimam
altitudinem tribuunt, eam faciunt tantam, vt Lu-
næ à nobis distantia terræ semidiametrum quin-
quagies sexies contineat. est autem linea à centro
ad superficiem terræ xl millium, si eos sequimur,
qui medium tenuerunt in adsignandis mensuris.
vnde ratiocinari licet, Solem à Luna amplius quam
quadrages millena stadia, & trecenta millia abesse
stadiorum. tam longe est à Sole remota Luna ob
grauitatem, & tā prope ad terram collocata. Quare
si locis diuidendæ sunt naturæ, profecto terræ por-
tio & regio Lunam sibi vindicat, hancq; ea sibi &
res terrenæ iure cognationis & vicinitatis petunt p-
priam. Neq; verò arbitror nos peccare quicquam,
si iis quæ superiora vocantur corporibus tantum in-
teruallum tribuentes, inferioribus quoq; spatium
aliquod suæ conuersionis concedimus, quod est à
terra ad Lunam vsq;. Nam & is modum egreditur,
qui solam cæli superficiem extremam supra, reli-
qua omnia infra esse dicit: neq; tolerari potest, qui
terra, atq; adeo centro eius inferiorem locum circū-
scribit. Sed & mobili. * hic interuallum debitum
concedente ob magnitudinem mundo. qui vero
postulat vt omne sursum esse dicatur & sublime
quod est supra terram: ei alius occinet statim hac
lege deorsum debere haberi quidquid est infra stel-
larum fixarum globum. denique quo pacto dicitur
terram in medio iacere, cuius tandem rei? Nam V-
niuersum quidem infinitum est: infinito, neque
principium neque finem cum habeat, non conuenit
habere medium. nam ipsum quoque centrum
extremitas quædam siue terminus est: infinitas pri-
uatio est terminorum. Qui autem nō Vniuersis sed
mundi medium putat terram, factus est, si non cē-
set mundum eadem teneri infinitate. nam ne huic
quidem medium est ab Vniuerso relictum, cum la-
te & fundamento carens in infinito feratur inani ad nihil quod naturæ ipsius sit accommodatum: aut si subsistat,

A δὲ ἡλιον μὲν ἀπλήτους μυριάδας ἀπέχον τῆς ἀνω πει-
φορέας, φατέ, εἶπεν, ὦ φίλε Ἀπολλωνίδη, καὶ φωσφόρον ἐπὶ
αὐτῶν, καὶ εἰλβόντα, καὶ τοὺς ἄλλους πλανήτας, ὑφιεμένους
τε τῷ ἀπλανῶν, καὶ πρὸς ἀνέμοις ἐν ἀφασίσι μεγά-
λαις φέρεσθαι. τοῖς δὲ βαρέσι καὶ γέωδεσιν ἐσθέρμια οἶε-
σθαι τὸν κόσμον ἀρυχθεῖαι παρέχον ἐν αὐτῶν καὶ ἀφασίσι.
ὁρᾶτε ὅτι γελοῖόν ἐστιν εἰ γῆν οὐ φήσομεν εἶ τὴν σελήνην
ὅτι τῆς κατὰ χεῖρας ἀφ᾽ ἑσθέρου, ἀστρον δὲ φήσομεν, ὁρῶντες
ἀπωσμένῳ τῷ ἀνω πειφορέας μυριάσι σταδίων ἑξαυταῖς,
ὡς ἀρβυλὸν ἕνα καταδεδουκῆαι. τῷ μὲν γὰρ ἀστρον κατὰ
B τέρω ἑσθέρου ἐστὶν ὅσον ὅσον αἰ τις εἴποι μέτρον, ἀλλ᾽ ὅτι λεί-
ποισιν ἡμᾶς τοὺς μαθηματικῶν ἐκλογισμοῦ οἱ ἀει-
θμοί. τῆς δὲ γῆς ἑσθέρου πᾶσι φαίνεται καὶ πειφορῶν πλη-
σίον. ἀρματος ὡς ἀρβύλος, ἀελίοσεται φησὶν Ἐμπεδοκλῆς,
ἢ τε πει ἀκρον. ὁ δὲ γὰρ τὴν σκιάν
αὐτῆς ὑπερβάλλει πολλάκις ἐπὶ μικρὸν ἀρομῆν, τὰ παμ-
μέγεθες εἶναι τῷ φασίον. ἀλλ᾽ οὕτως εἴκειν ἐν χεῖρῶν καὶ ἄλλων
ἐν ἀγκύλαις τῆς γῆς πειπολεῖν, ὡς τε ἀπὸ φασίον
C πρὸς τὸν ἥλιον ὡς αὐτῆς, μὴ ὑπερβαρῶσα τὸν σκιερὸν
καὶ φασίον καὶ νυχθημερόν τῶτον τόπον, ὅς γῆς κληρὸς ἐστὶ. διὸ
λεκτέον οἶμα φασίον ἐστὶ τῆς γῆς ὅριος εἶναι σελήνην
ὑπὸ τῷ ἀκρον αὐτῆς ὅτι πειπολεῖται. σκίπτει δὲ τοὺς
ἄλλους ἀφ᾽ ἑσθέρου καὶ πλανήτας, ἀδείκνυσιν Ἀείσαρ-
χος ἐν τῷ πει μέγεθῶν καὶ ἀποσημάτων, ὅτι τῷ ἡλίου
ἀπόσημα τῆς ἀποσηματος τῆς σελήνης, ὁ ἀφ᾽ ἑσθέρου ἡμῶν
πλέον μὲν ἢ ὀκτωκαίδεκα πλάσιον, ἕλαττον δὲ ἢ εἰκοσα-
πλάσιόν ἐστι. καὶ τοὶ οὐ τὴν σελήνην ὅτι μῆκιστον ἀκρον, ἀ-
πέχει (φησὶ) ἡμῶν ἕξ καὶ πεντηκοντα πλάσιον τῆς ἐκ τῆς κέν-
D θρου τῆς γῆς. αὐτὴ δὲ ἐστὶ τεσσαρῶν μυριάδων καὶ κτ᾽ τοὺς μέ-
σους ἀναμείξωσας, καὶ ἀπὸ ταύτης συλλογιζόμενοι, ἀ-
πέχει ὁ ἥλιος τῆς σελήνης πλέον ἢ περὶ ἑκαταχίλιας τετρακον-
τα μυριάδας. οὕτως ἀπέχεται τῷ ἡλίῳ ἕξ βάρος, καὶ πει-
πο τῇ γῆν ποσοκεχρήσκειν. ὡς τε εἰ τότε τόποις τῶν οὐσίας δια-
ρετέον, ἢ γῆς μοίρα καὶ ὡρα πειποκαλεῖται σελήνην, καὶ
τοὺς πει γῆν πειπομασι καὶ σώμασιν ὅτι δίκως ἐστὶ καὶ ἀγ-
E χρεῖαν καὶ γεινῆσιν. καὶ οὐ γὰρ (οἶμα) πλημμυροδότην,
ὅτι τοὺς ἀνω πειποσθηροδότημοις βάρος ποσοδὸν καὶ ἀφ᾽ ἑσθέρου
μα διδόντες ἀπολείπωμεν τινα καὶ τὰ κατὰ πειδρομῶν
καὶ πλάτος ὅσον ἐστὶν ἀπὸ γῆς ὅτι σελήνην. οὐτε γὰρ ὁ τῶν
ἀκρον ὅτι φασίον τῆς οὐρανοῦ μόνῳ ἀνω, τὰλλα δὲ κατὰ
ποσοσθηροδότην ἀπὸ μῆκος ἐστὶν οὐτε ὁ τῇ γῆν, μᾶλλον ὅ
ὁ τῶν κέντρον ὅ κατὰ πειροσθηροδότην ἀκρον, ἀλλὰ καὶ κινη-
E τικῶν ταύτη ἀφ᾽ ἑσθέρου ὅ δὲ ὅτι πειποσθηροδότην τῆς
κόσμου ἀφ᾽ ἑσθέρου. πρὸς δὲ τὸν ἀξιοῦντα πᾶν ἀφ᾽ ἑσθέρου
καὶ μετέωρον εἶναι τῷ ἀπὸ τῆς γῆς, ἕτερος αὐτῆ καὶ πάλιν, ἀ-
φ᾽ ἑσθέρου εἶναι κατὰ τῆς ἀπλανοῦ πειφορέας. ὁλως ὅ πῶς
λέγεται καὶ πῆκος ἢ γῆ μέση καίται. ὅ γὰρ πᾶν ἀπείρον ἐστὶ. τὰ
δὲ ἀπείρου μῆτε ἀρχὴν ἔχοντι, μῆτε πέρας, οὐ πειροσθη-
μέσον ἔχον. πέρας γὰρ πει καὶ ὁ μέσον ἢ δὲ ἀπειρία, πειρο-
των φησὶς. ὁ δὲ μῆ τῆς πᾶν τῶν ἀλλὰ τῆς κόσμου μέσην εἶναι
F τῶν γῆν ἀποφασιζόμενος ἢ δὲ ἐστὶν, εἰ μὴ καὶ τὸν κόσμον ἀ-
τὸν ἀφ᾽ ἑσθέρου ταῖς αὐταῖς ἀπολείπει νομίζει. ὅ γὰρ πᾶν, οὐ-
δὲ πᾶν μέσον ἀπέλιπεν, ἀλλὰ ἀνεστὸς καὶ ἀνιδρυτὸς
ἐστὶν ἐν ἀπείρῳ κενῷ φασίον πρὸς ὅσον οἰκίον,

vt Empedocles, Parmenides, Hesiodus cecinerunt. A
 vt locum mutantes res, & vna alterius facultate im-
 pertita, aliaque mansionis, aliaque motus necessitati-
 bus illigata, & ad meliorem statum necessitate qua-
 dam adacta pro eo atque natura ferebat vt con-
 cederent atque mutarentur, concentum quendam
 societatemque conficerent. Etenim si nulla mundi
 pars præter naturam fuit adfecta, sed vnumquod-
 que ita iacet vt natum est, nulla translatione, nulla
 mutatione indigens: quibus ne initio quidem opus
 habuerit: miror quodnam sit munus Prouidentia, aut
 quid fecerit pater ille & artificiosissimus opifex
 Iupiter. Non enim in exercitu opus est scientia ordi-
 nes instruendi, si sua sponte quis militum no-
 uerit suum locum, ordinem, & stationem, quam ac-
 cipere debeat & tueri, neque vsus erit hortulanis aut
 qui domos ædificent: si ibi aqua vltro adfluat plan-
 tis rigatione indigentibus: hæc lateres, ligna, & la-
 pides naturalibus motionibus pro se in locum con-
 cinnitatemque desideratam coeunt. Sin est, vt hæc
 ratio palam tollat Prouidentiam, Deoque rerum
 dispositio & diuisio conuenit: quid mirum sic ordi-
 natam esse & concinnatam naturam, vt hæc ignis,
 ibi astra, rursusque hæc terra, superius Luna sit col-
 locata, arctiore rationis quam nature vinculo cõ-
 stricta? Alioqui, si omnia naturalibus debeant ferri
 momentis, neque Sol iam in orbem revoluatur, ne-
 que Lucifer, neque aliorum vllum astrorum. sur-
 sum enim, non secundum circulum ferri leuia & ig-
 nea nature instinctus iubet. Si verò hanc natura
 admittit varietatem in locorum mutatione, vt hæc
 ignis suo motu semper sursum tendat, quando au-
 tem cœlum attigit, cum eius rotatione circumagi-
 tetur: quid mirum, si etiam graua & terrena ita su-
 perantur à continente corpore, vt aliud motus genus
 suscipiant. Non enim profecto id fert natura cœli,
 vt leuia sursum ferri prohibeat, graua & deorsum
 inclinantia compescere nequeat. Sed vtrorum-
 que natura ita vtitur, vt eam in melius conuertat.
 Verum enimvero si quod videtur nobis impau-
 de est dicendum, omittis iis opinionibus quo-
 rum habitus seu uia nostra fecit iudicia: apparet nul-
 lam Vniuersi partem ipsam à se ordinem, situm,
 motumue habere propria, quæ absque vlla con-
 ditione naturalia possint dici. Sed quando vnum-
 quodque, si cuius rei gratia ortum factumve est
 ei se vtiliter mouendum accommodet, & vel ad
 agendum, vel ad patiendum & adficiendum ita se
 præbeat, vt eius salutis, pulcritudini & facultati
 congruit: tunc videbitur nature conuenienter
 collocari, moueri, affici. Etenim homo quo non
 vlla alia res magis iuxta naturam est facta, in sub-
 limi habet maxime graua & terrestria, circa ca-
 put: in mediis calida & ignita: dentium superne a-
 lii, alii inferne sunt nati, neutri cõtra naturam. ne-
 que ignis qui supra ex oculis emicat, secundum na-
 turam est, contra naturam is qui in corde & ven-
 triculo: sed quod vis horum congrue est vtiliterque
 ordinatum. Quin omnium ostreorum considera
 naturam, atque (vt vtar verbis Empedoclis:)

*Inspice tergigraues conchas quandoq; marinas:
 Buccinus exemplor, obducta chelys tibi saxo
 Esse potest, summo vt videas in corpore terram.*

neque lapidea op-
 primunt aut affligunt humorem cui incumbunt,
 opei χρονα χρωτός ὑπερτατα γαγετάουσαν. και ού πιέζει ὁ λιθαδες ὁσδε καταθελιβει τιω ἔξιν ὀπακείμνον,

ως Ἐμπεδοκλῆς λέγει καὶ Παρμενίδης, καὶ Ησίοδος, ἵνα καὶ
 τοποὺς ἀμείψαντα, καὶ διωάμεις ἀπὸ ἀλλήλων μεταλα-
 βόντα, καὶ τὰ μὲν, κινήσεως, τὰ δὲ μόνως ἀνάγκης ἐκδέχεται
 καὶ καταβίαια εἶνα πρὸς ὁ βέλπιον, ἔξ οὗ πέφυκεν ἐκδού-
 ναι, καὶ μεταστῆναι. ἀρμο-
 νίαν καὶ κρινώσαν ἀπεργάσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἕδ' ἄλλο πῖτ' ἢ τῶ
 χόσμου μερῶν πρὸς φύσιν ἔχει, ἀλλ' ἕκαστον ἢ πέφυκε κείται,
 μηδεμίας μεθιδρύσεως, μηδὲ μεταχρσμήπως δεόμενον,
 μηδὲ ἐν ζῆρ' ἔχει, ἀπορῶν τῆς πρῆνοίας ἔργον ὅστιν, ἢ
 πίνος γέρονε ποιητῆς καὶ πατῆρ' δημιουργοῦ ὁ Ζεὺς ζῆροστέ-
 χας. οὐ γὰρ ἐν γρατοπέδῳ Ἰακπικῶν ὄφελος εἴ' ἄρ' εἰδείη τῶ
 γραπωτῶ ἕκαστος ἀφ' ἑαυτῶ τάξιν τε καὶ χῶρον καὶ χροῶν
 οὐδεὶ λαβεῖν καὶ ἀφαιρέσειν ὁσδε κηπουρῶν, ὁσδε οἰ-
 κροδύμων, εἰ πῆ μὲν αὐτὸ ὁ ὕδωρ ἀφ' αὐτῶ πέφυκεν ἐπιπῆται
 τοῖς δεομένοις καὶ καταρδεῖν ὀπιρρέον, πῆ δὲ πλίνθοι καὶ ξύ-
 λα καὶ λίθοι ταῖς καὶ φύσιν χρωμάτια ἔσπῆς καὶ νόσσειν
 ἔξ ἑαυτῶ, καταλαμβάνειν τιω πρῆσθήκεσαν ἀρμονίαν
 καὶ χῶρον. εἰ δὲ ὁσδε μὲν ἀπικρῆς ἀναρῆει τιω πρῆνοίαν ὁ
 λόγος, τὰ πρὸ δὲ ἢ τάξιν τῶ ὄντων πρῆσθήκει καὶ διαρῆιν,
 πῆ θαυμασὸν οὕτω τεταρῆται καὶ διηρμόσται τιω φύσιν, ὡς
 ἐν ταῦτα μὲν πύρ, ὁσδε δὲ ἄστρα, καὶ πάλιν ἐν ταῦτα μὲν
 γῆ καὶ δὲ σελιώω ἰδρῶσται, βεβαγοτέρῳ τῶ καὶ φύσιν τὰ
 καὶ λῶρον δεομοσθηεῖα ληφθεῖσαν. ὡς εἶγε πῆρτα δεῖ ταῖς
 κατὰ φύσιν ῥοπαῖς χρωμάτια καὶ φέρεσται καθ' ὁ πέφυκε,
 μηδὲ ἥλιος κικλοφορεῖσται, μήτε φωσφόρος, μηδὲ τῶ
 ἄλλων ἀστέρων μηδεῖς. αἰω γὰρ οὐ κύκλω τὰ χροῶτα καὶ πυ-
 ροειδῆ κινεῖσται πέφυκεν. εἰ δὲ τοιαύτω ἔξαλλαγιω ἢ φύ-
 σις ἔχει τῶ τῶ τῶ, ὡς τε ἐν ταῦτα μὲν αἰω φέρεσται φε-
 ρόμενον ὁ πύρ, ὁσδε δὲ εἰς τὸν οὐρανὸν τῶ ἀγῆται, τῆ δὴνη
 συμπεριφρέσται, πῆ θαυμασὸν εἰ καὶ τοῖς βαρέσι καὶ
 γῆδεσιν ἐκ χροῶν τοῖς συμβέβηκεν ὡσαύτως εἰς ἄλλο κινή-
 σεως εἶδος ὑπὸ τῶ πρῆεχοτος ἐκνεκίησται; ἔγδ δὲ τῶ
 μὲν ἐλαφρῶν τιω αἰω φερεῖν ἀφαιρέσται τῶ οὐρανῶ καὶ
 φύσιν ὅσδε τῶ δὲ βαρέων καὶ κατὰ ῥεπόντων οὐ διωάται κρο-
 τεῖν, ἀλλὰ ποτε ἐκ εἶνα διωάμει καὶ ταῦτα μεταχρσμή-
 στας, ἐχρησάτο τῆ φύσιν αὐτῶ ὅσδε ὁ βέλπιον. οὐ μὲν ἀλλ'
 εἰ γε δεῖ τῶ κατὰ δεδουλωμένας ἔξεις

δοξας ἀφέντας ἢ δὲ ὁ φαινόμνον ἀδεας λέγειν, οὐ-
 δὲν ἔοικεν ὄλου μέρος αὐτὸ καὶ ἑαυτὸ τάξιν, ἢ ἔσιν ἢ κινήσιν
 ἰδιαν ἔχθιν, ἢ ἀν πῆς ἀπλῶς καὶ φύσιν ποροσζωρβῶσθιν, ἀλλ'
 ὁσδε ἕκαστον οὐ χῶρον γέρονε, καὶ πρῆς ὁ πέφυκεν, ἢ πε-
 ποῖται, τούτω παρῆχη χροῶμπος καὶ οἰκείως κινουόμενον ἑαυ-
 τῶ, καὶ παρῶν ἢ ποιοῦ ἢ ἀφαιρέμνον ὡς ἐκείνω πρῆς σω-
 τηεῖαν ἢ κάλλος ἢ διωάμιν ὀπιτήδειον ὅσδε, τότε δοκεῖ τιω
 καὶ φύσιν χῶρον ἔχει καὶ κινήσιν καὶ ἀφαιρῆσιν. ὁ γοῦ αἰ-
 δεσπος, ὡς ὅσδε τῶ ὄντων ἔτερον κατὰ φύσιν γέρονε, αἰω
 μὲν ἔχει τὰ ἐμβεῖη καὶ γῆδεσιν ἡμάλισα πρῆ τιω κεφα-
 λῶ, ὅσδε τοῖς μέσοις τὰ θερμά καὶ πυρῶδη. τῶ δὲ ὀδόντων
 οἰ μὲν ἀμῶθεν, οἰ δὲ κατὰθεν ἐμφύονται, καὶ ὁσδε ἔτερον
 πρῆ φύσιν ἔχουσιν. οὐ δὲ τῶ πρῆς ὁ μὲν αἰω πρῆ τὰ ὀμ-
 ματα ἀποσῆλθον καὶ φύσιν ὅσδε, ὅσδε ἐν χροῶν καὶ καρδία
 πρῆ φύσιν, ἀλλ' ἕκαστον οἰκείως καὶ χροῶμπος τέτακται.
 Ναὶ μὲν κηρύκων τε λιθορῆρων χελύων τε καὶ πῆρτος ὀ-
 σφρέου φύσιν (ὡς φησὶν ὁ Ἐμπεδοκλῆς) καταμαρῆτων Ἐἴθ'
 οἰ μὲν χροῶν χρωτός ὑπερτατα γαγετάουσαν. και ού πιέζει ὁ λιθαδες ὁσδε καταθελιβει τιω ἔξιν ὀπακείμνον,

ὁδὲ γὰρ πάλιν ὁ θερμὸν ὑπὸ χυφότητος εἰς τὴν αἰὼν ἰσχύ-
 ραι δὲ ποσὶ ἀμύμον οἴχεται μέμικται δὲ πως πρὸς ἀλλήλα
 καὶ σὺν τετακται καὶ τὴν ἐκάστου φύσιν οὕτως οὖν εἰχὸς ἔχον
 καὶ τὸν κόσμον, εἴ γε δὴ ζῶν ὅστι, πολλαχρὸν γινώσκοντα, πολ-
 λαχρὸν δὲ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ πνέυμα, ὅτε ἐξ ἀνάγκης δὲ πο-
 τεθλιμμένοι ἀλλὰ λόγῳ ἀνακακοποιημένοι. ὁδὲ γὰρ ὁ-
 φθαλμὸς ἐν αὐτῷ τῷ σώματι ὅστι ὑπὸ χυφότητος
 ἐκπεσθεῖς, ὁδὲ ἡ καρδία τῷ βάρει ὀλιγοδύσα πέστωκε
 εἰς τὸ γῆρας, ἀλλ' ὅτι βέλπον ἡ οὕτως ἐκείτην τετάχθαι.
 μὴ τοῖνυ μῆτε τῷ τῷ κόσμου μερῶν νομίζω μῆτε γινώ-
 σκοντα κείσθαι συμπεσούσαν ἀφ' ἑαυτῆς, μῆτε τὸν ἥλιον
 (ὡς ἄετο Μῆτ' ἑδωρεῖς ὁ Χίος) εἰς τὴν αἰὼν ἰσχύρην ἀσχερὸν δι-
 κίω ὑπὸ χυφότητος ἐκτεθλίφθαι, μῆτε τοῖς ἄλλοις ἀφέ-
 ρας ὡς ἄετο ἐν ζυγασθμοῦ ἀφ' ἑαυτῆς ῥέφαντας, ἐν οἷς εἰσι
 γεγενῆσθαι τόποις ἀλλὰ τῷ τῷ λόγῳ κεραιώσθαι, οἱ μὲν ὡς-
 ἄετο ὄμματα φωσφόρα τῷ πρὸς ὅσῳ τῷ πνέματι ἐκτεθλι-
 μένοι ὡς ἑποδύσθαι ἡλιος δὲ καρδίας ἔχον δυνάμιν, ὡς ἄετο
 αἶμα καὶ πνέυμα ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ἐκτεθλίφθαι
 αὐτῷ θερμότητι καὶ φῶς γῆ δὲ καὶ θαλάσῃ χεῖται καὶ φύ-
 σιν ὁ κόσμος, ὅσα κελία καὶ κύβητες ζῶν. σελιῶν δὲ ἡλίου
 μεταξὺ καὶ γῆς, ὡς ἄετο καρδίας καὶ κελίας ἡπαρ, ἡ πᾶσα
 θαρῶν ἄλλο σολάγγον, ἐκ κελιῶν, τὴν τε αἰὼν ἀλέαν εἰ-
 σὺν τῷ ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ τῷ ἐκτεθλίφθαι ἀναθυμιάσθαι κέφει
 πνέμα καὶ ἀρσὲς λεπιδύσθαι ὡς ἑαυτῶν ἀναδιδύσθαι εἰ δὲ
 καὶ πρὸς ἄλλα ὅσα ἄετο αὐτῆς καὶ θερμῶν ἔχθ' ἡνὰ πρὸς
 φῶσθαι χεῖται, εἰ δὲ ἡνὰ μῆν. ἐν πνέματι δὲ κεραιώσθαι βέλπον
 ὅ κατὰ ἀνακακοποιημένοι. πᾶσα οὕτως ἀνακακοποιημένοι ὅτε ἐκτεθλίφθαι
 λέγεται ὅ εἰχὸς. λέγεται δὲ τῷ ἀφ' ἑαυτῆς ὅτε ἀνακακοποιημένοι καὶ
 λεπιδύσθαι ὡς ἑαυτῶν οὐρανὸν γεγενῆσθαι. ὅτε πνέματι
 καὶ σὺν κελιῶν, ἄετο. τούτων δὲ ὅτε ἡνὰ ἡνὰ τῶν σι-
 λιδύσθαι καὶ σολάγγον. ἀλλ' ὅμοι ὅτε ἡνὰ πᾶσα ὅτε ἀνακακοποιη-
 μενοι τῷ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν σελιῶν, ἀλλ' ἐπὶ πολλῶν ἐν τῷ
 ὡς ἑαυτῶν ἐκτεθλίφθαι, πολλῶν δὲ ὅτε ἑαυτῶν ἔχουσαν
 ἀνέμου διήσθαι
 καὶ κεραιώσθαι. οὕτως οὐ τῶν ῥοπαῖς σολάγγον κατὰ βάρει
 καὶ χυφότητι τῷ σώματι ἕκαστον, ἀλλ' ἑτέρῳ λόγῳ κεραιώ-
 σθαι. λεχθέντων δὲ τούτων, κάμω τῷ Λόκιῳ τὸν λόγον
 ὡς ἑαυτῶν, ὅτε τῷ ἀνακακοποιημένοι βαδίζοντος τῷ δόγματι,
 Αἰσοτέλης μὲν ἀφ' ἑαυτῆς, Μαρτύρομαι (εἶπεν) ὅτι τὴν πᾶ-
 σαν ἀνακακοποιημένοι πνέματι πρὸς τοῖς αὐτῶν ἡνὰ ἡνὰ πνέματι
 ἐπὶ τῶν σελιῶν ὑπὸ πνέματι, κεραιώσθαι δὲ τῷ σώματι τῶν
 ἡνὰ αἰὼν, τὰ δὲ κεραιώσθαι ὡς ἑαυτῶν φάσθαι. εἰ δὲ ἐστὶ
 πᾶσα ὅτε λέγων κύβητες κινεῖσθαι καὶ φύσιν τῶν ἄετο, καὶ πο-
 λὺν παρηλαγμένης οὐσίας ἐπὶ τῷ τετάρτῳ, ὁδὲ δὲ τῷ τύχης
 ἡνὰ ὅτε μὴ μῆν ἡμῖν, ὡς ἑαυτῶν τῶν ἀνακακοποιημένοι ἀπὸ
 λέγεται καὶ Λόκιος.
 ὡ γὰρ, εἶπεν, ἀλλὰ τε ἄλλα μὴ ἴσως ἄετο,
 καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν εἰς πᾶσα φύσιν κεραιώσθαι καὶ εἰλικρινῶν,
 καὶ τῶν κατὰ πάσας ἀπὸ ἀνακακοποιημένοι μεταβολῆς ὑπερδύσθαι
 ἡμῖν, καὶ κύβητες ἀνακακοποιημένοι οὐ καὶ ἀτελεσθέντων ὡς ἑαυτῶν,
 ὅτε ἂν πᾶσα ἐν τῷ νῦν ἀνακακοποιημένοι, καὶ τοῖς F
 μέρειν οὐσῶν ἀνακακοποιημένοι. ὅταν ὅτε ἀνακακοποιημένοι ἡλίου οὕτως ἡνὰ
 τῶν σελιῶν, οὐ καὶ ἐπὶ φυλάττει τὴν ἀπάθειαν ἐν αὐτῇ, καὶ ὅτε ἡνὰ ὅτε ὅτε ὅτε
 μαλίας καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ἀφ' ἑαυτῆς, αὐτὸ τῶν ὅτε ἀφ' ἑαυτῆς ὡς ἑαυτῶν,
 πᾶσα πᾶσα τῶν οὐσίας, ἡ ἀνακακοποιημένοι πᾶσα ἐ-
 τέρας ὅτε πᾶσα. πᾶσα δὲ πᾶσα ὅτε μὴ ἡνὰ μῆν γὰρ ὅτε εἰλικρινῶν, βία τῶν
 χεῖρος ἀνακακοποιημένοι.

neq; contra calor leuitate sua sursum euolans per-
 it: sed omnia sunt commixta, inter seque compo-
 sita, pro rei cuiusvis natura. Quamobrem probabile
 est mundum etiam, si quidem animal est, multis in
 partib. terram habere, in multis aquam, ignem, ae-
 rem: non necessitate aliqua elisa hæc eo, sed ratione
 ita disponente. nam neq; oculus isthac in parte cor-
 poris est, leuitate eo compulsus sua: neq; cor sua gra-
 uitate in pectus delapsus est: sed vtrunque ita col-
 locatum, quia hoc modo erat conducibilius. Non
 ergo putemus de mundi partibus terram huc pon-
 dere suo prolapsam, solem vtrius in morem sursum
 leuitate sua elisum, aut reliquas stellas veluti in bi-
 lance momento facto ea in quibus sunt loca occu-
 pauisse. Etenim ratione prævalente, stellæ tan-
 quam Luciferi oculis in facie vniuersi insertæ cir-
 cumferuntur. Sol autem qui cordis habet vim, ex
 sese calores & lumen tanquam sanguinem diffun-
 dit. terra & mari natura vititur, sicut animal ventri-
 culo & vesica. Luna Soli & terræ interposita, sicut
 iecur inter cor & ventriculum, aut aliud molle vi-
 scus insitum: calorem hac demittit, & quæ hinc ex-
 halant coquendo purgandoq; ad se extollit. quod
 si eius terræ partes & soliditas etiam ad alia habent
 accommodatam rationem: certe vbiq; hæc senten-
 tia potior est, quam quæ necessitate materiæ isthac
 definit. Quid enim ex illorum dictis probabile eli-
 citemus? Dicunt ætheris partes lucidas & tenues ob
 raritatem esse cælum factas: densatas & coactas, a-
 stra, quorum ignauissimum & turbidissimum sit
 Luna. Et tamen videre licet, Lunam non esse ex
 aere secretam: sed etiamnum in multo qui circa i-
 psam est moueri, magnamq; habere infra se ventor-
 um * volui, & cometas. Adeo non momentis
 grauitatis aut leuitatis vnūquodq; corpus appendi-
 tur, sed alia ratione disposita atque ordinata sunt.
 Hæc cum essent dicta, & Lucius mihi successione
 differendi mandasset, iam ad demonstrationes ten-
 dente sententia: Aristoteles subridens, Testor, in-
 quit, totam tuam disputationem fuisse contra eos
 qui Lunam semigneam facientes, vniuersæ corpo-
 ra alia sursum, alia deorsum vergere suapte sponte
 ponunt. Id autem ne fortuito quidem nobis venit
 in memoriam, esse qui dicat astra cum in orbem
 natura sua reuolui, tum diuersæ à quatuor elemen-
 tis esse naturæ, vt & mihi supersedere labore liceat
 & * Lucius *
 Mi homo, inquit, alia fortassis astra & totum
 cælum nobis ponentibus natura esse pura & sin-
 cera, omnisque mutationis & affectionis vacua, ac
 motu circulari prædita, ideoque & nunquam de-
 finente conuersione, nemo in præsentia contra
 certauerit: quanquam innumeræ sunt difficulta-
 tes. Quando autem ista ratio deorsum traducta
 Lunam attigerit? non iam immunitatem perpessio-
 num in ea tueri, eiusque corporis pulcritudinem
 potest: sed vt reliquas inæqualitates & discrimina
 omittamus: ipsa illa in Luna apparens facies,
 affectione quadam substantiæ, aut admix-
 tione qualicūq; alterius naturæ accidit. Patitur au-
 tem aliquid omne quod miscetur, dum suam amit-
 tit sinceritatem, ac vi à deteriore natura occupatur.

Ipsius porro Lunę tarditatem, & celeritatis retufionem, tum caloris inefficacitatem & obscuritatem, quo (vt Ion ait) nigra non maturatur vua, quid aliud quam imbecillitatem dicemus? Tum Aristoteles: Ergone affectio corpori sempiterno & cœlesti accidit? Omnino verò, inquit ille, mi Aristoteles, terra quatenus est, res pulcherrima, admiranda, & probe ornata videtur esse Luna. sin vt astrum eam, lumenq; , aut corpus diuinum ac cœleste consideras, metuo ne deformis, atque turpis sit, & pulcram appellationē dedecoret. Siquidem in cœlo tam multis astris hærentibus, sola ipsa alieno indiget lumine, vt ait Parmenides,

Et semper Solis radios aduersa tnetur.

Equidem socius noster in disputatione circulari cū illud Anaxagoreum demonstrasset, Solem Lunę suum splendorem impartiri, laudatus est. Ego autem hæc non dicam, quæ a vobis, aut vna vobiscum didici: sed dedita opera ad id quod reliquū est me conferam. Probabile est ergo Lunam non vitri aut cryfalli in morem illuminari, Sole eam suo perlucente & illustrante lumine: neq; rursus quadam fulgoris & luminis coitione, vt cum faces lumine augentur. Sic enim non minus in nouilunio quam cum dimidius orbis nobis illustratus apparet, toto orbe refulgens nobis videretur: non cohibens neq; obstruens Solis radiis transitum, sed ob raritatem transmittens. Neq; verò Sol lumen Lunę ei contemperato suo accendit. non enim vt cum diuiduo, aut vtrinq; gibbo orbe Luna cernitur, declinationes eius & auersiones pro causa possunt poni, ita hoc etiam in nouilunio facere licebit. eū tunc ad amissim, vt ait Democritus, subiecta illustranti, excipiat Solis lumen. itaq; tum & fulgere ipsa debebat, & Sol per eam pellucere. quod tantum abest ne fiat, vt cum ipsa in coitu obscura sit, tum sæpenumero Solem quoque abscondat:

Dissipat in terram radios cum desuper eius,

Et terra spacium tam latum lumine priuat,

Quam latum glauca Luna complectitur orbis.

vt ait Empedocles: perinde ac si in nocte & tenebras, nõ in aliud astrum lumen Solis incidisset. Quod aut dicit Posidonius Lunę profunditatem in causa esse, cur per eam Solis lumen non penetret: id euidenter refellitur. Aer enim quantumuis immensus, & qui multis modis q̄ Luna est pfundior, totus tamen solaribus radiis illustratur. Relinquitur ergo Empedoclis sententiam esse veram: nempe reflexione luminis Solaris ad Lunam, hic ab illa res illuminari vnde fit, vt neq; calidum neq; splendidum ad nos lumen perueniat: q; futurum videbatur, si inflammatio & permixtio luminis fieret. Sed quemadmodum reculsæ voces obscuriorem soni Echo faciūt: & ictus a resultantibus, telis languidiores accidunt:

Sic Luna feriens fulgor Titanis orbem,

imbecillum hebetemque defluxum ad nos dimittit, ob iafractionem vi debilitata. Sub hæc Sylla: fane, inquit, aliquam hæc verisimilitudinem habent, quod vero validissimum est eorum que cōtra obiiciuntur, an iam est aliquo pacto explicatum, an vero sefellit socium nostrum? Quid, inquit Lucius, aliud dicis, quam quod de Luna dimidium orbis illustratum exhibente quæritur? Hoc ipsum, aiebat Sylla. Haber enim rationem, quod cum omnis reflexio fiat ad æqualem angulum, cum Luna dimidiata medium cœli tenet, lumen ab ea non fertur in terram, sed ad latus eius delabitur.

A αὐτῆς ἢ νοθεύει καὶ τὰς ἀμυδρὰς ἀμυδρὰς, καὶ ὁ θερμὸν ἀδρανὲς καὶ ἀμυδρὸν, ὡς τὸν Ἴωνα, μέλας οὐ πεπαίνεται βόρειος εἰς τὴν ἠσόμεθα πλὴν ἀδένεια αὐτῆς καὶ πάθος, εἰ πάθος αἰδίω σώματι, καὶ ὀλυμπία μέτεστι, ὅπως γὰρ ὠφίλει Ἀεὶ εὐτέλες, γῆ μὲν οὐσα πάγκαλόν τι χρῆμα καὶ σεμνὸν ἀναφαίνεται καὶ κεχορηγημένον ὡς δὲ ἄστρον, ἢ φῶς, ἢ τι σῶμα θεῖον καὶ ἕρῃον, δὲ δὲ μὴ ἀμορφὸς ἢ ἀσπερῆς, καὶ κατασκευάσασα τὴν καλλιῶ ἐπικουμίαν εἴ γε τῆς εἰς ἕρῃον τοσούτων ὁ πλῆθος ὄντων μόνη φωτὸν ἄλλοθίου δεομένη ποιεῖται, καὶ Παρμενίδην, Αἰεὶ παπταίνουσα πρὸς ἀνγὰς ἠελίοιο.

B ὁ μὲν οὖν ἐταῖρος ἐν τῇ Διατριβῇ τῆτο δὲ Ἀναξαγόρειον ἀποδείκνυσι, ὡς ἡλῖος ἀπὸ τῆς σελήνης ὁ λαμπρῶν, ἢ ἠδὲ δόκιμησεν ἐγὼ τῶντα μὲν ὅσα ἐρῶ ἀπὸ ὑμῶν ἢ μὴ ὑμῶν ἐμάθον, ἐκῶν ὁ πρὸς τὰ λαμπὰ βαδιοῦμαι. φωτίζεσθαι τοίνυν τὴν σελήνην, ἔχῃ ὡς ἕλεον ἢ κρύσταλλον ἢ ἀμύλαι καὶ διαφύσῃ τῶ ἠλίου, πιθανόν ὅστιν ἔτι αὐτῆς συλλαμψίν πνα καὶ σωμαυγασμὸν, ὡς ἂν αἱ δ᾽ ἀδὲς ἀξιομένου τῆ φωτός. οὕτω γὰρ ὁδὸν ἢ τὸν ἐν νεμλίαις ἢ διχομλίαις εἶσαι πρὸς ἠλῖον ἢ μὴν, εἰ μὴ ἐγγὺς μὲν ἀνιφραπεί τὸν ἠλῖον, ἀλλὰ δίδεισιν ὑπομανότητες, ἢ καὶ σύγκρασιν εἰς λάμπει καὶ σωμαυγασμὸν πρὸς αὐτὴν ὁ φῶς. ἔγὰρ ὅστιν ἐκκλίσθῃ εἰς ἀποστροφῆς αὐτῆς, ὡς ἂν ὅταν ἢ διχοτομὸς καὶ ἀμφικυρτὸς ἢ μίωσθῃς, ἀπ᾽ αὐτῆς πρὸς τὴν σελήνην. ἀλλὰ καὶ ἐστὶν ἐστὶν (Φησὶ Δημοκρίτος) ἰσαμένη τῶ φωτίζοντος ὑπολαμψάνῃ καὶ δέχεται τὸν ἠλῖον ὡς τε αὐτῶ τε φαίνεσθαι καὶ διαφαίνειν ἐκείνον εἰς ἑαυτῆ. ἢ ὁ πολλοὸ δὲ τῆτο ποιεῖν αὐτῆ τε γὰρ ἀδηλός ὅτι τῶ καὶ ἄλλα, καὶ κείνον ἀπέκρυψε καὶ ἠφάνισε πολλὰς, ἀπεσκόλασε ὅ οἱ ἀνγὰς (ὡς ἂν Φησὶν Ἐμπεδοκλῆς) ἔστι αἶαν καὶ ὑπερτεν, ἀπεσκόλασε ὅ γαίης Τόσον, ὅσον τῶ εἶπετο γλαυκώπιδος μίωσθῃς. κατὰ ἂν εἰς νύκτα καὶ σκότος, ὅσα εἰς ἄστρον ἕτερον τῆ φωτός ἐμπεσόντος. ὁ δὲ λέγει Ποσειδάνιος, ὡς ὑποβάθους τῆς σελήνης οὐ περαῖται δι αὐτῆς ὁ τῆ ἠλῖος φῶς πρὸς ἡμᾶς, ἐλέγχεται κατὰ φῶς. ὁ γὰρ ἀπὸ ἀπλετος ὦν, καὶ βάθος ἔχων πολλὰ πλάσιον τῆς σελήνης, ὅπως ὄψιλιούται καὶ καταλάμπεται, ταῖς ἀνγῆς. ἀπολείπεται τοίνυν ὁ τῆ Ἐμπεδοκλῆος ἀνακλάσει πνὶ τῆ ἠλῖος πρὸς τὴν σελήνην γίνεσθαι τὸν ἐστὶν αὐτῆ φωτισμὸν ἀπὸ αὐτῆς. ὅταν ὁδὸν θερμὸν ὁδὸν λαμπρῶν ἀφικνεῖται πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἂν εἰς, ὅσα φῶς καὶ μίωσθῃς φῶτων γερημημένης. ἀλλὰ οἷα τε φωναὶ

C κατὰ τῆς ἀνακλάσεως ἀμυδρῶτερον ἀναφαίνοισι τῶ ἠλῖος τῆ φέγματος, αἰ τε πληγαὶ τῆς ἀφαλομένων βελάν μαλακώτερον πρὸς πῶσιν, ὡς αἰγὴ τυψασα σελήνην κύκλον ἄρῳ, ἀσθεῖ καὶ ἀμυδρὰν ἀνάρροια ἰσθ πρὸς ἡμᾶς, δια τῶ κλάσιν ἐκλυομένης τῆς δυνάμεως. ὑπολαμψάνῃ ὁ Σύλλας, Ἀ μέλει τῶτα (εἶπεν) ἔχει πνας πιθανότητες, ὅ ὅ ἰσχυροτάτων ὅτι τῆς ἀπὸ πῶσιν, ποτερον ἔτυχε πνὸς ὁδὸν αὐτῆς, ἢ παρῆλθεν ἡμῶν τὸν ἐταῖρον, Τί τῆτο λέγῃς (εἶπεν ὁ Λόκιος) ἢ ὁ πρὸς τῶ διχοτομὸν ἀπορούμενον; Γ᾽ ἀνυ μὲν οὖν (ὁ Σύλλας εἶπεν) ἔχῃ γὰρ πνα λόγον ὁ πάσης ἐν ἰσῆς γωνίας γινομένης ἀνακλάσεως, ὅταν ἢ σελήνη διχοτομούσα μεσουρανια, μὴ φέρεσθαι ὁ φῶς ἐπὶ γῆς ἀπ αὐτῆς, ἀλλὰ ὀλισθαίνειν ἐπέκεινα τῆς γῆς. ὁ γὰρ ἡλῖος ὅτι τῆ οὐκ ἔχοντος ὦν, ἀπεται τῆ ἀκτῖνι τῆς σελήνης.

D

E

F

Solenim in horizonte constitutus, radiis suis Lunam tangit

διό και κλαδίσα πρὸς ἴσα, ὅτι ἡύτερον ἐκπεσεῖται πέ-
 ρας, καὶ οὐκ ἀφῆσθε δὲ ὅσον τὴν αὐγὴν ἢ ἀφροφὴν μεγάλη
 καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔσαι τῆς γωνίας. ὡς περ ἀδύνατον ἔστιν. ἀλλὰ
 ἐν Δία (εἶπεν ὁ Λόκιος) καὶ τὸ ἐρρήθη. καὶ πρὸς γε Με-
 νέλαον ἀποδέξας ἐν τῷ ἀγαλέχασθαι τὸν μαθηματικόν,
 Αἰχμύομα μὲν (εἶπεν) σοὺ παρόντος ὡς φίλε Μενέλαε, ἴσιν
 ἀναρῆν μαθηματικὴν, ὡς περ θεμέλιον τοῖς κατοπτρικοῖς ὑ-
 ποκειμῶν πρὸς ἄλλοις. ἀνάγκη δὲ (εἶπεν) ὅτι πρὸς
 τὰ ἴσα τείνεσθαι γωνίας ἀνάκλασιν πᾶσαν, οὔτε φαινόμενον
 αὐτῶν, οὔτε ὁμολογούμενον ἔστιν. ἀλλὰ ἀβιάζεται μὲν
 ὅτι τῷ κυρτῷ κατόπτρῳ, ὅταν ἐμφάσθαι ποιῆ μείζονας
 ἐαυτῷ πρὸς ἐν ὅ τῆς ὀφθαλμοῦ σημείον. ἀβιάζεται ὅ τῷ
 διπλῷ κατόπτρῳ, ὡς ἐπιτελεῖται πρὸς ἀλλήλα καὶ
 γωνίας ἐν τῷ ἡμισφαιρίῳ ἑκάτερον ὅτι πεδῶν διτῆς ἐμφα-
 σιν ἀποδίδωσι, καὶ ποιεῖ τέτρας εἰκόνας ἀφ' ἐνὸς πρὸς ὁ-
 πού, δύο μὲν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμοῦ τοῖς ἑξωθεν ἀριστεροῖς μέρεσι δύο
 δὲ δεξιόφανεις ἀμφοτέρωθεν ἐκ τῶν κατόπτρων ὅταν ἐμ-
 φάσθαι ποιῆ μείζονας ἐαυτῷ πρὸς ἐν ὅ τῆς ὀφθαλμοῦ σημείον.
 ἀβιάζεται δὲ ὡς τῆς ἡμισφαιρίας τὴν αἰτίαν Πλά-
 των ἀποδίδωσιν. εἴρηκε γὰρ ὅτι τῷ κατόπτρου ἐνθεν καὶ ἐνθεν ὕ-
 ψος λαβόντος, ὑπάλλασθαι αἰ ὀφθαλμοῦ τὴν ἀνάκλασιν ἀπὸ
 τῶν ἐτέρων ὅτι ἡύτερα μεταπίπτουσιν. εἶπερ οὖν τῷ ὀφθαλ-
 μῷ αἰ μὲν ἄλλοι πρὸς ἡμᾶς ἀναβέχουσιν,
 αἰ δὲ ὅτι ἡύτερα μέρη τῶν κατόπτρων ὀλισθαίνουσιν, πάλιν
 ἐκείθεν ἀναβέχονται πρὸς ἡμᾶς, οὐ δύνατον ἔστιν ἐν ἴσας
 γωνίας γίνεσθαι πᾶσας ἀνάκλασεις, ὅσαι ὁμοίως χωρῶντες
 ἀξιοῦσιν αὐτοῖς πρὸς τῆς σελήνης ὅτι γὰρ φερονόμενοι
 ῥόδιασι τὴν ἰσότητά τῶν γωνιῶν ἀναρῆν, πολλῶν τῶν ἐκεί-
 νου πιθανώτερον εἶναι νομίζοντες. οὐ μὲν ἀλλὰ εἰ δὲ τὸ
 χαλεπὸν τῆ πολλὰ δὲ φιλὴ γεωμετεία, καὶ διουαί, πρὸς
 τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν ἡμισφαιρίων ταῖς λεῖοται συμπιπθῆν ἐσπ-
 πῶν εἰκὸς ἔστιν ἢ δὲ σελήνη πολλὰς ἀνωμαλίας ἔχει καὶ
 βαρῆται, ὡς τε τὰς ἀνγὰς ἀπὸ σώματος μεγάλου πρὸς
 φερονόμενος ὕψισιν ἀξιολόγησι, ἀπλάμψεις καὶ ἀφάσεις
 ἀπὸ ἀλλήλων λαμβάνουσιν ἀνάκλασιν τε πρὸς ὁδοῦ
 καὶ πρὸς ἀλλήλους, καὶ συνάπτειν αὐτὴν ἐαυτῇ τὴν ἀναρῆν,
 ὅτι ἀπὸ πολλῶν φερονόμενων πρὸς ἡμᾶς κατόπτρων. ἐπειτα
 καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ σελήνῃ τὰς ἀνάκλασεις ἐν ἴσας γω-
 νίας ποιῶμεν, ὅτι ἀδύνατον φερονόμενος ἐκ ἀφῆματι
 ποσούτω τὰς ἀνγὰς, καὶ πρὸς ἑαυτὴν καὶ πρὸς ὀλισθαίνουσιν, ὡς συ-
 κείσθαι καὶ λαμπρῶν ὀφθαλμοῦ. ἐνοιοὶ δὲ καὶ δεικνύουσι γράφον-
 τες ὅτι πολλὰ τῶν φάτων ὅτι γὰρ ἀφῆσι κατὰ γεωμετρίαν
 ὑπὸ τῶν κεκλιμῶν ὑποταλάσθαι. οὐδὲν ἔστιν ἀναρῆν
 λέγοντι ἀφῆματι καὶ ταῦτα πρὸς πολλοῖς ὅτι ἐν αὐτῷ.
 ὅ δὲ ὅλον (εἶπεν) θαυμάζω πᾶσι τὴν διχότομον ἐφ' ἡμᾶς κί-
 νοῦσιν, ἐμπιπθῆσαν μὲν τῆς ἀμφικύβου. καὶ τῆς μίμωσι-
 δις. εἰ γὰρ ἀφῆσι ὅσον ἢ πύρινον ὄντα τὸν τῆς σελήνης ἐ-
 φώπῃν ὁ ἥλιος, ὅτι αἰ ἀπέλιπεν αὐτῇ σκερῆν αἰ καὶ ἀ-
 λαμπρῶν ἡμισφαιρίων πρὸς αἰθῆρην, ἀλλ' εἰ καὶ καὶ μικρὸν
 ἔφαυε, πρὸς ὀλλίω ἀναπίμπλασθαι, καὶ δι' ὅλης τρέφε-
 σθαι τὰ φῶτι πρὸς ἀφῆσι χωρῶντι δι' ἀπετείας ὡς πρὸς
 σῆκον. ὅπου γὰρ οἶνος ὕδατος, ἴσιν καὶ πρὸς, καὶ σαζῶν αἵμα-
 τος εἰς ὑγρὸν ἐμπιπθῆσαν ἀφῆσι πρὸς αἵματι
 ὅτι ἀπορροίας πᾶσι ὅτι ἀκπῆ μεμιγμέναις, ἀλλὰ ἔσθαι καὶ μεταβολὴ κατανύξιν ἀπὸ τῆς φῶτος ὅτι ἡλλοιοῦσθαι
 πᾶσι ἀφῆσι πρὸς φῶτος ἀφῆσι πρὸς αἵματι, μὴ κερῶσθαι, μὴ δὲ σύγχυσι ποιῆν δι' ὅλου καὶ μεταβολῆν,

A itaque is fractus ad æquales angulos, in alterum re-
 lidetur extremum, neq; huc splendorem dimittit.
 alioqui oportet magnam diuersitatem anguli fieri,
 quod est nefas. At me hercle, inquit Lucius, hoc ta-
 men dictum est fieri: etsi te præsentem, (Menelaum
 mathematicum inter dicendum intuens compellat)
 vereor thesin mathematicam istam euertere,
 quæ fundamenti instar catoptricæ subiaceret de spe-
 culorum causis & rationib; doctrinæ. Omnem ergo
 reflexionem tendere ad æquales angulos, neq; sen-
 sui apparet necesse esse, neq; in cōfesso est. Sed pri-
 mum in curuis speculis hæc positio improbat, cū
 res maiores quam sunt videntur, reflexione facta
 ad vnum visus punctum. Fallit deinde etiam in du-
 plicib; speculis, cum duobus inter se confertis ad an-
 gulum, vtraq; superficies duplæ speciem reddit: fi-
 untq; quatuor imagines ab vna facie, duæ exte-
 rioribus aduersæ, obscure dextras partes in profundo
 speculorum sinistrorsum repræsentantes. Culpatur
 etiam * quæ cur fiant, Plato causam red-
 didit. Dixit enim, speculo hinc inde eleuato visus
 reflexionem variare, ab vna in alteram parte reci-
 dentem. Si ergo visis statim ad nos *
 recurrunt: quæ verò in alteram speculi partem de-
 labuntur, rursum inde ad nos feruntur: fieri non
 potest vt omnes reflexiones ad æquos accidant
 angulos: quanquam illi sententiam nostram im-
 pugnantem contendunt defluxibus qui à Luna in
 terram feruntur æqualitatem angulorum tolli, hoc
 illo censentes multo esse probabilius. Enimverò
 vt hoc demus & gratificemur percaræ nobis geo-
 metrix: primum fieri id par est in speculis ad vn-
 guem læuigatis. at Luna multas habet inæquali-
 tates, asperitates multas: vt fulgores qui à magno
 corpore accidunt altitudinib; non exiguis inuicem
 resplendere possint, ac omnimode reflecti, implica-
 ri, resplendentiamque inter se continuare, quasi à
 multis a ad nos ferretur speculis. Deinde, vt re-
 flexionem ponamus ad ipsam Lunam fieri æqua-
 libus anguli: tamen fieri potest vt radii per tantum
 spaciū delati frangantur & delabantur, vt lumen
 componatur & splendeat. Sunt qui etiam ostendat
 descriptione quadam, multa lumina in terram di-
 mitti ad lineam sub inclinata subtensam. Inter
 dicendum autem delineationem moliri, idque a-
 pud multos, non licebat. Omnino autem, dicebat,
 miror cur contra nos allegent dimidiatum orbem
 Lunæ, cum eius eadem sit cum vtrinque gibbosa
 & cum falcata ratio. Nam si ætheream molem aut
 igneam Lunæ (siquidem talis esset) Sol illumina-
 ret, nunquam profecto relinqueret semper appa-
 rens s; nisi vmbrosū & luminis experts hemi-
 sphærium eius. Sed si vel paululum attigisset su-
 perficiem, impleri eam lumine totamque mutari
 vsquequaque ob agilitatem prodeunte conuenie-
 bat. Si enim vinum aquæ extremitatem attin-
 gens, aut gutta sanguinis in humorem incidens,
 totum inficit aut rubore tingit: ipsum verò æ-
 rem aiunt non defluxionibus quibusdam radiisve
 permixtis, sed totum ictu luminis mutari & alte-
 rari: quoniam pacto stella stellam, & lux lucem si
 attingat, arbitrantur nullam confusionem, nul-
 lam per tota mixtionem fieri aut mutationem,

Φοιχθέν. αὐτὸν δὲ τὸν ἀέρα λέγουσιν,
 αὐτὸν δὲ τὸν ἀέρα λέγουσιν,
 αὐτὸν δὲ τὸν ἀέρα λέγουσιν,

ἀμφοτέρας δὲ εἶσιν ἐπισημασθῆναι ἄλλ' ἢ μὲν οὐρανική, τῆς γῆς ἢ δὲ ἐκλειψτική, τῆς σελήνης, τῆ σκιά καταλαμβάνουσα τὴν ὄψιν. Ἐκ δὲ τούτων ὁπερ ἔρητον ὁ γινόμενον. εἰ γὰρ ὁμοίον ὁ πάθος, ὁμοία τὰ ποιούμενα. τὰ γὰρ αὐτὰ τὰ αὐτὰ συμβαίνει ὑπο τῷ αὐτῷ αἰατῶν ὅτιν. εἰ γὰρ οὐχ οὕτω ὁ παρὰ τῆς ἐκλείψεως σκῆτος βύθιον ὅτιν, ὅθεν ὁμοίως τῆ νυκτὶ πύζει τὸν ἄρα, μὴ θαυμάζωμεν. οὐσία μὲν γὰρ ἡ αὐτὴ τῆ τὴν νύκτα ποιούμετος καὶ τῆ τὴν ἐκλείψιν σώματος. μέγεθος δὲ οὐκ ἴσον ἄλλ' Αἰγυπτίους μὲν ἑβδομηκοντάδου οἰμα φαίμα μόνον εἶ) τὴν σελίω, Ἀναξαγόραν δὲ ὅση Πελοπόννησος, Ἀείσαρχος δὲ τὴν Ἀφμέρον τῆς σελίως λόρην ἵχουσαν Ἀφδείκνισιν, ὅς ἐλάττων μὲν ἢ ἐξήκοντα πρὸς δεκαεπτά, μείζων δὲ πρὸς ἑκατὸν ὀκτὼ πρὸς τεσσαράκοντα τεία ὅτιν. ὅθεν ἢ μὲν γῆ πρὸς τὰ πασι τῆς ὀφείως τὸν ἥλιον ἀφαρῆται Ἀφμέγεθος, (μεγάλη γὰρ ἡ ἐπιπέδον, καὶ χροῖον ἔχουσα τὸν τῆς νυκτὸς) ἢ δὲ σελίω καὶ ὄλον ποτὲ κρύφῃ τὸν ἥλιον, ὅς ἔχει χροῖον ὅθεν πλάτος ἢ ἐκλείψις, ἀλλὰ παρὰ φαντασίαν αὐγῆ παρὰ τὴν ἴτω, ὅς ἐῶσα βαθεῖαν ἡμεῶν τὴν σκιά καὶ ἀκροτον. Ἀεισοτέλης γὰρ παλαιὸς αἰπῆν τῆ πλεονάκισ τὴν σελίω ἐκλείπουσαν ἢ τὸν ἥλιον καταρῆσαι, πρὸς ἄλλας ποί καὶ τῶν τῶν ἀποδείδωσιν ἥλιον γὰρ ἐκλείπειν σελίως ἀνιφραξίει. σελίω δὲ, ὁ δὲ Προσφδώνιος εἰσαμύδος οὕτως ὁ δὲ ὁ πάθος ἐκλείψις ὅτιν ἥλιου σκιάδος σκιάς σελήνης, ἢς τὴν ἐκλείψιν,

ἐκείνοις γὰρ μόνον ἐκλείψις ὅτιν ὦν αὐτὴ σκιά τῆς σελήνης κατὰ λαβοῦσα τὴν ὄψιν ἀνιφραξίαν πρὸς τὸν ἥλιον. ὁμολογῶν δὲ σκιά τῆς σελήνης φέρουσα πρὸς ἡμᾶς, ὅς οἶδα ὅ, πλέγειν ἑαυτῶν καταλέγειται. ἀφρου δὲ σκιά ἀδύνατον ἡμεῶν ὅ γὰρ ἀφώτισον σκιά λέγεται ὁ δὲ φῶς οὐ ποιεῖ σκιά, ἀλλ' ἀναρῆν πέφυκεν. Ἀλλὰ τί δὴ (ἔφη) μὲν τῆ τῆ τεκμηρίων ἐλέχθη; Καρῶ, τὴν αὐτῶν (ἔφω) ἐλάμβανον ἢ σελήνη ἐκλείψιν. Ὁρθῶς (εἶπεν) ὑπέμνησας. ἀλλὰ δὴ πότερον ὡς πεποιμένων ὑμῶν καὶ πρὸντων ἐκλείπειν τὴν σελήνην ὑπο τῆ σκιάςματος ἀλισκομύω, ἢ δὴ τε ἐπομῶ πρὸς τὸν λόρον, ἢ βούλεσθε, μελέτω ποιῶσιν ἀποδείξιν ὑμῖν τῆ ἐπισημασθῆναι ἑκατον ἀπαριθμήσας; Νῆ δία (εἶπεν ὁ Θεῶν) τούτοις ἐμμελέτησον. ἐγὼ δὲ πειροῖς πνος δέομαι, τῶν τῆ μόνον ἀκροῶς ὡς ὅτι μίαν μὲν ὁπερ τῆ τείων σώματ' ἡνομήτων, γῆς καὶ ἥλιου καὶ σελήνης αἱ ἐκλείψεις σιμυτυγχάνουσιν. ἢ γὰρ γῆ τῆς σελήνης, ἢ πάλιν ἡ σελήνη τῆς γῆς ἀφαρῆται τὸν ἥλιον. ἐκλείπει γὰρ ὅτι μὲν σελήνης, σελήνη γὰρ τῆς ἐμέσω τῆ τείων ἰσαμῆνης. ὦν γίνεται, ὁ μὲν ὁ συνόδω, ὁ δὲ ἐν διχόμοια. καὶ ὁ Λόκιος ἔφη, Σχεδὸν μὲν τοῖ τῆ λερομένων κειώτατα τῶν ἐστὶ πρὸς λαβε δὲ πρὸς τὸν (εἰ βούλει) τὸν ἀπὸ τῆ ἡμέρας τῆς σκιάς λόρον. ἐστὶ γὰρ κριός, ἄτε καὶ μεγάλου πρὸς ἢ φωτὸς σφαιροειδῆς ἐλάττονα, σφαιροειδῆ δὲ πρὸς ἀλλοῦ ὅσον. ὅθεν ἐπὶ τῆς ἐκλείψις τῆς σελήνης αἱ πρὸς λαβαί τῆ μῆνον μῶν πρὸς τῶ λαμπρὰ τῆς ἀποτομᾶς πρὸς φερῆς ἵχουσιν. αἱ γὰρ ἀπὸ τῆ γούλου πρὸς μῆζία, ἢ δέξεται τομᾶς ἢ πρὸς ἀρη, πρὸς ἀρῶσε χωροῦσα, δι' ὁμοιότητα γίνονται κυκλοτερεῖς. δῶτερον οἰμαί σε γινώσκω ὅτι σελήνης μὲν ἐκλείπει πρὸς τὰ μέρη τὰ πρὸς ἢ μὲν σκιά τῆς γῆς ὅτι τὴν ἑαπῶρον ἀπὸ τῆ ἀνατολῶν

A Horum utrunque obscuratio est: sed occiduum terra, defectum Luna facit visum intervertendo. Ex his autem quid consequatur, facile potest intelligi. Si enim similia sunt effecta, similes etiam sunt causa ea efficientes. eidem enim eadem accidere ab iisdem, necessarium est. Quod aut tenebrae in defectibus non sunt ira profundae, neque aer perinde atque noctu occupatur iis, non est quod miremur. Est enim eadem substantia eius quod noctem, & eius quod defectum efficit corporis: magnitudine differunt. Nam Aegyptii, nisi fallor, septuagies bis contineri in terrae quantitate Lunae quantitatem censent: Anaxagoras tantum pronunciauit Lunam esse, quanta est Peloponnesus: Aristarchus proportionem diametri facit minorem quam sint LX ad XLIII. Unde fit ut terra prorsus Solem conspectui nostro subtrahat ob magnitudinem: magna est enim obstructio. & nocturno tempore durat. Luna autem etiam si totum aliquando occultet Solem, tamen is defectus latitudine, & tempore caret: sed quidam elucet splendor circa orbitam, non sinens altam nimiamque fieri umbram. Aristoteles vero antiquus ille cur Luna saepius quam Sol deficere videatur, causam inter alias etiam hanc posuit: quod Sol Lunae interiectu obscuretur, Luna terrae. Posidonius autem sic definiens: Haec affectio defectus est Solis, coitus umbrae Lunae, cuius defectum * His enim solis defectus est quorum inter visum & Solem umbrae Lunae intericitur. Fatens autem umbram Lunae ad nos ferri, nescio quid sibi ad dicendum reliqui fecerit: Impossibile quippe est astri umbram existere: cum umbra dicatur id quod lumine caret. at lumen umbram non facit, sed abolet suapte natura. Sed quod nam post haec fuit argumentum allatum? Et ego, Eundem, inquam, Luna defectum passa est. Recte, aiebat, admonuisti. Sed utrum quasi nos posuissimus Lunam deficere ab umbra captam, iam ad eam se convertunt rationem? aut vultis ut quasi exercitatione dicendi instituta singulis recensendis argumentis demonstrationes proferam. Omnino, dicebat Theo, de his declamato. Mihi enim opus aliquo est qui persuadeat: cum id duntaxat inaudierim, quod cum in una linea sint tria corpora, terra, Sol, & Luna, defectus contingant, tum enim aut terram Lunae, aut Lunam terrae Solem adimere: huc Luna, eam terra in medio trium constituta deficere: illud in coitu luminarium, hoc in oppositione fieri. Tum Lucius: Fere, inquit, haec de dictis sunt potissima. Verum si lubet, primo loco rationem ex umbrarum figura ductam accipe. Est enim conus siue turbo: quippe cum magnus ignis lumine Sphaerae formam habens, minorem, sed ipsam quoque globosam, amplectitur molem. Itaque in defectibus Lunae circumscriptiones eorum quae obscurantur, quibus a lucidis distinguuntur, circulares sunt. nam teretis ad * aut accipiet sectiones quae praebet usquequaque progredientes, ob similitudinem fiunt circulares. Secundo loco id te arbitror intelligere, quod Lunae partes ex primum lumine destituuntur, quae ad subsolanum spectant: Solis ex, quae ad occasum. mouetur autem umbra terrae ab ortu versus occasum, Sol & Luna contra versus ortum.

ἀπὸ τῆ ἀνατολῶν, ἥλιου δὲ τὰ πρὸς δύσιν. κινεῖται δὲ ἥλιος δὲ καὶ σελήνη πρὸς ἀνατολῶν ἐπὶ τῆ ἀνατολῶν.

Palmer.

Hæc & sensus deprehendere potest in iis quæ appa-
 rent, & rationibus haud prolixis queunt perdisci.
 Ex his autem causa defectuum confirmatur. Quo-
 niam enim Sol deficit deprehensus, Luna autem
 occurrens ei quæ ipsam lumine priuat: convenienter,
 immo aut necessario ille à posteriore parte primum
 invaditur, hæc à priore. hinc enim incipit obstru-
 ctio, unde primum ingruit id quod obstruit lumi-
 ni. Ingruit aut Soli Luna ab occasu contra eum cō-
 tendens: Lunæ umbra ab ortu, ut in oppositam tē-
 denti partem. Tertium est temporis & magnitudi-
 nis defectuum ratio. Etenim Luna quando sublimis
 & à terra longius distans deficit, non diu hæret in
 tenebris: cum verò humilis & terræ vicina in um-
 bram incidit: admodum premitur, & tarde ex ea e-
 mergit. Et quidē humilis celerius: sublimis tardius
 movetur. Sed causa discriminis in umbra est: quæ
 latissima circa basin seu fundum quippe conus, pau-
 lacimq; se in verticem acuens, in exilem desinit ap-
 picem. Itaq; Luna humilis in eam incidens, maxi-
 mis eius circulis capitur, profundamq; & caliginosif-
 simam partem pertransit, superne aut velut in vado
 ob tenuitatem umbræ stricta, celeriter discedit. O-
 mitto aut quæ seorsim, propria * Videmus enim
 ignem ex umbroso loco magis effulgere ac lucere
 ob crassiciem aeris caliginosi, qui splendorem dif-
 fluere & dissipari non sinit, sed eius substantiam
 continet atq; cohibet. siue ea sensus est affectio, quo
 modo calida frigidis adposita calidiora, & volupta-
 tes iuxta dolores fiunt vehementiores: ita splendida
 pone tenebrosa magis fulgeant, ob diuersas affe-
 ctiones in contrarias partes intenta imaginatione.
 Videtur autem prius illud esse probabilis. In sole
 enim omnis natura ignis, non modo fulgorē suum
 amittit, sed concedendo etiam languidior & obtu-
 sior fit: dissipat enim calor ac diffundit eius vim. Si
 ergo Luna ignem sortita est imbecillum & ineffi-
 cacem stella (ut ipsi aiunt) turbidior: nihil eorum,
 quæ ei accidere videmus, sed contraria omnia eve-
 nire par fuit. nimirum ut videretur quando nunc
 occultatur: occultaretur quādo apparet. hoc est, re-
 liquo tempore occultari debebat, ab æthere conti-
 nente obscurata, effulgere aut & splendere per sex
 menses, rursusq; alios quinque, quando sub um-
 bram terræ subit. Nam illi cccclxv circuitus
 eclipticorum pleniluniorum, xliv habet sex men-
 sibus singulos, reliquos quinque mensibus constā-
 tes. Tanto itaque tempore oportebat Lunam appa-
 rere in umbra splendentem. At ea in umbra qui-
 dem lumen suum amittit: recuperat autem illud,
 postquam umbram effugit. Et sane interdum sæpe-
 numero apparet: ut quiduis potius quam igneum
 & sidereum corpus existimare debeat. Hoc vbi di-
 xit Lucius, puolauerunt simul quodāmodo ad im-
 pugnanda isthæc Pharnaces & Apollonides. Et cō-
 cedente dicendi partes Apollonide, Pharnaces:
 Hoc ipsum, inquit, maxime ostendit Lunam a-
 strum esse, aut ignem. Non enim profus latet
 in defectibus, sed effulget colore quodam prunam
 referente & terribili, qui eius est proprius. A-
 pollonides autem instabat adversus umbram, in-
 quiens sic semper à mathematicis dici locū qui nul-
 la illustratur luce: tum umbrā à cælo non admitti-

Α Τὰυτὰ γὰρ ἰδεῖν τε παρὲν τῆ ἀϊδιότητά φαίνονται καὶ
 λόγον οὐ πρῶτον μακρὰν μαθεῖν ἐστίν. ἐκ δὲ τούτων ἡ αἰτία
 βεβαιούται τῆς ἐκλείψεως. ἐπεὶ γὰρ ἡ λῆος μὲν ἐκλείπει
 κατὰ λαμβανόμενος, σελήνη δὲ ἀπορῶσα τὰ ποιούμεν τὴν
 ἐκλείψιν, εἰκότως, μᾶλλον δὲ ἀναγκάτως, ὅ μὲν ὅτι αὐτὴν ἀλί-
 σκεται ὡρῶτον, ἢ δὲ ἐμφοροσθεν ἀργηται γὰρ ἐκείνη ἢ ὅτι ὁρῶ-
 σθαι. ὅταν ὡρῶτον μὲν ὅτι βεβαιώσθαι ὅτι ὅτι ὡρῶσθαι. ὅτι βεβαιώ-
 λη δὲ ἐκείνη μὲν ἀφ' ἐσπέρας ἢ σελήνη ὡρῶσθαι αὐτὸν ἀμύλω-
 μῆν. ταύτη ὅτι ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ὡρῶσθαι τοῦ ἀντίον ὑπο-
 φερονδῆν. τεῖτον τοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῆ χροῖου καὶ τῆ μεγέτους
 Β τῆς ἐκλείψεων αὐτῆς, ὑψηλὴ μὲν ἐκλείπουσα καὶ ἀπὸ γῆος
 ὀλίγον ἀπολείπεται χροῖον, ὡρῶσθαι γῆος δὲ καὶ ταπεινὴ αὐτὸ
 τῆτο παρῶσα, σφόδρα πείζεται, καὶ βραδέως ἐκ τῆς σκιάς
 ἀπεισι. καὶ τοῦ ταπεινῆ μὲν οὐσα, τοῖς μεγέτους χροῖου κινήμα-
 σιν, ὑψηλὴ δὲ τοῖς ἐλαχίστοις. ἀλλὰ ὅ αἴτιον ἐν τῆ σκιά τῆς
 Διὰ φερόσθαι ἐστίν. ἀρῶσθαι γὰρ οὐσα ὡρῶσθαι τῆ βίασιν, ὡς ὡρῶ-
 οἱ κῶνοι, συλλογῶν τε καὶ μικρὸν εἰς οὐδὲ τῆ χροῖου, καὶ
 λεωτῶν ἀπολήγῃ ὡρῶσθαι. ὅταν ἢ σελήνη ταπεινὴ μὲν ἐμπε-
 σούσα τοῖς μεγέτους λαμβανεται κύκλῳ ὡρῶσθαι αὐτῆς, καὶ
 Διὰ περᾶ ὅ βύθιον, καὶ σκωτάδεσθαι. αἶμα δὲ οἷ ἐν τειάγει
 C Διὰ λεπτότητα τῆ σκωτάδεσθαι χροῖου, ταχέως ἀπαλλάτ-
 τετα. παρῶσθαι δὲ ὅσα χροῖου ἰδίους. ὁρῶσθαι γὰρ ὅτι πρῶτον ἐκ τῆ
 πρῶτον σκωτάδεσθαι Διὰ φαίνεται καὶ Διὰ λαμβανεται μᾶλλον, εἴτε τα-
 χύτη τῆ σκωτάδεσθαι ἀέρος, ἢ δεχόμενος τῆ ἀπὸ ὁρῶσθαι καὶ
 Διὰ χροῖου, ἀλλὰ σκωτάδεσθαι ἐν ταύτῃ τῆ βίασιν καὶ σφί-
 ρῶσθαι εἴτε τῆς ἀϊδιότητος τῆς πάσης ἐστίν. ὡς τὰ θερμὰ πα-
 ρῶσθαι τῆ ψυχρὰ θερμότερα, καὶ τῆς ἡδονῆς ὡρῶσθαι τοῖς πόνοις
 σφοδρότερας, οὕτω τῆ λαμβανεται φαίνονται ὡρῶσθαι τὰ
 σκωτάδεσθαι φαίνονται, τοῖς Διὰ φερόσθαι πάσης αἰτεπιτείνονται
 τῆ φαίνονται. εἰκο δὲ πιθανότερον εἶν ὅ ὡρῶσθαι ἐν
 D γὰρ ἡ λῆος πᾶσα πρῶτον φύσις οὐ μόνον ὅ λαμβανεται ἀπολλυ-
 σιν, ἀλλὰ τῆ εἰκὴν γίνονται ὡρῶσθαι καὶ ἀμύλωσθαι σκί-
 δησι γὰρ ἢ θερμότητος καὶ Διὰ χροῖου τῆ δυνάμιν. εἴ ὡρῶσθαι ἢ
 σελήνη πρῶτον εἰληγε βληχρῶ καὶ ἀδρανῶσθαι, ἀπρῶτον οὐσα
 ὡρῶσθαι ὡρῶσθαι ἀπρῶτον, οὐδὲν ὡρῶσθαι πάσης φα-
 νεται ἡμῶν, ἀλλὰ τὰ ἐκείνη πρῶτον πάσης αὐτῆ ὡρῶσθαι
 κῶσθαι ἐστίν, φαίνονται μὲν ὅτε κρύπεται, κρύπεται δὲ ὅπῃ ἰ-
 κα φαίνεται. τούτῃ, κρύπεται μὲν τὸν ἄλλον χροῖον ὡρῶσθαι
 τῆ ὡρῶσθαι αἰτερος ἀμύλωσθαι, ἐκλαμπειν δὲ καὶ
 E γίνονται κατὰ φανῆ δὲ ἐξ ἡμῶν, καὶ πάλιν Διὰ πείτε τῆ
 σκιά τῆς γῆς ὡρῶσθαι. αἰ γὰρ πείτε καὶ ἐξ ἡμῶν καὶ
 τετραχόσθαι ὡρῶσθαι τῆς ἐκλείψεων πρῶτον, τῆς
 τεταρῶσθαι καὶ τεταρῶσθαι ἐξ ἡμῶν ὡρῶσθαι, τῆς δὲ ἄλλας
 πενταμῶν. ἐδὲ τῶν Διὰ τῶν χροῖου φαίνονται
 τῆ σελήνη ἐν τῆ σκιά λαμβανεται. ἢ δὲ ἐν
 μὲν ἐκλείπει καὶ ἀπολλυσι ὅ φασ. ἀ-
 να λαμβανεται δὲ αὐτῆ ὅταν ἐκφύγη τῆ σκιά. καὶ φαίνεται
 γε πολλὰ καὶ ἡμέρας, ὡς πρῶτον μᾶλλον ἢ πρῶτον οὐσα σῶ-
 μα καὶ ἀφροσθαι. εἰπόντος ὅ τῆτο τῆ Λαλίου, σκωτάδεσθαι
 μὲν ἡμῶν τῶν ὅτε, φαρνάκης καὶ ὅ
 F Ἀπολλωνίδης. εἴτα τῆ Ἀπολλωνίδου παρῶσθαι ὅ φαρνάκης
 εἰ πῶν ὅτι τῆτο καὶ μάλιστα τῆ σελήνη δεικνυσι ἀπρῶτον ἢ
 πρῶτον. οὐ γὰρ ἐστὶ πρῶτον ἀδῆλος ἐν τῆς ἐκλεί-
 ψειν, ἀλλὰ Διὰ φαίνεται πρῶτον χροῖου ἀπρῶτον καὶ βλοσθαι, ἢ ἰδίος ἐστίν αὐτῆς. ὅ δὲ Ἀπολλωνίδης. ἐν τῆ σκιά τῆς
 σκιάς. αἰ γὰρ οὕτως ὀνομάζειν τοῖς μαθηματικῶν τὸν ἀλαμπῆ τῶν, σκιά τῆ μὲν δεχεται τοῖς κρῶν.

φασιν, ἀλλὰ Διὰ φαίνεται πρῶτον χροῖου ἀπρῶτον καὶ βλοσθαι, ἢ ἰδίος ἐστίν αὐτῆς. ὅ δὲ Ἀπολλωνίδης. ἐν τῆ σκιά τῆς σκιάς. αἰ γὰρ οὕτως ὀνομάζειν τοῖς μαθηματικῶν τὸν ἀλαμπῆ τῶν, σκιά τῆ μὲν δεχεται τοῖς κρῶν.

ἐγὼ δὲ τὸ μὲν εἶπευ παρὰ τοῦ ποιοῦμα μᾶλλον ἐριστικῶς ἢ
 παρὰ τὸ παρὰ μαθηματικῶς καὶ φυσικῶς ἐπιστημῶν.
 τὴν γὰρ ἀπὸ φαινομένων ὑπὸ τῆς γῆς τόπον εἶ μὴ οὐρανὸν
 ἐξέλκει καλεῖν, ἀλλ' ἀφερχέως χροῖον, ὅμοιος ἀναγκάσειον ἐν
 τῷ τὴν σελήνῃ γροιδύει καὶ
 ὅπως (εἶπευ) δὴ ἦτες ἐστὶν ἐκεῖ μὴ φάσαι τῆς γῆς ἐξικνεῖσθαι
 τὴν οὐρανὸν ἢ οὐρανὸν τῆς σελήνης ὅτι
 πῶς οὐρανὸν τῆς οὐρανῆς καὶ
 λίου ποιεῖν. παρὰ σε δὲ ὡς φασὶν ἀναγκάσειον. ὁ γὰρ ἀνδρα-
 κῶδεις ἐκείνο καὶ ἀφαιρέσει χροῖμα τῆς σελήνης, ὁ φῆς ἴδιον
 αὐτῆς εἶναι, σώματος ἐστὶ πυκνότητά καὶ βάθος ἐχόντος. οὐ γὰρ
 γὰρ ἐξέλκει ποῖς ἀφαιρέσει ὑπόλειμμα φλογος οὐδ' ἴχνος
 ἐμμένειν. εἰδὲ ἐστὶν ἀνδρακῶδεις, οὐ μὲν τρεῖς μόνον σώμα,
 δεξιά μὲν ἀφαιρέσει τὴν πύρωσιν, καὶ σόλων ὡς πύρου καὶ
 Ὀμηροῦ εἶρηκεν, αὐτὰρ ἐπεὶ πύρος αἴθερος ἀπέσπαστο, παύ-
 σατο δὲ φλόξ ἀνδρακῶδεις τρεῖς αἶθερος. ὁ γὰρ ἀνδρακῶδεις οὐ
 πύρ ἀλλὰ σώμα πεπυρωμένον εἶναι, καὶ πεπυρωμένον ὑπὸ πύ-
 ρος, τρεῖς καὶ ῥίζῃ ἐχόντι παρὰ μένοντος ὅπως καὶ παρὰ ἀφαι-
 ρέοντος. αἱ δὲ φλογος, ἀφαιρέσει εἰσὶν ἐξ αἵματος καὶ ῥόδιατα
 ἔσονται καὶ ὕλης, παρὰ δὲ ἀφαιρέσει ἀναλυομένης. ὡς τε ὁ δὲ
 αὐτὸν ὑπὸ φλογος καὶ πυκνότητά καὶ πυκνότητά τῆν σελήνῃ ἐπερῶν
 οὕτως ἀφαιρέσει τεκμήριον, εἰδὲ αὐτῆς ἴδιον εἶναι, ὡς χροῖμα
 ὁ ἀνδρακῶδεις. ἀλλ' οὐκ ἐστὶν, ὡς φῆλε φασὶν ἀναγκάσειον, πολλὰς αἰ-
 ἐκλειπούσας χροῖας ἀμείβειν. καὶ διακρίσει αὐτὰς οὕτως
 οἱ μαθηματικὸν καὶ χροῖον καὶ ὡς ἐστὶν ἀφορίζοντες. ἀνὰ φ-
 εῖστος ἐκλείπει, φαίνεται μέλανα δεινὰς ἀφαιρέσει τῆς ὡ-
 ρος καὶ ἡμισίας αὐτῆς μέση, τὸ δὲ δὴ ὅτι φασὶν ἰνίσσον ἴση,
 καὶ πύρ καὶ πυρωτόν. ἀπὸ δὲ ἐβδόμης ὡς καὶ ἡμισίας,
 αἰσάται ὁ ἐρύθημα. καὶ τέλος ἡδὴ παρὰ εἰς λαμβάνει
 χροῖον κυανοεῖδὴ καὶ χαροπὴν, ἀφ' ἧς δὴ καὶ μέλανα, γλαυ-
 κώπιν αὐτῶν οἱ ποιεῖται καὶ Ἐμπεδοκλέους ἀνακαλοῦνται. ὁ δὲ
 αὐτὰς οὐρανὸν χροῖας ἐν τῇ οὐρανῇ τῆν σελήνῃ λαμβάνου-
 σαν ὁράντες, οὐκ ὀρθῶς ὅτι μόνον καταφέρουσι ὁ ἀνδρα-
 κῶδεις, ὁ μάλιστα φῆσαι πῶς αἱ ἀλλόθριον αὐτῆς εἶναι, καὶ μάλ-
 λον ὑπόμειμα καὶ λείμμα τῆς φωτός, ἀφαιρέσει τῆς οὐρανῆς πε-
 ριλάμποντος. ἴδιον ὅτι μέλαν καὶ γαυκῶδες. ὅπου ὅτι πορφύρειον
 εἶναι αὐτὰ καὶ φοινικίσι λίμναις τε καὶ ποταμοῖς δεχομένοις
 ἠλίον ὅτι οὐρανὸν χροῖας, γειτνιαίντα συγχρώσσεται καὶ περι-
 λαμπή, ἀφαιρέσει ἀναγκάσειον ἀποδίδόντα πολλοῖς καὶ ἀφαι-
 ρέοντες ἀπαυγασμοῖς, ἡ φασὶν εἶναι ῥόδια πολὺ οὐρανῆς
 ἐμβάλλον ὡς φῆσαι πύρ οὐρανῆς οὐρανῆς, οὐρανῆς φωτός,
 ὅτι ἡμεῖς οὐρανῆς, ἀλλὰ μὲν οὐρανῆς ἀφαιρέσει ἔλαυνομένου, μί-
 ξις τε πύρ οὐρανῆς καὶ μεταβολὰς λαμβάνοντος, ἀλλῶν
 ἄλλοτε χροῖας ἐκματῶν ὑπὸ τῆς σελήνης ἐν αὐτῇ
 ἀποδίδωσιν; ἀφαιρέσει μὲν γὰρ ἡ πύρ οὐκ ἀνὰ οὐρανῆς ἀφαι-
 ρεῖ μέλαν, ἢ γλαυκόν, ἢ κυανοεῖδες, ὅρεσι δὲ καὶ πεδίοις
 καὶ θαλάσσης πολλὰ μὲν ἀφ' ἠλίου μορφῆς χρομάτων
 ὅτι φασὶν, καὶ οὐρανῆς καὶ οὐρανῆς ἀφαιρέσει γλαυ-
 κῶδεις μίγνυμένον ἐπάγει βαφὰς ὁ λαμβάνει. ὡς φῆσαι
 μὲν τῆς θαλάσσης ὅτι φασὶν ἀφαιρέσει ἀφαιρέσει ὅτι φασὶν
 ζεῖν Ὀμηροῦ, ἰοειδέα καλῶν καὶ οἶνοπα πόντον, αὐτῆς ὅτι
 πορφύρεον κόμα, γλαυκὴν τε ἀλλῶς θαλάσσης, καὶ γλαυ-
 κῶν γλαυκῶν. αἱ δὲ αὐτῆς τῆν γῆν ἀφαιρέσει τῆν ἀλ-
 λῶς ὅτι φασὶν ἀφαιρέσει χρομάτων πύρ φασὶν, ὡς ἀφαιρέσει ὁ πύρ οὐρανῆς
 θαλάσσης μίαν ἐχέειν ὅτι φασὶν, ἀλλὰ εἰσὶν αἱ μάλιστα τῆν γῆν τῆν φύσιν, ἡ ἐμυθολογία Σωκράτους ὁ παλαιός

A Hoc verò, aiebam, est contra nomen potius sophi-
 stice, quam in rem physice aut mathematice dispu-
 tare. Eum enim infra terram locum, ad quem adi-
 tus lumini est obstructus, si umbram quis dicere
 nolit, sed luminis vacuum regionem, tamen neces-
 se est Lunam quando eo pervenit * Atq; omnino,
 dicebam, fatuum est negare umbram terræ eò pet-
 tingere * umbra Lunæ incidens visui, & * ad ter-
 ram, defectum Solis facere. Nunc me ad te, Phar-
 naca, conuertam. Color enim ille prunæ similis &
 ardens Lunæ, quem eius proprium esse inquis, cor-
 poris est densitate & profunditate præditi. nullæ e-
 nim reliquiæ, nullum vestigium flammæ in raris per-
 manet corporibus, neque prunæ fiunt, vbi non ali-
 quod solidū corpus subiicitur, & vim ignis alte ad-
 missam seruet. sicut & Homerus alicubi ait:

*Exstincto postquam sed flamma euannit igne,
 Substrauit prunas.---*

B non enim ignis, sed corpus ignitum videtur pruna,
 ab igni affecta res qui in corpore solido & radicem
 habente permaneat ac duret. flammæ aut, rati nu-
 trimenti & materiæ celeriter ob infirmitatem con-
 sumtæ incendium ac fluxus sunt. Itaq; Lunam ter-
 renam esse & densam vix vilo alio a que euidenti
 argumento ostendi poterat: siquidem prunæ ille
 color eius esset proprius. Sed non est, mi Pharna-
 ca. & videmus Lunam deficientem alias alium co-
 lorem sumere. quos mathematici temporis ratione
 sic discernunt. Si sub vesperam Luna deficit, hor-
 ribiliter nigra apparet vsq; ad horam tertiam & su-
 pra semissem horæ. Si media nocte, tunc istum pu-
 niceum & igneum colorem edit: à septima hora
 & semisse rubor ostenditur: versus auroram iâ cæ-
 ruleum truncemq; vultum sumit, à quo eam potissi-
 mum poetæ & Empedocles glaucopin, id est cæsiã,
 appellant. Proinde cum videamus Lunam in um-
 bra tot colores adsciscere, non recte illi arripiunt
 prunæ: quem potissimum aliquis alienum ab ea
 esse dixerit, ac mixturam potius luminis deficiētis,
 & per umbram enitentis: proprium verò, nigrum
 & terrestrem. Iam cum hæc Solis radios excipien-
 tibus purpureis aut puniceis vestibus, paludibus i-
 tem & fluuiis, umbrosa vicinæ loca colorem isto-
 rem æmulentur, & ob omnigenas reflexiones mul-
 tiplicibus illustrētur splendoribus: quid mirum res
 habet, si copiosus umbræ fluxus veluti in pelagus
 cœleste incidens non stabilis aut quiescentis lumi-
 nis, sed ab innumeris exagitati astris, variatq; mix-
 tiones & mutationes in se admittentis, alium alias
 colorem à Luna expressum huc refert? Stella enim,
 aut ignis in umbra nunquã videbitur nigro, glauco,
 aut cæruleo colore. Montibus vero & campis ac
 marib. multæ à Sole colorum formæ inferuntur,
 umbrisq; & nebulis tanquam pigmentis permixtus
 ea splendor inducit. Et maris quidem colores cona-
 tus est Homerus vt cunq; nominib. exponere, mare
 violæ, viniq; rubri forma præditum dicens, & a-
 libi glaucum, vndã purpuream, tranquillitatem al-
 bam. quæ vero terræ accidunt diuersitates colorū,
 alias aliter accidentium, omisit: quia nimirum im-
 mensus eorum esset numerus. Cæterum Lu-
 nam probabile non est eandem cum mari ha-
 bere superficiem: sed natura terræ cognatissimam
 esse ei, quam priscus iste Socrates fabulose protulit:

C D E F

sive per ambages Lunam innuens, sive de alia quadam mentionem faciens. Nihil enim vel incredibile est, vel mirabile, si Luna cum nihil in se corruptum, nihil cœnosum habeat, & è cœlo luminis puri fructum, caloremque non immodicum aut sæuum percipiat, sed humectum & innoxium: in se pulcritudini locorum admirabilis, montes flammantes, ac cingula habet purpurea, aurumque & argentum non in profundo dispersum, sed quæ in planiciibus copiose efflorescant, aut in collibus lævibus circumferantur. quorum deinde simulacra ad nos per umbram alias alia continentis aeris mutatione diuerse efferantur. Neque vero diuinitatis opinionem & venerationem hoc pacto Luna amittit, quæ
 *
 sacra ab hominibus iudicatur: quam si eam fœculentum de sententia Stoicorum ignem & turbidum statuas. Ignis quidem apud Medos & Assyrios barbaricis colitur honoribus: qui damnosa præ metu venerantur, neque tam honore afficiunt quam abominantur. At verò terræ nomen nemini non Græcorum habetur carum, venerabile: & auitum nobis est ei, vt aliis quoque diis, diuinos honores deferre. Longe vero ab eo absumus, nimirum homines vt Lunam quæ cœlestis est terra, existimemus animæ mentisque & eorum exsortem, propter quæ diis primitias convenit offerri: sed legitimam ei beneficiorum gratiam repēdimus, & pro iure naturæ veneramur id quod virtute, potentia, ac dignitate humanam excedit conditionem. Quare nihil nos peccare arbitramur, dum eam terream statuimus.

Quod ad faciem attinet in Luna apparentem: sicut nostra terra sinus habet quosdam magnos: ita censemus Lunam quoque profunditatibus & rupturis magnis esse apertam, aquam aut aerem caliginosum cōtinentibus: in quas Sol suo lumine non penetret, sed eas deferens, reflexionem dissipatam faciat. Excipiens hæc sermonem Apollonides: Ergone, inquit, ipsam obtestans Lunam, fieri hoc vobis videtur posse vt rupturarum quarundam aut cōuallium vmbrae sint, quæ huc & vsque ad nostrum visum pertingāt? aut non ratiocinamini quid inde sequatur? Tum ego: Hoc, inquam, quamvis non ignorantes, tamen audiat

*
 Lunæ diameter, xi i digitorum magnitudine apparet in modis distantis. nigrarum autem & vmbrosarum macularum vnaquælibet semisse digiti maior videtur, ita vt amplius sit quam semūcia diametri. Iam si diametrum ponamus Lunæ duntaxat triginta millia stadiorum ex proposito in ea vnumquodq; vmbrosorum diametrum habebit 10 stadiis amplioem
 *
 quingentis stadiis. Primum ergo vide an in Luna possit tanti hiatus, tantæ asperitates esse, vt tantam vmbra faciant. deinde tantæ cum sint, cur à nobis non cernantur. Ego hæc renidēs: Bene tu, inquam, Apollonida, qui talem nobis inveneris demonstrationem, qua & me & te evincas maiores Aloidis esse istis: non quidem quouis diei tempore, sed mane potissimum ac vesperi. Putasne cum Sol vmbra nostras facit immensas, hanc præclaram subiici nostro sensui ratiocinationem: si magnum est quod vmbra de se proicit, ingens est quod vmbra creat? in Lemno neutrum nostrum fuisse, liquido noui. tamen ambo pervulgatum hoc Iambicum sæpe audiuiimus,

Athos obumbrat terga Lemnia bouis. incidit n. vt cōsentaneum est, mōtis vmbra buculæ æneæ,

A εἴτε δὴ τῶν τῶν ἀντιπόλων, εἴτε δὴ ἄλλω πῶς διηγήμενο. οὐ γὰρ ἀπίστον, ὅσα δὲ θαυμαστὰ, εἰ μὴ δὲν ἔχουσα διεφθόρος ἑαυτῇ μὴ δὲ ἰλυαδὲς, ἀλλὰ φῶς τε καρποῦ μὴ κατὰ ἔξ οὐρανοῦ καὶ θερμότητος οὐ διακαοῦς ὅσα δὲ μὴ κινουμένης, ἀλλὰ νοτεροῦ καὶ ἀβλαβοῦς καὶ κατὰ φύσιν ἔξουσιος οὐσα πλήρης καὶ ἄλλη τε θαυμαστὰ κέκτηται τόπων, ὅρη τε καταφλορεῖδῃ, καὶ ζώας ἀλουργὰς ἔχει, χρυσόν τε καὶ ἀργύρον, ὅσα ἐν βάθῃ διεσπαρμένον, ἀλλὰ πῶς τοῖς πεδίοις ἔξ ἀποῦντα πολὺν, ἢ πῶς ὑψέσι λείοις περὶ φερόμενον. εἰ δὲ τούτων ὅψις ἀφικνήσται ἔξ ἑσπέρης ἄλλοτε ἄλλη παρὸς ἡμᾶς, **B** ἔξαλλαγή καὶ διαφορά πρὸς τὸ περὶ ἔξουσιος, τὸ γὰρ μὲν τίμοι οὐκ ἀπόλλισι τῆς δόξης ὅσα δὲ ὁ θεῖον, ἢ σελήνη. ἢ ἡσπέρης πῶς ἀνθεσίων νομίζομεν, ἢ μᾶλλον πρὸς πολέρον (ὡς περὶ οἱ Στωικὸν λέγουσι) καὶ τρυγῶδες. πρὸς μὲν γὰρ τῶν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων βαρβαρικὰς ἔχει τιμάς, οἱ φόβον τὰ βλάπτοντα θεσπεσίως πῶς τῶν σιμῶν ἀφοσιούμενοι. ὁ δὲ γῆς ὄνομα πρὸς τὸν φίλον Ἑλλῶν καὶ τίμιον, καὶ πατρίων ἡμῶν ὡς περὶ ἄλλοινα θεῶν σέβασται. πολλοὶ δὲ δόξαν ἀνθεσπίτην σελήνης γινώσκον ὅλουμπίαν ἀφύρην ἠγείσται σῶμα καὶ αἰοῦν καὶ ἀμοιρον, ὡν θεοῖς ἀπάρχεσται πῶς σπῆκει, νόμῳ τε τῶν ἀγαθῶν ἀμοιβὰς ἔχοντες. καὶ κατὰ φύσιν σεβομένοις ὁ κρείττον ὁρῶν καὶ διδάμει καὶ τιμώτερον. ὥστε μὴ δὲν οἰώμεθα πλημμελεῖν γινώσκον τῶν θεῶν. ὁ δὲ φαιόμορον τουτὶ πῶς ὁπωπὸν αὐτῆς ὡς περὶ ἢ παρὸς ἡμῶν ἔχει γῆ καὶ λοιπὸς πῆσας μεγάλας, ἔτιως ἐκείνῳ ἀνεπίστα βαθεῖα μεγάλας, καὶ ῥίξασιν ὕδαρ ἢ ζοφροῦν ἀίερα περὶ ἔξουσιος. ὡν ἐν τῷ ἔκαστῳ ὅσα δὲ ὅσα φαίνει ὁ τῆς ἡλίου φῶς, ἀλλὰ ἐκλείπει, καὶ διεσπασμένῳ ἐν ταῦτα τῶν ἀβάσιν ἀποδίδωσιν. Ἐπολαβὼν δὲ ὁ Ἀπολλωνίδης, εἶτα ὡς πῶς αὐτῆς (ἔφη) τῆς σελήνης, διωπατὸν εἶδῃ δὲ καὶ ἡμῶν, ῥηγμάτων πῆσας ἢ φασγῶν εἶδῃ σκιάς, καὶ κείθεν ἀφικνήσται δὲ ὅρα παρὸς τὴν ὄψιν, ἢ ὁ συμβαῖνον ἔξουσιος, καὶ γὰρ περὶ εἶπω καὶ περὶ ὅσα ἀγνοοῦντες, ἀχούοιτε δὲ. ἢ μὲν διαμέτρος τῆς σελήνης δυοκαίδεκα δακτύλους ἔχει. ὁ φαιόμορον, ἐν τοῖς μέσοις ἀποστήμασι μέγεθος τῶν δὲ μετῶν καὶ σκιερῶν ἔχασον ἠμιδακτυλίου φαίνεται μείζον, ὥστε τῆς διαμέτρος μείζον ἢ εἰκοστέταρον εἶδῃ. καὶ μὲν, εἰ μόνον ἔξουσιος τῶν περὶ ἔξουσιος τῆς σελήνης περισμείων σαδίων, μείων δὲ τῶν διαμέτρον, κατὰ ὁ ἔξουσιος, ὅσα ἔλαττον αἰ εἶδῃ πενταχρῶν σαδίων ἐν αὐτῇ τῶν σκιερῶν ἔχασον, ὅσα δὲ πῶς ὅσα ἢ διωπατὸν τῆς σελήνης τηλικαῦτα βάθη καὶ τηλικαῦτα εἶδῃ τρυγῶδες, ὥστε σκιά ποιεῖν τοσαύτῳ ἔπειτα πῶς οὐσα τηλικαῦτα ὁ μέγεθος ὑψὲς ἡμῶν οὐχ ὁραῖται καὶ γὰρ μείζονος πῶς αὐτῶν, εὖγε (ἔφη) ὅτι ποιαύτῳ ἔξουσιος ῥηχῆς ἀποδείξιν ὁ Ἀπολλωνίδης, διὲς καὶ καὶ καὶ σαυτὸν ἀποδείξεις τῶν Ἀλωάδων ἐκείνων μείζονος εἶδῃ, ὅσα ἐν ἀπῆρτι μῆστοι χροῖα τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ πῶς μάλιστα καὶ δειλῆς. οἱ εἶδῃ σκιάς ἡμῶν τῆς ἡλίου ποιοῦντος ἡλιβάτοις, τὸ καλὸν τῶν ἀσθῆτων παρέχειν συλλογισμὸν, ὡς εἰ μέγα ὁ σκιάζομενον, ἔξουσιος ὁ σκιάζον. ἐν Ἀίμῳ μὲν ὅσα δὲ πῶς ἡμῶν εἰ οἱδὲ ὅσα γέρονε, περὶ μῆστοι ὁ δρυλλοῦμενον ἰάμβειον ἀμφοτέροις πολλάκις ἀκκῆσασιν, Ἀθῶς καλύψει πλάσσει Ἀημίας βούς. ὅσα βάλλει γὰρ ἢ σκιά τῶν ὄρεσιν (ὡς εἶπε) χαλκῶν τῆς βοείας,

μήκος ἀποδίδουσα Διὰ τῆς θαλάττης οὐκ ἔλαττον ἐπι-
 κείων σταδίων, ὅ κατὰ σιὰ ζῶν ὕψος εἶ) Διὰ τὴν αἰτίαν ὅτι
 πολλὰ πλασίους αἰ τῆ φωτὸς ἀποσάσις τῶν σωματῶν τῆς
 σκιάς ποιοῦσι. διὸ εἶδεν δὴ καὶ τῆς σελήνης, ὅτε πάμμητός
 ὅστι, καὶ μάλιστα τὴν ἰδέαν ἐναρξάντων τῆς πρὸς ὅπου βαρῦτη-
 τα τῆς σκιάς ἀποδίδουσι, ὅ μέγιστον ἀπέχοντα Διὰ τῆμα
 τὸν ἥλιον. ἢ γὰρ ἀποσάσις τῆς φωτὸς αὐτῆ τὴν σκιά μὲγα-
 λίου, οὐ τὰ μέγιστη τῶν ὑποφ' τὴν σελήνῳ ἀνωμαλιῶν
 πεποιήκε. καὶ μὲν οὐδὲ τῶν ὁρῶν τῆς ὑποφ' ἡμέρας εἰδοί μὲν ἡ-
 μέραν αἰ παρ' αὐτῆ τῆς ἡλίου κερταῖα. τὰ μὲν τοὶ βα-
 ρῆα καὶ κίττα φαίνεται καὶ σκιάδῃ πόρρωθεν. ὅθεν οὖν ἀπο-
 πον εἶ καὶ τῆς σελήνης τὴν ἀντίληψιν καὶ τὸν ὅτι φωτισμὸν
 οὐκ ἐστὶ κερταῖα ἀκριβῆς. αἰ δὲ τῶν σκίερῶν τῶν ἀποσάσις πα-
 ρεῖ τὰ λαμπερὰ τῆ ἀφορῆ τὴν ὄψιν οὐ λατάνουσι.
 ἀλλ' οὐκ εἶνο μάλλον (ἐφ' αὐτῶν) ἐλέγχει δοκεῖ τὴν λεγρομύτι
 ἀνάκλασιν ἀπὸ τῆ σελήνης, ὅτι τοῖς οὐ τῆς ἀνάκλωμέναις ἀ-
 γαῖς ἐστῶτας, οὐ μόνον συμβαίνει ὅ φωτίζομενον ὁρῶν ἀλλὰ
 καὶ ὅ φωτίζον. ὅταν γὰρ αὐγῆς ἀφ' ὕδατος πρὸς τῆς ἄλλο-
 μένης, ὅψις οὐ αὐτῶ τῶν πεφωτισμένων καὶ τὴν ἀνάκλασιν
 τόπω γήνηται, τὰ τεῖα κερταῖα, τὴν τε ἀνάκλωμύτι ἀ-
 γνῶν καὶ ὅ ποιῶν ὕδαρ τὴν ἀνάκλασιν, καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν
 ἀφ' οὗ ὅ φῶς τῶν ὕδατι πρὸς πῆπτον ἀνακέκλασαι. ὅ-
 των δὲ ὁμολογησῶν καὶ φαινομένων, κελδοῖσι τοῖς ἀνα-
 κλάσει φησὶ ἔσθαι τὴν γνῶν τῶν σελήνης ἀξιοῦντας,
 ὅτι δὲ κημῶν κημῶν ἐμφανόμενον τῆ σελήνῳ τὸν ἥλιον, ὅ-
 παρ' ἐμφανεται τῶν ὕδατι μὲν ἡμέραν, ὅταν ἀνάκλασις τῶν
 αὐτὸν γήνηται. μὴ φαινομένου δὲ τούτου, κατ' ἄλλον οἶονται
 ἔσθαι οὐκ ἀνάκλασις γίνεσθαι τὸν φωτισμὸν. εἰ γὰρ μὴ τῆτο,
 μηδὲ γῆν εἶ) τὴν σελήνῳ. Τί εἶν, ἐφη, πρὸς ἀδελφὸν λεκτέον,
 ὅ Α' πολλωνίδης; κημῶν γὰρ εἶχε καὶ πρὸς ἡμᾶς εἶ) τὰ τῆς ἀνα-
 κλάσεως. Α' μέλῃ ἔσθαι πηλᾶ (ἐφ' αὐτῶν) κημῶν, ἔσθαι δὲ
 ἄλλον ὅθεν κημῶν πρὸς τὸν ἥλιον ἔσθαι τὰ τῆ εἰχίνας, ὡς αἰῶ ποτα-
 μῶν καὶ τερταῖν πάλιν λαμβάνουσι ὅτι γῆς παρῆσι καὶ κη-
 τῶ ὕδαρ ὑποφ' γῆς δὲ σελήνῳ καὶ μετῶ εἶ. ὅταν αἰτίαν
 φον αἰ κερταῖα τῆ σελήνης τῆς γωνίας ποιοῦσι, τῆς μὲν
 αἰῶ, πρὸς τῆ σελήνῳ τῆς δὲ κημῶν, πρὸς τῆ γῆ χρυφίῳ ἐ-
 χούσης. μὴ ἀπασαν οὖν ἰδέαν κερταῖα, μηδὲ οὐκ πάσις
 ἀποσάσεως ὁμοίαν ἀνάκλασιν ποιεῖν ἀξιοῦντων. ἐπεὶ μά-
 ρηται πρὸς τὴν κημῶν. οἱ δὲ σῶμα μὴ λεπτὸν, μηδὲ
 λείον, ὡς παρ' ὅτι ὅ ὕδαρ, ἀποφαινοντες, τὴν σελήνῳ, ἀλλ'
 ἐμβραχίς καὶ γερταῖα, οὐκ οἶδα ὅπως ἀπαγοῦνται τῆς ἡλίου
 τὴν ἐμφασιν οὐ αὐτῆ πρὸς τὴν ὄψιν. ὅθεν γὰρ ὅ γὰρ τοῖς
 τοῖοις ἐσοπλεομοῖς ἀποδίδουσι, ὅθεν ποιεῖ τῆς ὄψεως
 ἀνάκλασις Διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τερταῖν τῶν μο-
 εἶων. πόθεν γὰρ τὴν σελήνῳ διωατὸν ὅστιν ἀναπέμπειν ἀφ'
 ἐαυτῆς τὴν ὄψιν ὡς παρ' ἀναπέμπει τὰ λειότερα τῶν ἐσοπ-
 λρων; καὶ οἱ καὶ τὰτα δὴ πούθεν εἶν ἀμυχή τῆς ἡρύπος ἢ
 παρ' αἰ τῆς κημῶν, ὅ σημείον αἰ ἀφ' οὗ πέφυκεν
 ἢ ὄψις ἀνάκλασιν τυπούται. καὶ βλέπεται μὲν αὐτῶ,
 τὴν δὲ ἀντῶν οὐκ ἀποδίδουσι. ὅ δὲ ἀξιοῦν ἢ καὶ
 τὴν ὄψιν ἡμῶν ὅτι τὸν ἥλιον ἀξιοῦν εἶ), φῶς δὲ τὴν ὄψιν,
 οὐκ εἶν ὅ τὸν ἀδρῶπον. τῆ μὲν γὰρ ἡλίου δι' ὅποιαν καὶ
 λαμπερῆτα πρὸς τῆ σελήνῳ κημῶν μετὰ πληγῆς
 τὴν ἀνάκλασιν φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς εἶχός ὅστιν. ἢ δὲ ὄψις, ἀδελφῶν οὐσα καὶ ὀλιγοσῆ, τί θαυμαστὸν εἶ μὴτε πληγῶν
 ἀνακλωστικὴν ποιεῖ μὴτε ἀφαλλομύτις τῆς τῆ σελήνῳ, ἀλλὰ ἀρῶνται καὶ ἀπολείπει, πλήθος οὐκ ἔχουσα φωτὸς,

A per mare in longum porrecta haud paucioribus
 1000 stadiis. * obumbrandi altitudi-
 nem esse in causa, quod multipliciter excedentia
 quantitatem corporum intervalla umbram faciāt.
 Id ergo haec etiam in Luna contemplare, quando
 in plenilunio maxime expressā faciei imaginem
 exhibet. ob profunditatem umbrę, longissime tunc
 à Sole distita. nam distantia luminis ipsa umbram
 magnam, non magnitudines inæqualitatum quę
 sunt infra Lunam effecit. Quin etiam montium e-
 minentias Solis radii non sinunt interdiu conspici,
 cum cernantur valles & quę in profundo sunt at-
 que umbrōsa, idq; eminus. Non est ergo absurdū,
 si Luna quoque ut illuminetur, radiosque Solis in se
 recipiat, videre nequimus ita exacte. Quando autem
 umbrōsa iuxta splendida ponuntur, horum discrimen
 visum non fallit. Verum id, dicebam, magis
 refellere videtur eam quę perhibetur à Luna reflexionem:
 quod qui in reflexis stant radiis, iis non tantum id quod
 illuminatur contingit videre, sed etiam id quod illuminat.
 Quando enim splendore ab aqua in parietem reculto
 visus in ipso fuerit loco, ubi fit reflexio: tunc tria ista
 cernit, reflexū splendorem, aquam in qua radii
 recelluntur, ipsumque Solem, à quo lumen in aquam
 incidens reflectitur. His & in confessio positus, & sensu
 perceptis, postulāt ab iis qui reflexione radiorum
 illustrari à Luna terram adferunt, ut ostendant noctu
 apparentem in Luna Solem: sicut interdiu in aqua
 cernitur, quando hæc eius radios reflectit. quod cum non
 appareat, aliter eam quam reflexione illuminari censent:
 ac proinde Lunam quoque terram non esse. Quid
 ergo adversum eos dicendum est, aiebat Apollonides:
 nam isthęc de reflexione ratio etiā ad nos pertinet.
 Sane, inquam ego, quodam modo communis ea est ratio,
 quodam modo non communis. Primum autem vide q
 ale sit id quod de imagine dicitur, quam sit peruersum,
 & (quod a un) sursum versum flumina. Aqua enim in
 terra est & infra, supra terram Luna & in sublimi.
 itaque etiam anguli reflexionum diuerse fiunt, cum alia
 sursum ad Lunam, alia deorsum ad terram vertice suo
 tendat. Nō ergo postulent quamvis speciem esse speculum,
 & quo vis intervallo æqualem fieri reflexionem. nam
 evidentia hoc repugnat. Qui verò dicūt Lunam non esse
 corpus tenue & læue, ut est aqua, sed solidum & terrenum:
 nescio quomodo Solis in ea imaginem à visu volunt
 cerni. Nam neque lacu huiusmodi speculares reddit
 imagines, neque visum reflectit: ob inæqualitatem & aperitatem
 partium. nedom Luna possit emittere à se visa talia,
 sicut specula læuiora faciunt. Sed in his si qua rima,
 aut fordes, aut turbatio incidat, punctum à qua solet
 visus reflexum efformatur: atque ista videntur quidem,
 sed resplendentiam non exhibent. Qui autem contendit
 * aut etiam visum nostrum ad Solē contendens esse:
 lumen autem visum, cælum hominē. Est enim verisimile
 Solis ob vehementiam & splendorem cum ictu factam
 reflexionem ad nos ferri. At visus imbecillis cum sit
 & minima particula, quid mirum si neque ictum repellentem
 infert, neque resiliens continuitatem seruat, sed frangitur
 ac deficit, cum tanta ei non sit copia luminis,

τί θαυμαστὸν εἶ μὴτε πληγῶν ἀνακλωστικὴν ποιεῖ μὴτε ἀφαλλομύτις τῆς τῆ σελήνῳ, ἀλλὰ ἀρῶνται καὶ ἀπολείπει, πλήθος οὐκ ἔχουσα φωτὸς,

ut non diuellatur inæqualitatibus & asperitatibus occurrens. Non est enim impossibile ab aqua & aliis speculis reflexionem, cuius in propinquo a hac tenetur principium, validam reflire. Sed à Luna etiam si aliqua delabantur, infirmæ erunt ac languidæ, & quæ ob interualli magnitudinem prius deficiant quàm ad nos perueniant. Alioquin etiam caua speculorum validius reflectunt Solis radios, ita quidem ut flammæ quoque sæpenuerò edant. curua & globosa, quia vndique renituntur, imbecillem & obscuram * videtur scilicet, quando duæ irides apparent, nubem nube continente, eius colores esse obscuros & incertos quæ est in continente. nam exterior nubes longius à visu distans reflexionem reddit inualidam. Et quid attinet plura dicere? Quando enim Solis lumen à Luna reflexum omnem amittit calorem, & splendoris eius ægrè ad nos perferuntur tenues atque languidæ reliquæ: poteritne visus noster eodem tam longo permeato spacio Solaris qualemcunque portiuunculam imaginis de Luna reportare? Ego quidem non puto. Considerate verò, aiebam, etiam vos, an idè accidat visui nostro à Luna & ab aqua: an terræ, plantarum, & hominum siderumque imagines Luna plena repræsentet, sicut faciunt alia specula. quod si visus acies ad hæc non reflectitur tum ob imbecillitatem, aut asperitatem ipsius Lunæ: ne aduersus Solem hoc requiramus. Ac nos quidem, dicebam, quæ ibi dicta sunt, nisi si quid memoriam fefellit, retulimus. Tempus autem est ut Syllam quoque exhortemur, adeoque poscamus ab eo narrationem, ut qui certa conditione auditor interfuerit. Proinde, si ita vobis videtur, ambulandi finem faciemus, & confidentes in sedilibus, fixum ei præbebimus auditorium. Placuit hoc. & cum confedissemus, Theo: Ipse quidem, inquit, non minore quàm vllus vestrûm audiendi quæ dicentur desiderio teneor. antè tamen, Lampria, de iis qui Lunam dicuntur inhabitare, pervellem aliquid audire: non vtrum habitent aliqui, sed an habitari possit. hoc enim si nequit, à ratione alienum erit eam esse terram. nam videbitur ad nullum vsum & frustra existisse, cum neque fructus edat, neque hominibus quibusdam sedem, ortum, & vitæ degendæ locum præbeat: quarum rerum causa hanc nostram terram existisse de Platonis sententia dicimus, nutricem nostram dieique & noctis fidelem custodem atque opificem. Vides autem de hoc argumento multa & seriò & ioco disputari. Lunam enim aiunt eorum qui infra degunt tanquam Tantalorum imminere capitibus. rursusque eos qui ipsam incolunt, Ixionum instar illigatos tanto impetu volui ac reuolui. Et quidem non vnico motu Luna versatur, sed est, ut solent appellare, triuia: in Zodiaco simul in longum, & latum, & profundum circummeans. primum motum circuitionem, secundum volutionem, tertium nescio quæ inæqualitatem vocant Mathematici: cum nullam earum motionum constitutis certisque finibus includi videamus. * Mirum nõ est, si impetu agitationis leo in Peloponnesum decidit. sed tamen nõne innumeros quotidie videmus hominum casus, & vitas quasi calcitrando proiectas, isthinc in caput hæc deuolutorum. ὀφθαλμοὶ αἰεὶ πεσῆματα ἀνδρῶν καὶ ἀπολακτισμοὶ βίων ἐκείθεν εἰς ἐκκυβισάντων, καὶ πεσετρεπόντων.

A ὥστε μὴ ὡραῖα ἀποδοῦναι τῶν αἰωμαλίας καὶ φαχύτης. ἀπὸ μὲν γὰρ ὕδατος καὶ τῶν ἄλλων ἐσόπτρων ἰσχύουσιν ἐπὶ τῆς ἄκρας ἐγγύς οὖσαν ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἀλλεῖσθαι τὴν ἀνάκλασιν, ὅτι ἀδυνάτου ἔστιν ἀπὸ τῆς σελήνης κἀν γίνονται ἕντες ὀλίγησιν αὐτῆς, ἀδενεῖς ἔσονται καὶ ἀμυδρά, καὶ παρὰ πολὺ πρὸς αὐτὴν ὁ μῆκος τῆς ἀποστάσεως καὶ γὰρ ἄλλως τὰ μὲν χεῖρα τῶν ἐσόπτρων ἄπονωτέραν ποιεῖ τῆς παρὰ γῆρας αὐτῆς πλὴν ἀνακλωδίου, ὥστε καὶ φλόγας ἀναπέμπειν πολλάκις τὰ δὲ κυρτὰ καὶ σφαιροειδῆ, τὰ μὴ πρὸς ἀχόθεν ἀντερεῖδειν, ἀδενῆ καὶ ἀμυρῆν. ὁραταὶ δὲ ἴστανται, ὅταν ἴεσθαι δύο φανῶσι, νέφος νέφος ἐμπεδύχοντος, ἀμυρῆν ποιοῦσαν καὶ ἀσαφῆ τὰ χρώματα πλὴν περὶ βέχουσαν. ὁ γὰρ ἐκτός νέφος ἀπὸ τῆς ὕψους κίχοντος, ὅτι ἄπονω, ὅσοι ἰσχύουσιν πλὴν ἀνάκλασιν ἀποδίδωσι καὶ τί δὲ πλείονα λέγειν; ὅπου γὰρ ὁ τῆς ἡλίου φῶς ἀνακλωδίου ἀπὸ τῆς σελήνης, πλὴν μὲν θερμότηθα πᾶσαν ἀποβάλλει, τῆς δὲ λαμπρότητος αὐτῶν λεπτὸν ἀφικνεῖται μόλις πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀδραγῆς λείψανον, ἢ περὶ τῆς ὕψους τὸν ἴσον φερεθῆναι διαυλον, ὅτι δέχεται μόνον ὅπου λείψανον ἔχει, κέσθαι πρὸς τὸν ἡλίον ἀπὸ τῆς σελήνης. ἐγὼ μὲν ὅτι οἶμα. σκεπτετε ὅ (εἶπον) καὶ ὑμεῖς εἰ τὰ αὐτὰ πρὸς τὸ ὕδωρ καὶ πλὴν σελήνῃ ἐπαρῆν ἢ ὕψι. ὁ δὲ καὶ γῆς καὶ φυτῶν καὶ ἀδενῶν καὶ ἀερῶν ἐμφάσεις ποιεῖν πλὴν πρὸς σελήνῃ, οἷας τὰ λοιπὰ ποιεῖται τῶν ἐσόπτρων. εἰ δὲ οὐ γίνονται πρὸς αὐτὰ τῆς ὕψους ἀνάκλασις, διὰ ἀδενεῖαν αὐτῆς ἢ τρεχύτης τῆς σελήνης, μὴ δὲ πρὸς τὸν ἡλίον ἀπαιταρῆν. ἡμεῖς μὲν οὖν (εἶπον) ὅσα μὴ ἀπέφθιγε τὴν μνήμην τῶν ἐκεί λεγόντων, ἀπὸ τῆς ἀκρόσεως ὡρα καὶ Σύλλας ὡρα καλεῖν, μάλλον δὲ ἀπαιτεῖν τὴν διήγησιν, εἰ ἐπὶ ῥητοῖς ἀκροατῶν γρηθημόν. ὥστε (εἶδοκεῖ) καὶ ἀπαύσαντες τὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ κατῆσαντες ἐπὶ τῶν βάρθρον, ἐδραῖον αὐτῶν ὡρα καὶ ἀκροατῆριον. ἔδοξε δὲ τῶν αὐτῶν καὶ κατῆσαντων ἡμῶν, ὁ Θεῶν, Ἐγὼ τοι ὦ Λαμψρία (εἶπεν) ἐπιθυμῶ μὲν ὁσθένος ἢ τῶν ὑμῶν ἀκρόσεως τὰ λεγόμενα, πρὸς τὸν δὲ ἀνὴρ ἡδέως ἀκούσαμι πρὸς τῶν οἰκῆν λεγόντων ἐπὶ τῆς σελήνης, ὅτι εἰ κατῆσαντες ἕντες, ἀλλ' εἰ διωατὸν ἐκεί καὶ οἰκῆν. εἰ γὰρ οὐ διωατὸν, ἀλλοθεν καὶ ὁ γὰρ εἰ τὴν σελήνῃ. ἔδοξε γὰρ πρὸς οὐθέν, ἀλλὰ μάτῃ γερῆναι, μὴτε καρποὶς ἐκφέρουθα, μὴτε ἀδενῶν ἕντες ἔδρα παρὰ χεῖρα καὶ γῆσιν καὶ διατῆρ' ἐν ἔνεκα καὶ αὐτῶν γερῆναι φανῶν, καὶ Πλάτων, ὅσον ἡμετέραν, ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἀρεκῆ φύλακα καὶ δημιουργόν. ὅρα δὲ ὅτι πολλὰ λέγεται καὶ σὺν γῆσιν καὶ μὲν ἀποδοῦναι πρὸς τῶν. τοῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς σελήνης οἰκῆσιν, ὡσπερ Ταντάλοισι, ἀπὸ κεφαλῆς ἐκκυβισάντων φασί, τῶν δὲ οἰκῆσθαι αὐτῶν πάλιν ἐπὶ αὐτῆς ὡσπερ Ἰξίονας εἰδεδεδυμένους ῥύμη πόση. καὶ τοὶ μῆκος οὐ κινεῖται κίνησιν, ἀλλ' ὡς που καὶ λέγεται τειοδίτις, ἔστιν, ἀμα μῆκος ἐπὶ τῆς ζῶσθαι καὶ πλάτος ἐπὶ φερεθῆναι καὶ βάρθρος. ὡν τὴν μὲν, πρὸς σελήνῃ, τὴν δὲ ἔλικα, τὴν δὲ ὅτι οἶδα πῶς ἀνωμαλίας ὀνομάζουσι οἱ μαθηματικῶν, καὶ πρὸς ὁσθένος ὀμαλῶν ὅσοι τετραγώνῃ τῆς ἀποκλάσεσιν ὀρῶντες ἔχουσαν. ὅτι οὐκ εἰ λέων ἕσθαι ἐπέσειν ἀπὸ ῥίμης εἰς Πελοπόννησον, ἀλλ' ὅτι θανμάζειν. ἀλλ' ὅρα οὐ μυσία

καὶ γὰρ γλοῖον ἀείμονος τῆς ἐκεῖ ἀφ' ἧς πορεῖν, εἰ μὴ γῆρας
 μηδὲ σύσειν ἔχειν διώματα. ὅπου γὰρ Αἰγυπτιοὶ καὶ Τρω-
 γλοδοῦται, οἷς ἡμέρας μίας ἀφ' ἑαυτῶν ἴσαται καὶ κερυφῶν ὁ ἡ-
 λιος ἐν Ἑσπείῃ, εἴτα ἀπεισιν, ἀλίην ἀπέχουσι τῆς κατὰ κε-
 κεῖται ἐρηθῆναι τῆς ἀείχοντος ἡπὸ τῆς ἐπὶ τῆς σελή-
 νης εἰκός ἐστὶ δώδεκα θερμίας ὑποκρίνειν ἕκαστου, καὶ
 μίνα τῆς ἡλίου πρὸς κατὰ τὸν αὐτοῖς ἐφισταμένου καὶ σφεί-
 ζοντος, ὅπου ἡ πρὸς σελήνην. πνύματα γὰρ μίνα καὶ νέφη καὶ
 ὄμβροισι, ὡν χρεῖς οὔτε γῆρας φυτῶν ἐστίν, οὔτε σωτηρία
 ἡμορμύοις, ἀμῆχανον ἐκεῖ ἀφ' ἧς πορεῖν, σιωπῆσιν ἀφ' ἧς
 θερμότητος καὶ λεπτότητος τῆς ἀείχοντος. ὁ δὲ γὰρ ἐπὶ τῶν
 ταῦτ' ὄραν τὰ ὑψηλὰ δέχεται τῆς ἀγέρας καὶ οὐρανοῦ
 χειμῶνας. ἀλλ' ἡ δὲ καὶ σάλον ἔχειν ὑποκρίνειν
 ὅς ἂν, ἐκφύγει πῶν σύσειν ταῦτ' ἔχειν καὶ πύκνωσιν. εἰ
 μὴν ἡ Δία φησὶν, ὡς ἂν ἡ Αἰθιῶν παρ' Ἀχιλλεὶ νέκτα-
 ρος ἢ καὶ ἀμβροσίας ἐπέσασσε μὴ πρὸς σελήνην ἔσφαιον, οὔ-
 τω πῶν σελήνην, Αἰθιῶν λεγομένην καὶ οὔσαν, φέφειν
 τῆς ἀγέρας ἀμβροσίῃ ἀνείσαν αὐτοῖς ἐφημέριον, ὡς Φερε-
 κίδης ὁ παλαιὸς οἶεται σιτεῖσθαι αὐτοῖς θεοῖς. πῶν γὰρ Ἰ-
 δικίῳ ρίζῃ, ἡ φησὶ Μεγαδένης μήτε ἐαδίουσας, μήτε πί-
 νοῦσας, ἀλλ' ἀσφοδίουσας ὑποκρίνειν καὶ θυμιάσιν, καὶ φέφει-
 σθαι τῆς οὐρανῆς, πῶν ἀνίς ἐκεῖ φουρμύων λαβοῖ, μὴ βρεχο-
 μύνης τῆς σελήνης. ταῦτα τῆς Θέωνος εἰπόντος γὰρ
 ἐφίω καὶ ἀείσα τῆς παιδείας τῆς λόγου τῆς ὄφρος
 καὶ γὰρ ὅς ἂν ἐγγίνεται πρὸς τὴν ἀπόκλεισιν, μὴ πῶν μικρὰ
 μηδὲ ἀυσησθὲν ἀυθύνω ἀειδοκῶσι. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς τῶν
 σφόδρα πεπεισμένων τὰ τοιαῦτα ἀφ' ἧς πορεῖν οἱ σφόδρα
 διεκλαίνοντες αὐτοῖς καὶ ἀφ' ἧς πορεῖν, ἀλλὰ μὴ πρὸς τῶν
 διωμάτων καὶ ὁ ἀνδρῶν ἐθέλοντες ὅτι σκεπτεῖν. ἀυθὺς οὖν
 πρὸς τῶν, ὅς ἀναγκασθὲν ἐστίν, εἰ μὴ κατὰ τοῖσιν ἀνδραποῖ τῆ
 σελήνην, μάτῳ γεγενῆσθαι καὶ πρὸς μῆτην. ὁ δὲ γὰρ τῶν δὲ
 τῆς γῆς ὅλης ἐρηθῆναι ὁ δὲ πρὸς σελήνην ὄραν μὴ ἀλλὰ
 μικρὸν αὐτῆς μέρος ὡς ἂν ἀφ' ἧς πορεῖν ἡ χερσησθῆσιν ἀνέχου-
 σιν ἐκ βυθοῦ γῆνι μὴ ἐστὶ ζῶων καὶ φυτῶν. τῶν δ' ἄλλων τὰ μὴ
 ἔρημα καὶ ἀφ' ἧς πορεῖν καὶ ἀυθύνω, τὰ δ' ἡ πλείστα καὶ τῆς
 μεγάλης δέδυκε θαλάσσης, ἀλλὰ σὺ τὸν Αἰθιῶν ἀγα-
 πῶν ἀεὶ καὶ θαυμάζων, ὅς ἀκούεις Κρατήτος ἀναγνώσκων,
 Ωκεανός, ὅς ἂν γῆρας πῶν τῶν τετυκται Ἀνδράσιν ἡδὲ
 θεοῖς, πλείστῳ ἐπὶ γῆν ἴησιν. ἀλλὰ πολλοὶ δὲ μάτῳ
 ταῦτα γεγενῆσθαι καὶ γὰρ ἀναθυμιάσιν ἢ θαλάσσης μαλα-
 κὰς αἰήσιν καὶ τῶν πνύματων τὰ ἡδίστα θέρμης ἀκμάζον-
 τος ἐκ τῆς ἀοικῆς καὶ κατεψυγμένης ἀίχονος ἀφ' ἧς πορεῖν ἀφ' ἧς
 πνύματα χαλάσθαι καὶ ἀφ' ἧς πορεῖν ἡμέρας τε καὶ νυ-
 κτὸς ἔσκηκεν ἀφ' ἧς πορεῖν ἐν μέσῳ φύλαξ, καὶ Πλάτωνας, καὶ δι-
 μιουργός. ὁ δὲ γὰρ οὖν καλύει καὶ τῶν σελήνην, ζῶων μὴ ἐ-
 ρημον ἐστίν, παρέχει δ' ἀνακλάσιν τὰ φῶς πρὸς αὐτῶν ἀφ' ἧς
 χερσησθῆσθαι, καὶ σφύρασθαι τῶν ἀφ' ἧς πορεῖν ἀνέχων ἐν αὐτῆ καὶ
 σύγκρασθαι, ἢ σιωπῆσθαι τε τῆς ἀπὸ τῆς γῆς ἀναθυμιάσιν,
 ἀφ' ἧς πορεῖν καὶ τῶν ἡλίου ὁ ἐμπυροῖ ἀγῆρ καὶ σκληρὸν ἀφ' ἧς
 σι. καὶ πολὺ ἢ καὶ παλαιὰ φήμη διδόντες, Ἀρτεμιν αὐ-
 τῶν νομιασθῆσθαι φησὶν, ὡς παρθένοι καὶ ἀγῆρον, ἀλλὰ δ' ἢ
 βοηθῆσθαι καὶ ἀφ' ἧς πορεῖν ἐπεὶ τῶν γὰρ εἰρημύων ὁ δὲ γὰρ ὡ-
 φελεῖν Θέων ἀδιώατον δείκναι τῶν λεγομένων ἐπ' αὐτῆς
 οἰκισθῆσθαι. ἢ τε γὰρ διὰ πολλῶν ἔχεται πρὸς τῶν καὶ γαλή-
 νῳ ὅτι πλεῖστον τῆς ἀφ' ἧς πορεῖν, καὶ ἀφ' ἧς πορεῖν σύγκρασθαι, χερσησθῆσθαι,

A Etenim ridiculum est dubitare an ibi mansio sit, si
 ortui locus nullus datur. Nam cum Aegyptii &
 Troglodytae, quorum vno die quotannis Sol per
 momentum temporis in solstitio capitibus immi-
 net, mox discedens, tantum non comburantur ob
 aëris siccitatem : an credibile est eos qui in Luna
 sunt quotannis duodecim perferre posse solstitia,
 singulis mensibus Sole in plenilunio supra capita
 eorum insistente. Iam flatus, nubes, imbresque
 (sine quibus neque nasci neque natae durare pos-
 sunt plantae) ibi coire, ne cogitari quidem potest,
 in tanto calore, tanta tenuitate ambientis. quan-
 do ne apud nos quidem aliorum montium verti-
 ces feris istis aduersisque tanguntur tempestati-
 bus: sed aër ibi iam tenuis, motuque ob leuitatem
 suo praeditus, coitionem istam & densationem ef-
 fugit. Nisi me herclè dicere velimus, quo modo
 Achillem Minerua nutrimentum respuentem ne-
 ctare & ambrosia instillatis alluit: ita Lunam quo-
 que, ut quae Minerua dicitur atque est, quotidie
 ambrosiam exhibendo istos homines nutrire:
 quemadmodum ipsos deos Pherecydes ille pri-
 fcus pasci putauit. Nam Indica illa radix, quam ait
 Megasthenes eos qui nihil bibant edantque, sed
 ore profus careant, suffire, itaque odore vitam
 tueri suam, unde nata illa sumatur, cum nulla Lu-
 nam riget pluuia? Cum haec Theo dixisset * di-
 cebam, & optimè ioco sermonis supercilia * unde
 & audacia nos subit ad respondendum animans,
 cum non admodum acerbum austerumve exspe-
 ctamus iudicium. Profectò enim in eadem sunt
 culpa cum iis qui nimiam huiusmodi rebus fidem
 adhibent illi, qui nimis offenduntur iis, omnemque
 fidem derogant, neque animo a quo volunt quid
 fieri possit, quid contingat dispicere. Initiò ita-
 que primum illud non est necessarium, si homi-
 nes Lunam non inhabitent, frustra eam & nullius
 rei gratia factam. Nam hanc ipsam nostram quo-
 que terram videmus non totam feracem & ha-
 bitatam esse, cuius exigua quaedam pars quasi
 promontoriis & peninsulis è profundo extan-
 tibus animalia gignit ac plantas: caetera aut ob
 hyemes & siccitatem deserta ac sterilia sunt, aut
 (quae multo maxima est terrae portio) sub magnum
 demersa mare. Sed tu, qui Aristarchum semper
 diligis atque admiraris, non audis Craterem, quan-
 do is sic legit,

*Præbuit Oceanus cunctis primordia diuis,
 Atq; hominum generi, & terram tegit undiq; latè.*

B Longè verò abest ut hæc frustra dicantur existitisse.
 Etenim mare exhalationes molles edit & iu-
 cundissimos flatus vere adulto: quando ex inculta
 & gelida terra niues paulatim liquatae diffuunt.
 dieique & noctis stat fidelis in medio custos atque
 opifex, ut ait Plato. Nihil ergo obstat, quin Luna
 etiam animantium vacua præbeat reflexiones lu-
 mini circa ipsam diffuso, & confluxum radiis a-
 strorum ac contemperationem, quo adiuta con-
 coquat exhalationes è terra elatas, simulque solis
 nimium feruorem mitiget. Tum multum anti-
 quæ tribuentes famæ, Dianam eam dictam sta-
 tuemus, utpote virginem & infecundam, aliàs, au-
 xiliarem & inutilem. Nam eorum, quæ abste, mi
 Theon, allata sunt, nihil est quod ostendat fieri
 non posse ut in Luna quis habitet. Quippe circum-
 agitatio ista multam habens lenitatem & tran-
 quillitatem, aërem demulcet atque componit:

vt nullus sit metus excidendi ac præcipitationis iis qui ibi degunt. Tum ipsa motus varietas vagæque conuersiones non ab inæqualitate sunt aut cōturbatione: sed admirabilem astrologi demonstrant in his ordinem, circulis eam accommodantes circa alios circulos sese euoluentibus, alii quiescētem ipsam, alii placidè & æqualiter eadem semper celeritate sese mouētem hæ enim circulorum adscensionēs, & circumductiones, atq; inter se & ad nos respectus, eas quæ in motu Lunæ animaduertuntur altitudines, profunditates, & latitudinum diuersitates simul cum cōuersione secundum longitudinem exactissimè conficiunt. Magnum autem illum & continentem æstum solis metuere desines, primùm si duodecim istis æstiuis coitibus totidem plenilunia opponas: deinde continuitatem mutationis, quæ exuperantiæ caloris non multum permittit temporis, itaq; commodam utrinq; temperiem efficiens, mediocritatem (vt appareat) vernæ similitam redigit. Præterea Solis lumen ad nos defertur per aërem turbidum, atque in nos infligit calorem exhalationib. nutritum. isthic autem tenuis est aër & pellucidus, diffunditque & dissipat splendorem nullo fomite, nullo corpore sustentatum. Materiam porrò & fruges hisce in locis alunt pluuiæ. alibi autem, vt apud nos in superiore Ægypto ad Thebas & Syenam, non pluuiæ aqua, sed è terra nata eadem nascuntur. qua rigatæ, & ventis ac rore vegetatæ, virtutem & temperiem soli tantam ostendunt, vt comparari se cum terra plurimis irrigua pluuiis vbertatis causa id non patiat. Iam eiusdem generis stirpes apud nos, si vehementer adfligatur hybernis tempestatibus, pulcrū & multum fructum producant: in Africa, & apud vos in Ægypto, admodum sunt frigoris & hyemis impatientes. Gedrosiæ etiam & Troglodyticę regionis ea pars quæ ad Oceanum pertingit, sterilis omninò est ob siccitatem, & arboribus caret: at in mari vicino quo alluitur, inusitata magnitudinis plantæ nascuntur. & ex profundo pullulant, quarum alias, oleas, alias lauros, alias crines Isidis nominant. & qui vocantur anacampserotes, quasi amorem postliminio reducentes dicas, è terra euulsi, non modò viuunt suspensi quanto quis velit tempore, sed etiam germinant * seminatur autem. Et alia quidem, vt Centaurium, si feratur in bonam & pinguem terram, ac rigatur, vim qualitatemque suam naturalem amittit: siccitate gaudet, inque ea suam naturam seruat. alia, vt aiunt, ne rorem quidem tolerant, vt pleraque Arabicorum, quæ simul atque humectata sunt, pereunt. Quid verò miri est, si in Luna radices, semina, plantæque nascuntur nihil pluuiarum ope indigentes aut hyemis: sed æstiuo & tenero aëre, ad naturam ipsorum accommodato, contentæ? Quis autem non sit probabile emitti spiritus qui à Luna calore afficiantur? & conuersionis eius agitationi comitari sensim auras, leuesque rores & humores, qui circumfusi alimentum plantis sufficiant. cum quidem ipsius Lunæ temperies non sit ignea, non squalida, sed mollis & aquosa. Nam ad nos à Luna nulla peruenit siccitatis effectio, multæ humiditatis, & femineæ (sic loquar) vbertatis. vt sunt plantarum incrementa, cōcoctiones carnijum, mutationes & ad vappam inclinationes vini, lignorū putredo, fertilitas mulierum. Vereor autem quiescētem Pharnacem rursus irritare & commouere, si

A ὥστε μηδὲν εἶ) δέος ἐκπεσεῖν καὶ ἀποσφαλίωμαι τὸς ἐκεί
 βεβιωκότας. εἰ ὃ μηδὲ αὐτὴ, καὶ ὃ ποιικίλον τὸ τοῦ φορέως
 καὶ πεπλασημύρον, ὅτι αἰωμελίας ὁδὸς παρεχίης ἐστίν,
 ἀλλὰ θαυμαστὴν ὀπιδείκνυται τάξιν ἐν τῆσιν καὶ πορείαι
 οἱ ἀστέροισι, κύκλοις ποῖ πᾶσι κύκλοις ἐτέροις ὄξειλιθο-
 μύροις σιμάροντες αὐτῶν, οἱ μὲν ἀφεμοδιον, οἱ ὃ λείως
 καὶ ὁμαλῶς ἀεὶ πάχει τοῖς αὐτοῖς ἀγυποφερομύλων. αὐτὰ
 γὰρ αἱ τὴν κύκλων ἐπιβάσεις καὶ παρειαγωγὰ καὶ ἁέσις πρὸς
 ἀλλήλα καὶ πρὸς ἡμᾶς, τὰ φαινόμενα τῆς κινήσεως ὑψηλὰ καὶ
 βάθη, καὶ τὰς καὶ πλάτος πᾶσα ἀλλάξεις, ἀμα τῆσιν καὶ μῆ-
B κος αὐτῆσιν πειλοδῶν ἐμμελέσασθαι συμπεραίνουσι. τῶν δὲ
 πολλῶν θερμότηθα καὶ σιωχῆ πύρωσιν ὑπὸ ἡλίου οὐ παύ-
 ση φοβούμενος, δὴ πρὸς τὸν μὲν ἀπὸ τῆσιν τῆσιν ἔνδεκα θερι-
 ναῖς σιμόδῶν τῆσιν πᾶσα ἀλλοίωσι, εἴπα ὃ σιωχῆ τῆσιν με-
 τὰ βολῆσιν τῆσιν ὑπὸ βολῆσιν χρόνον ὅτι ἐχούσης πολλῶν, ἐμ-
 ποιεῖν κρᾶσιν οἰκείαν, καὶ ὃ ἀγυρὴν ἐκατέρας ἀφαρῆν, τὰ
 μέσθα ὃ τῆσιν, ὡς εἰχὸς, ὡσαν ἑασι πρὸς φοροπατῶν ἔχου-
 σιν. ἐπειθα πρὸς μὲν ἡμᾶς καλῆσι δι' ἀέρος πολέσιν, καὶ
 σιωχῆ πρὸς τῶν θερμότηθα τῆσιν ἀναθυμιάσιν βεφομύλων
 ἐκεί δὲ λεωτῶσιν ὡν καὶ διαυγῆσιν ὁ ἀπὸ σιδῆσιν καὶ ἀφ-
C χῆ τῶν αὐγῶν, ὡς ἐκκαυμα καὶ σῶμα μηδὲν ἔχουσιν. ὕλιον
 ὃ καὶ καρποῖς αὐτοῖς μὲν ὄμβροισι βεφοσιν, ἐτέρωσιν ὃ, ὡς ἀπὸ
 ἀνω πρὸς ὀθῆσιν παρ' ὑμῖν καὶ Σιυῶν, ὅτι ὄμβριον ὕδωρ,
 ἀλλὰ γηγῆσιν ἢ γῆ πίνουσιν, καὶ χρωμύλη πινύμασι καὶ δρό-
 σοισι, ὅτι ἀνέλεθῆσιν (οἰμῆσιν) τῆσιν πλείσιν ὑομύλη πολυκαρ-
 πία συμφέρεσθαι, δι' ἀρετῶν ἵνα καὶ κρᾶσιν. τὰ ὃ αὐτὰ
 φυτὰ τῶν ἡμῶν, ὡς ἡμῖν μὲν, εἰσφοδρὰ πιασθῆ χιμῶσιν,
 ἐκφέρει πολλῶν καλῶν καρπῶν. ἐν ὃ Λιβύη, καὶ παρ' ὑμῖν
 ἐν Αἰγύπτῳ, δέσμεθα χιμῶν καὶ δειλὰ πρὸς χιμῶσιν ἐστίν.
 ὃ ὃ Γεδρωσίας καὶ Τρωγλοδύπιδος, ἢ καλῆσιν πρὸς τὸ ὡ-
D κεανόν, ἀφόρου ἀφῆσιν ἐπὶ τῆσιν, καὶ ἀδένδρου πᾶσα πασιν οἰ-
 σης, ἐν τῆσιν πᾶσα κειμύλη καὶ πᾶσα κειμύλη θαλάσση θαυμαστὰ
 μεγέθη φυτῶν βεφεται, καὶ καὶ βουτῶν τῆσιν ἄν τὰ μὲν,
 ἐλαίας, τὰ ὃ δάφνας, τὰ ὃ, ἴσιδος τεύχας καλῶσιν. οἱ δὲ
 ἀνακαμψέρωτες οἱ πᾶσα ἁρῶν ὄμβροισι, τῆσιν δὲ ἀρετῆσιν
 τῶν, οὐ μόνον ζῶσι κρεμάμυροι ὡσαν βούλεται πῆσιν, ἀλλὰ βλα-
 σάνουσιν, ἀπείρεται ὃ τὰ
 μὲν, ὡς ὃ κεν ἄμειον ἀνὲς ἀγαθῶν καὶ πίνουσιν ἀσπρῆ χῶσιν
 καὶ βρέχεται καὶ δέσμεθα, τῆσιν καὶ φύσιν ὄξεισιν ποιότησιν,
 καὶ ἀποβάλλει τῶν δυνάμιν, ἀρχμῶν ὃ χαίρει, καὶ πρὸς
E ὃ οἰκείον ὀπιδίδωσιν. εἰ ὃ (ὡς φασιν) ὁδὸς τῆσιν δρόσοισιν ἀνέ-
 χεται, κατὰ τῶν πλείσθιν τῶν Ἀραβικῶν, ἀλλ' ὄξεισιν βεφ-
 εται λειανόμενα καὶ φτείρεται, τῆσιν δὴ θαυμαστὸν ἐστίν εἰ γίνονται
 πρὸς τῶν σελῶν ῥίζαι καὶ ἀπέρματα καὶ ὕλαι μῆσιν ὑε-
 τῶν δρόμῶν μῆτε χιμῶσιν, ἀλλὰ πρὸς θερινὸν ἀέρα καὶ
 λεπτὸν ὕφωσιν ἔχουσιν: πῶσιν ὃ ὅτι εἰχὸς ἀνίεναί τε πινύ-
 μασιν θαλάσσησιν τῆσιν σελῶν, καὶ τῶν σάλω τῶν πρὸς φορέσιν αὐ-
 ρας τε παρῶν ἀφῆσιν, καὶ δρόσοισιν καὶ ὑγρῆσιν ἐ-
 λαφῶσιν πρὸς ἐχούσας καὶ ἀφῆσιν ἀπέρματα ἐπὶ ἀρκεῖν τοῖς
 βλασάνουσιν, αὐτῆσιν ὃ τῆσιν κρᾶσιν μὴ πυρῶδη, μῆδὲ ἀρχμῶσιν,
F ἀλλὰ μαλακῶν καὶ ὑδροποιῶν: ἐπὶ τῆσιν μὲν γὰρ ὁδὸν ἀ-
 φικνεῖται πάσθιν ἀπὸ αὐτῆσιν πρὸς ἡμᾶς, ὑγρῆσιν ὃ πολλὰ
 καὶ ἀπλύτῆσιν, αὐξήσιν φυτῶν, πῆσιν κρεῶν, ὄπαι καὶ
 ἀνέσιν οἴνων, μαλακότητες ξύλων, δῆσιν γυναικῶν. δέ-
 δδικα ὃ πούχασθιν φαρνάκῶν αὐτῆσιν ἐρεθῆσιν καὶ κινεῖν.
 kkkk ij

ὠκεανὸς τε πλημμύρας (ὡς λέγουσιν αὐτοὶ) καὶ παρθένῳ
 ἑπιπέσεις ἀφ' ἀερομετρῶν καὶ ἀερομετρῶν ὑπὸ τῆς σι-
 λιώης, τὰ αὐτογραμμοῦ καὶ ἀερομετρῶν. δὴ πρὸς αὐτὸν
 ἴσχυρος μᾶλλον, ὡς φίλε Θεῶν. λέγεις γὰρ ἡμῖν ἄνευ ἡμεῶν
 ταῦτα τὰ Ἀλκμαῶνος, Διὸς θυγάτηρ ἔργα βέβηκε καὶ σε-
 λήνας διὰς, ὅτι νῦν τὸν ἀέρα καλεῖ, καὶ ἀφ' αὐτοῦ αὐτὸν
 ὑπὸ τῆς σελιώης καὶ αὐτογραμμοῦ εἰς δρόσους βέβηκεται.
 κινδυνώδει γὰρ, ὡς ἑταῖρε, πρὸς τὸ ἥλιον ἀπὸ πᾶσι φύσιν ἔ-
 χειν· εἴγε μὴ μόνον ὅσα πυκνοῦ καὶ ξηραίνειν ἐκείνος, αὐτὴ
 μαλαίσει καὶ ἀφ' αὐτοῦ πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτὴν ἐκεί-
 νου θερμότητά καὶ αὐτογραμμοῦ καὶ ἀφ' αὐτοῦ πρὸς πᾶσι φύσιν
 αὐτὴ καὶ συμμιγνυμένη. οἷτε δὴ τὴν σελιώην ἐμπυροῦ
 σῶμα καὶ ἀφ' αὐτοῦ ἐπινομιζόντες ἀμφοτέρωθεν, οἷτε τοῖς
 ἐκείνῳ, ὅσα τοῖς ἐπινομιζόντες πρὸς ἡμέραν καὶ ἑσπέραν καὶ
 διατόμῳ ἀξιοῦντες ὑποαρχεῖν εὐόκασιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς φύ-
 σιν ἀνωμαλιῶν, ἐκείνῳ μείζονας ὅτι καὶ πλείονας πρὸς ἄλ-
 ληλα τῶν ζώων, ἢ πρὸς τὰ μὴ ζῶα ἀφ' αὐτοῦ καὶ ἀνομοί-
 οτητας ἀρεῖν. καὶ ἄστομοι μὲν ἀνθρώποι καὶ ὄσμαις βεβή-
 κησιν μὴ ἔσθωσαν, εἰ μὴ μὴ δοχῶσι τὴν Ἀμμων-
 νος ἡμῖν αὐτὸς ἄνευ διώαμιν, ἢ ἡξίασιν μὲν Ἡσίοδος, εἰ-
 πὼν, Οὐδὲ ὅσον ἐπιμαλάχη τε καὶ ἀσφοδέλω μὲν ὄνειρα
 ἔργω δὲ ἐμφανῆ παρήχεν Ἐπιμνίδης, διδάξας ὅτι μικρῶ
 πρῶτα πασι φύσιν ὑποαρχεῖν ἐοίκασι ζῶον καὶ σιωπῆ
 τὸ ζῶον, αὐτὸν ἑλαίας μέγιστος λάβη, μηδεμίαν ἐπι-
 φῶς δεομένην. τὸς δ' ὅτι τῆς σελιώης, εἴθε εἰσιν, ἀσφαλῆς
 ἐπὶ τοῖς σῶμασι, καὶ ἀφ' αὐτοῦ τῶν τυχόντων βεβήκεται
 πιθανόν ὅτι. καὶ γὰρ αὐτὴν τὴν σελιώην, ὡς πρὸς τὸ ἥλιον, ζῶον
 ὄντα πύρινον, καὶ τὴν γῆν ὄντα πολλαπλάσιον, ἀπὸ τῆς ὑγρῶν φασί
 τὸ πρὸς τὴν γῆν βεβήκεται, καὶ τὸς ἄλλοις ἀπὸ τῆς ἀπείρου ὄντας
 ἕτως ἑλαφρὰ καὶ λιτὰ τὰ ἀναγκαῖων φέρειν ζῶα τὴν αἰὶν τὸν
 ὑπολαμβανόντων. ἀλλ' ἔτε ταῦτα σιωποῦντες, ἔτε ὅτι καὶ ἡ-
 ρα καὶ φύσιν καὶ ἡμέρας ἄλλη πρὸς αὐτοῦ ὅτι αὐτοῖς. ὡς πρὸς οὐ-
 εἰ τὴν θαλάττην μὴ διωαμῶν ἢ μὲν πρὸς αὐτοῦ, μηδὲ ἀφ' αὐ-
 οῦ, μόνον δ' ὅτι ἡ αὐτῆς πόρρωθεν ἀφορώντων, καὶ πᾶσι
 νομῶν ὅτι πικρὸν καὶ ἀποπικρὸν καὶ ἀλμυρὸν ἕδωκεν ὅτι
 ὡς ζῶα πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ πρῶτα πασι ταῖς μορφαῖς
 βέβηκε καὶ βάθους, καὶ θηρίων ὅτι πλήρης ὕδατι χρωμάτων
 ὅσα πρὸς ἡμεῖς αἰεὶ, μύθοις αὐτοῖς ὅμοια καὶ τέρασιν ἕδωκεν πε-
 ραίνειν οὕτως εὐόκασιν ἔχειν, καὶ τῶν ἀσκήν πρὸς τὴν σι-
 λιώην ἀπιστιῶντες ἐκείνῳ ἵνας ἀνθρώποις καὶ οἰκίαν. ἐκεί-
 νοις δ' αὐτὸ ὄνομα πολὺ μᾶλλον ἀποθαυμάσαι τὴν γῆν, ἀ-
 φοραῖς ὅτι ὑποσάθμω καὶ ἰλιῶ τῆς πρῶτης ἐπὶ ὑγρῶς
 καὶ ὀμίχλαις καὶ νέφεσι ἀφ' αὐτοῦ ἀναμῶν ἀλαμπῆς καὶ
 ταπεινὸν καὶ ἀκίνητον χροῖον, εἰ ζῶα φύσει καὶ βέβηκε μετέ-
 ρη καὶ κινήσεως, ἀναπνοῆς, θερμότητος. καὶ εἰ ποτὲν αὐτοῖς
 ἐγγυόσθω τῶν Ὀμηρικῶν τέτων ἀκούσαι, Σμερδαλέ, Ἄ-
 ρωειν, τὰ τε φυγεῖσι θεοῖσιν. καὶ, Τόσον ἔνεθ' αἶδα ὅσον
 οὐρανόσ εἰς ἀπὸ γῆς. ταῦτα φησὶσιν ἀτεχνῶς πρὸς τὸ
 χροῖον τῶν λέγεσθαι, καὶ τὸν ἀδύον ἐπινομιζόντων καὶ τὸν
 πᾶσι φασὶν ἀποκείσθαι, γῆν δ' ἑμίαν ἐπὶ τὴν σελιώην, ἵσον
 ἐκείνων τῶν αἰῶν καὶ τῶν κατὰ τέτων ἀπέχουσαν. ἐπὶ δὲ
 μου σχεδὸν λέγουσιν, ὅτι Σύλλας ὑπολαβὼν, Ἐπίχης (εἶπε)
 ὡς Λαμωρία, καὶ ἀφ' αὐτοῦ τὸ θεῖον τοῦ λόγου μὴ
 λάθης τὸν μῦθον ὡς πρὸς εἰς γῆν ἑκείνας, καὶ συγ-
 χῆς τὸ θεῖον τὸ νῦν ἐπὶ τῶν ἔργων σελιώην καὶ ἀφ' αὐτοῦ.

A Oceani æstum, (vt ipsi dicunt), fretorumq; incre-
 menta adducam, humorem à Luna submissum se-
 quentia. Itaque ad te potiùs me conuertam, mi
 Theo. Tu enim nobis Alemanica ista exponens,

Qualia Iouis & Luna proles ros educit:
 Iouis nomine aërem dicis intelligi, qui à Luna hu-
 medtatus in rorem vertatur. Eò enim, amice, redi-
 tura res videtur, vt Luna aduersam planè Soli na-
 turam habere censeatur: siquidem non modò que
 densare ille & siccare solet, ipsa relaxat atque hu-
 medtat: sed calorem quoque ab eo profectum in
 ipsam humere & frigore mutare possit. Enimuerò
 & hi errant, qui Lunam ignitum corpus esse atque
 ardere putant: neque ii, qui eadem animalibus in
 Luna ad ortum & victum necessaria putant quæ
 nostratia requirunt, videntur vnquam confide-
 rasse diuerfitatem naturæ: quæ quidem maior est
 ac numerosior inter ipsa animalia, quàm sunt
 discrimina animalium & vitæ expertium. Ac de-
 mus sanè non esse homines qui concreto ore, So-
 lis viuant odoribus: nisi * ne videantur, & Am-
 monis nobis ipse vim enarrauit. obscurè etiam si-
 gnificauit Heliodus his verbis:

Nec quanta asphodeli aut quæ sunt compendia malua.

C Re ipsa autem id planum fecit Epimenides, do-
 cens exiguo admodum fomento naturam susten-
 tare animal, si nutrimentum vel oliuæ quantitate
 sumat, nullo præterea indigens. Qui vetò Lunam
 inhabitant, (si quidem sunt) graciles & quouis ali-
 mento fouendos apparet esse. quando ipsam et-
 iam Lunam, vt & Solem, corpus igneum, & multis
 modis quàm terra maiorem, ab humoribus terre-
 stribus ali aiunt, ac reliquas etiam stellas, numero
 immensas. ita facilia, ac tenuia & minimo indi-
 gentia corpora superiori adscribunt regioni. Sed
 neque ista, neque hoc saltem obseruamus, regio-
 nem, naturam, temperiemque aliam Lunaribus
 D istis hominibus esse accommodatam. Ergo sicut
 si non possemus ad mare accedere, neque id attingere,
 sed tantùm eminus adspicere mus, nobisque
 diceretur aquam eius amaram, salisam, potuique
 incommodam esse, magna autem & multa ani-
 malia in profundo alere, & belluarum esse ple-
 num, ita aqua vt nos aëre, fruentium: fabulas &
 monstrorum similia dici arbitraremur. ita vide-
 mur hic quoque adfecti, dum non credimus esse
 qui in Luna degant. Ego autem istos qui in Luna
 incolunt multo magis mirari existimo, cum ter-
 ram intuentur tanquam fæcem & cœnam Vni-
 E uerfi, per tot humores, nubes, nebulasq; apparen-
 tem, locum obscurum, humilem, immobilem: pos-
 se eam animalia producere & nutrire, motu, respi-
 ratione, & calore prædita. Et sicubi illis contingat
 audire Homericam isthæc.

Terra, situq; oppleta, diis horrenda vel ipsis.

item,

... tum Tartarus ipse,

Bis patet in præceptum tantum tenditq; sub umbras,
Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum.

F haud dubiè censebunt de terra hæc dici, & hæc tar-
 tarum, totam Lunam esse terram, æquali spacio à
 superioribus istis & his inferioribus distitam.
 Nondum planè finieram sermonem, cum Sylla
 interpellans, Desine, inquit, Lampria, & sermoni
 fores obde: ne imprudens fabulam tanquam na-
 uim in terram expellas, & drama confundas,
 quod iam alium habitum, aliam scenam habet.

& anima à mente effingitur, formatque corpus & vndiquaque amplectitur, & ab eo formam ipsius sibi imprimi: vt etiam diu ab vtroque separata, similitudinem tamen eius effigiemque retineat, & imago rectè dicatur. Horum autem, sicut diximus, elementum est Luna, in quam animæ resoluuntur, sicut cadauera in terram. celeriter quidem castæ quæ ocium & philosophicam fuerunt amplexæ vitam. quæ dimissæ à mente, & motibus ad nihil porro vtentes euanescent. at verò animæ ambitiosorum, rebus gerendis. & amori corporum deditorum, itemque iracundorum aliæ vel vti in somnò recordatione rerum in vita gestarum reminiscencia tanquam somniis vtuntur, vt Endymionis anima. postquam autem eas inconstantia & mobilitas exturbat, trahitque à Luna ad alium ortum, non finit * sed reuocat & demulcet. Exiguum enim aut placidum aut constans nullum est opus, quando absque mente vis que variis exagitur motib⁹, corpus arripit. Tityi quidem, Typhones, & is Typho qui Delphis occupatis oraculum vi & libidine sua conturbauit, è numero istarum erant animarum, mentis expertes, ac tantum vagis incitati cupiditatibus. Aliquanto post tempore eas quoque animas in se recepit Luna, atque composuit. Deinde mentem rursus adfeminante Sole, vitali eam vi excipiens, nouas facit animas: tertio loco terra corpus supeditat. nihil enim hæc post mortem dat, quæ ad generationem accipit. Sol autem accipit quidem nihil: recipit autem mentem quam dat. Luna & accipit, & dat, & componit, & diuidit, alia atque alia facultate: Lucina, cum componit: Diana, cum diuidit dicta. Et de tribus Parcibus Atropos circa Solem collocata, initium ortus præbet: Clotho circa Lunam vecta colligat & miscet: vltima Lachesis terram contingit, eique plurimum fortunæ est admixtū. Quod enim animæ est expertis, id sui iuris nõ est, sed alteri se afficiendum præbet: mens imperium obtinet, neq; aliunde afficitur: mixtum est quippiã & medium anima. sicut Luna etiam ex superis & inferis mixta à Deo est, hanc ad Solem habens rationem, quam terra ad Lunam. Hæc, aiebat Sylla, ego audiui narrante hospite. ei autem exposuerunt Saturni famuli atque cubicularii, vt quidem ipse referebat. Vos, Lampria, vestro arbitratu sermonem hunc inquam lubebit partem accipietis.

A ἢ τε ψυχὴ τυπουμένη μὲν ὑπὸ τῆς νοῦς, τυπούσα δὲ τὸ σῶμα καὶ ἀπειπύσασθαι πάλιν ἔχει ἐκμάθηται δὲ εἶδος ὥστε καὶ πολλὰ χρόνον χωρὶς ἐκαστέρου γήνηται, διετηρούσα τὴν ὁμοιότητα καὶ τὸν τύπον, εἰδωλὸν ὄρθας ὀνομάζεται. τῶν δὲ ἡσελίω, κατὰ τὸ εἶρηται, ποιχείον ἔστιν. ἀναλύονται γὰρ εἰς τὰ πτω ὡς τὸ εἰς τὴν γῆν, τὰ σῶμα τῶν νεκρῶν. ταχὺ μὲν αἰσώφρονες μὲν ἁπλῶς ἀπεράγμονα καὶ φιλόσοφον ἐξέασα βίον. ἀφελείσασιν γὰρ ὑπὸ τῆς νοῦς, ὡς πρὸς οὐδὲν ἔπι χρώματι τοῖς πάθεσιν ἀπομαρταίνονται. τῶν δὲ φιλοτήμων καὶ ποικιλικῶν, ἐρωτικῶν τε ἀπὲρ σῶμα τῶν, καὶ θυμοειδῶν, αἰ μὲν B οἷς εἰ ὑπὸ τῆς τῆς βίου μνημοσύνης οἰεῖσασιν χρώματι ἀφελείσασιν, κατὰ τὸ ἢ τοῦ Ἐνδυμίωνος ἔπει δὲ αὐτῶν δὲ ἀσάτον καὶ δὲ ἀπαρῆς ἐξίσηται, καὶ ἀφίλει τῆς σελήνης πρὸς ἀλλήν ἡμεῖσιν ὅτι εἶα δὲ ἀνακαλεῖται καὶ κατὰ τὸ μίκερ γὰρ ὁσδὲν ὁσδὲν ἡσυχον, ὁσδὲ ὁμολογούμενον ἔργον ἔστιν, ὅτῳ ἀπὸ τοῦ τῶν παθητικῶν σῶματος ὁπιλάβονται. Τιτυοὶ δὲ καὶ Τυφῶνες, ὅ, τε Δελφοῖς κατὰ τὸν καὶ σελήνης ὁ χροσφείον ὑβρεὶ καὶ βία Τυφῶν, ἔξ ἐκείνων ἀρετῶν ψυχῶν ἦσαν, ἐρημοὶ λόγῳ, ἢ Τυφῶ πλατηγῆται τῶν παθητικῶν χροσφείων. χρόνῳ δὲ κατὰ κείνας δὲ ἀμνησῆσαι αὐτῶν ἡ σελήνη κατεχόσμησεν, εἴτα τὸν νοῦν αὐτῆς ὁπιπαιρῆσεν τῆς ἡλίου τῶν ζωτικῶν δεχόμενῳ, νέας ποιεῖ ψυχῆς. ἢ δὲ γῆ τῆς τῆς σῶμα παρέσεν. ὁσδὲν γὰρ αὐτῆ δίδωσι μὲν τὰ ἀναλόντα λαμβάνει πρὸς ἡμεῖσιν. ἡλῖος δὲ λαμβάνει μὲν ὁσδὲν, ἀπολαμβάνει δὲ τὸ νοῦν διδοῦς σελήνης δὲ καὶ λαμβάνει καὶ δίδωσι καὶ σιωπῆσται, καὶ ἀφίρει καὶ τῶν ἀλλῶν καὶ ἀλλῶν διώματι, ὡν Εἰλείθια μὲν ἢ σιωπῆσται ἡσυχον Ἀρτεμῖς δὲ, ἢ ἀφίρει, καλεῖται, καὶ τῶν μοιρῶν, ἢ μὲν Ἀρτεμῖς πρὸ τῆς ἡλίου ἰδρυμένη, τῶν ἀρχαῶν ἐπιδίδωσι τῆς ἡμεῖσιν ἢ δὲ Κλωθῶ, πρὸ τῶν σελήνης φερεμένη, σιωδεῖ καὶ μίμνησιν. ἐξάτη δὲ σιωφάπται πρὸ τῶν ἡλίου ἢ Λάχεσις, ἢ πλείσται τυχεσμέσται. δὲ γὰρ ἡσυχον, ἀκροσν αὐτῶν καὶ παθητικῶν ὡς ἀλλῶν. ὁ δὲ νοῦς, ἀπὸ τῆς καὶ ἀπὸ τῶν μίκερ τῶν καὶ μέσων ἢ ψυχῆ, κατὰ τὸ ἢ σελήνη αὐτῶ καὶ κατὰ τὸ σιωφίμα καὶ μέγα κέσας ὑπὸ τῆς τοῦ γέσων, τῶν ἀρετῶν πρὸς ἡλῖον ἔχουσα τὸ λόγῳ ἐν τῆ γῆ ἔχει πρὸς σελήνην. Ταῦτ (εἶπεν ὁ Σύλλας) ἐγὼ μὲν ἤκουσα τῶ ξένου διεξιόντος ἐκείνων δὲ οἱ τῶ Κρόνου κατευνασαι καὶ τερσάποντες (ὡς ἔλεγε αὐτὸς) ἐξήγειραν. ὑμῖν δὲ ὡ Λαμωρία χροσφάται τῶν λόγῳ πάρεσιν ἢ βούλεσται.

PLVTARCHI, De primo frigido, libellus.

ST ne aliqua frigidi vis, Phavorine, princeps atque natura, sicut calidi ignis, cuius presentia quadam & participatione reliquorum vnumquodq; fiat frigidum? aut potius frigiditas caloris priuatio est, vt tenebras lucis dicunt, & motus quietem? etenim frigiditas statui seu quieti videtur accommodata, sicut contra calor mouendi facultatem habere:

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, πρὸς τὸν περὶ τοῦ ψυχροῦ.

ΣΤΙ τις ἀρετὴ τοῦ ψυχροῦ διώματι, ὡ Φαβωῖνε, πρὸς τὴν καὶ οἰσία, κατὰ τὸν τοῦ θερμοῦ δὲ πῦρ, ἢς παρῆσται ἡνὶ καὶ μελοχῆ γίνεται τῶν ἀλλῶν ἔκαστον ψυχρὸν, ἢ μᾶλλον ἢ ψυχρότης φερῆσται ἔστι θερμότης, ὡς τὸν φωτὸς δὲ σκότος λέγεται, καὶ τῆς κινήσεως τῶν γῶν; ἔπει καὶ δὲ ψυχρὸν εἰκε γῶσμον εἶναι, κινήσων δὲ δὲ θερμὸν.